

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANASANAT DALI
PERFORMANS TEZLİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRKİYE'DEKİ KONSERVATUVARLARIN OPERA-ŞAN EĞİTİM
NİTELİĞİNİN EĞİTİMCİLERİN VE ÖĞRENCİLERİN
GÖRÜŞLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

HAZIRLAYAN
ÖZLEM YAZICI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. ÖMÜR MUNZUR

ANKARA-2023

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS / DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 16 / 02 /2023

Öğrencinin Adı, Soyadı:Özlem YAZICI

Öğrencinin Numarası:22010262

Anabilim Dalı:Sahne Sanatları Anabilim Dalı

Programı:Performans Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı:Doç. Ömür MUNZUR

Tez Başlığı:Türkiye'deki Konservatuvarların Opera-Şan Eğitim Niteliğinin Eğitimcilerin ve Öğrencilerin Görüşleriyle Değerlendirmesi

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans/Doktora tez çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 94 sayfalık kısmına ilişkin, 28 / 12 / 2022 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 3'dür. Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar hariç
3. Beş (5) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

“Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını” inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:

ONAY

Tarih: 15 /02 / 2023

Öğrenci Danışmanı Unvan, Ad, Soyad, İmza:

Doç. Ömür MUNZUR

ÖZET

Özlem Yazıcı, Türkiye'deki Konservatuvarların Opera-Şan Eğitim Niteliğinin Eğitimcilerin Ve Öğrencilerin Görüşleriyle Değerlendirilmesi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Performans Tezli Yüksek Lisans Programı, 2023

Bu araştırma ile Türkiye'de bulunan konservatuvarların opera-şan bölümlerinin eğitim niteliğinin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleriyle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma yarı yapılandırılmış anket görüşmesiyle yapılmış olup nitel veri yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu araştırmaya 12 alan eğitmeni ve 12 öğrenci gönüllü olarak katılmışlardır. Araştırma içerisinde müzik eğitimi, ses eğitimi, ses sağlığı, konservatuvarların fiziki koşulları, öğretmenlerin ve öğrencilerin beklentileri vb. konular değerlendirilmiştir. Verilerin analiz programında NVIVO 11 yazılımı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konservatuvar eğitimi, Müzik eğitimi, Opera sanatı, Ses eğitimi

ABSTRACT

Özlem Yazıcı, Evaluation Of The Opera-Vocal Education Of Conservatories In Türkiye With The Opinions Of Educators And Students, Baskent University, Institute Of Social Sciences, Masters Degrees In Performing Arts, 2023

The aim of this research is to evaluate the educational quality of opera-singing departments of conservatories in Türkiye with the opinions of instructors and students. This research was conducted with a semi-structured questionnaire interview and analyzed with qualitative data method. Twelve field instructors and 12 students voluntarily participated in this research. In the research, topics such as music education, vocal education, vocal health, physical conditions of conservatories, expectations of instructors and students, etc. were evaluated. NVIVO 11 software was used in the data analysis program.

Key Words : Conservatory education, Music education, Opera art, Voice training

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TABLolar LİSTESİ	iv
GİRİŞ.....	1
1. AMAÇ	6
1.1.Araştırmanın Önemi.....	6
2. YÖNTEM	7
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	7
2.2. ÇALIŞMA GRUBU	7
2.3. VERİLERİN ANALİZİ	8
3. SORULAR.....	10
4. SONUÇ	68
KAYNAKLAR.....	75
EKLER	
Ek 1. Öğrenci Görüşme Formu	
Ek 2. Öğretim Elemanı Görüşme Formu	

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1.1. Çalışma grubundaki eğitimcilerin ve öğrencilerin bazı demografik özellikleri.....	8
Tablo 2.1. Soru 1	10
Tablo 2.2. Soru 2	24
Tablo 2.3. Bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama ve karşılamama nedenlerine ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri	26
Tablo 2.4. Soru 3	33
Tablo 2.5. Soru 4	35
Tablo 2.6. Soru 5	38
Tablo 2.7. Soru 6	44
Tablo 2.8. Soru 7	47
Tablo 2.9. Soru 8	49
Tablo 2.10. Soru9	53
Tablo 2.11. Soru 10	55
Tablo 2.12. Soru 11	57
Tablo 2.13. Soru 12	59
Tablo 2.14. Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonu için yapılması gerekenlere ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri için.....	61
Tablo 2.14. Soru 13	63
Tablo 2.15. Soru 14	66

GİRİŞ

Eğitim, bireyi belirli amaçlar doğrultusunda yetiştiren, bireyin sosyalleşme sürecine doğrudan etki eden ve kesintiye uğramadan devam eden bir sũretir. Eğitimin amacı, kişinin aklını kullanma becerisini arttırıp, davranışsal açıdan kişide yetkinlik ve değişim sağlamaktır. Bununla beraber eğitim insanın ahlaki açıdan da gelişmesine katkı sağlayan bir olgudur. Alman Filozof Immanuel Kant'a gũre eğitim insanın içerisindeki iyi değerlerin biçimlenmesine yardımcı olur. İyi eğitim sayesinde dũnyadaki iyilik adına olan her şey gũrũnũr hale gelir. Bunun için gerekli olan tek şey insanda gizli halde bulunan nũvelerin giderek daha fazla geliştirilmesidir; ũnkũ insanın ũzũnde kũtũlũk yoktur. Kũtũlũk sadece denetim altına alınmamış tabiatın sonucudur. (Kant, 2022)

Platon'a gũre eğitimin temel amacı, insanın doğuştan getirdiği ۆzelliklerin iyi yũne çevrilmesini sağlamaktır. Ruh ve beden için yapılan eğitimin birbirini tamamladığını dũřunen Platon, ۆzellikle çocukluk dũneminden itibaren insanda doğuştan gelen ۆzelliklerin şekillenmesinde eğitimin kilit bir gũrevi olduğunu dũřũnũr. Diğer taraftan oyun çağındaki çocuğu doğru yũnlendirerek; yetişkinliğinde ruh bakımından mũkemmelen bir insan olabileceği dũřũncesi de eğitimin ۆzũ olarak nitelendirilir. (Platon, 2007)

Eğitimin akademik gelişmeye sağladığı katkılarının yanında makro dũzeyde toplumsal dũnũřũmlere olan etkisi de gũz ardı edilmemelidir. Toplumların gelişmişlik dũzeyini arttırabilmenin nihai yolu eğitimden geçmektedir. Eğitim, bireylerin var olan potansiyellerini iyileştirerek, toplumsal açıdan olumlu yũnde değişimlerin gerçekleşmesine zemin hazırlar. Bu doğrultuda toplumsal gelişmeyi sağlayan en ۆnemli bileşenlerden biri ise toplumdaki sanat eğitiminin yeridir. Eğitimi bir bũtũn olarak ele aldığımızda sanat eğitimi, yaygın eğitimin en ۆnemli parçasını oluşturmaktadır. Sanat eğitimi, bireyin kendini ifade edebilmesi ve estetik algısını genişletebilmesi gibi kazanımlar sağlamasına yardımcı olur. Sanat eğitimi, okul ۆncesi dũnemden başlayarak temel, orta ve yũksek eğitimi de kapsamak suretiyle hatta meslek sonrası da verilmesi gereken bir alan olarak dũřũnũlmelidir. (Alakuş, 2007) ũnkũ sanat eğitimi, bireyi hem bilişsel hem de sosyal açıdan geliştirerek kişilerin duygularını kontrol altına almalarına rehberlik eden ۆnemli bir disiplindir. Sanat eğitimi, kişideki estetik algıların gelişmesine vesile olurken aynı zamanda da yaratıcılığu geliştirmesi sebebiyle duygu ve dũřũncelerin kolaylıkla

yansıtılabilmesini sağlar; bu nedenledir ki sanat eğitiminin erken yaşlardan itibaren verilmesi son derece elzemdir. Sanat eğitimi, bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürünü öğrenebilmesi için de çok önemli bir araçtır. Kendi kültürünü ve değerlerini iyi bilen bireyler gelecek nesillere bu kültürü aktarabilme noktasında adeta bir köprü vazifesi görürler bu da kültürün nesiller arası aktarımında güçlü bir bağ kurmasını sağlar (Buyurgan, 2020) Güzel sanatların görsel, işitsel ve dramatik sanatlar olarak üç gruba ayırmış olduğu dalların içinde işitsel sanat olarak bilinen müzik önemli bir etkidir.

Müzik geçmişten günümüze kadar duygu ve düşüncelerin yansıtılmasında, estetik bir yöntem olarak etkili bir araç olmuştur. Tarihsel sürece baktığımızda eski çağlardan beri müzik, toplumların duygusal, düşünsel yönlerini etkisi altına almış ve kültürler arası bir köprü görevi üstlenmiştir. Buradan yola çıkarak müziğin evrensel bir iletişim dili olduğunu söylemek de mümkündür.

Müzik ile erken yaşlarda tanışmanın hayal gücü, duygusal zekâ, dikkat ve yoğunlaşma, dil kullanma becerisi, yaratıcılık gibi kişiye birçok olumlu yönden etkileri de bulunmaktadır. Örneğin çocuklara şarkılar, enstrümanlar, müzikli oyunlar aracılığı ile öğretilmek istenen konular daha verimli bir şekilde öğretilir. Uçan'a göre; anne karnında gelişim sürecinde olan bebeklerin duyduğu ilk ritim olarak anne kalbinin atış ritimlerini öğrenmeleri ve bu ritmi bilindik ve rahatlatıcı olarak kabullenmeleri görülmektedir. (Uçan, 2018)

İlk temel müzik eğitimi okullarda basit nota öğrenimi, şarkı söyleme, blok flüt, melodika, mandolin öğretimi ile oluşturulur. Bu eğitimler içerisinde yer alan özellikle şarkı söylemenin çocukların öğrenme becerisini, dil becerisini, hafıza gelişimini ve duygusal yönden gelişmelerini sağlaması bakımından çok önemlidir. Şarkı söylemenin özgüveni, kendini rahat ifade edebilme yetisini ve sosyal becerileri artırdığı da göz önünde bulundurulduğunda müzik eğitiminin diğer unsurlarından bir adım daha öne çıktığı söylenebilir. Orta öğretimde verilen müzik eğitiminde solfej, koro, ses eğitimi gibi derslerde ses ve nefesi doğru kullanmaya başlanması, doğru seslerin sorunsuz, temiz bir şekilde ortaya çıkarılması amaçlanır. Gordon'a göre çocukların erken yaşlarda müzik eğitimi alması dil ve aritmetik becerileri geliştirmeleri yönünden onlara önemli katkılar sağlamaktadır. Bu eğitimi almamış çocukların gelişimi, eğitimi alan çocuklara nazaran daha düşük olduğu gözlemlenmiştir. (Gordon, 2003)

Müziğin ülkemizdeki tarihsel gelişimi incelendiğinde, Osmanlı dönemi padişahlarından III. Selim musiki alanında önemli gelişmelerin yaşandığı bilinmektedir. III. Selim'in musikiye önem vermesi gerekçesiyle birçok eser bestelenmesine imkân sağlamıştır. Bu önem ve merak Batı müziğine de yönelmiştir. Sarayda opera ve dans temsillerinde ilgi ile izlediği ve hayranlık duyduğu bilinmektedir. İlerleyen yıllarda Sultan II. Mahmud ünlü besteci G. Donizetti'yi İstanbul'a davet ederek opera sanatının tanınmasına olanak sağlanmıştır. Sultan II. Mahmut döneminde batılılaşma hareketleri kapsamında mehterhanenin yerini 1826'da 'Mızıkayı Hümayun' almıştır. Mızıkayı Hümayun'un amacı saray bandosunda görev alacak olan yeni müzisyenlerin yetiştirilmesidir. (Şenürkmez & Boran, 2007)

Osmanlının son dönemini ve Cumhuriyetin ilk yıllarını kapsayan 1917-1927 tarihleri arasında eğitim veren Darü'l-Elhan ile müzik eğitimi için ilk adım atılmıştır. Dârü'l-Elhân'da verilen eğitim ile gelecek nesillere müzik hem Türk hem de batı müziğini bilen öğretmenleri yetiştirmek amaçlanırken diğer taraftan müzik sanatının bilimsel bir yolla eğitim, öğretiminin yapılması ve eski Türk bestecilerine ait klasik eserlerin yayımlanması hatta yeniden tanıtılarak canlandırılması gibi amaçları da vardır. (Özcan, 1995) Eğitim içeriğinde; ses, musiki tarihi, nota, solfej gibi dersler yer almıştır.

Eğitimcilerin yetiştirildiği okulların yanı sıra sanat alanında atılan adımlardan bir diğeri de 1914 yılında Osmanlı döneminde kurulan ilk konservatuvar olma özelliği taşıyan Darülbedayidir. Burada verilen eğitimin süresi 4 yıl olarak belirlenmiştir. Okulun kuruluş amacı milli müziği ve tiyatroyu geliştirerek nesillere aktarmaktı fakat kısa süre içinde bir okul kimliğinden çıkıp sadece temsiller veren bir okul hâline gelen Darülbedayı, ilk kez 20 Ocak 1916 yılında "Çürük Temel" isimli oyunla Tepebaşı Kışlık Tiyatrosu'nda perdelerini açmıştır. (Birgiye, 2007)

Cumhuriyet döneminde ise ilk müzik öğretmeni yetiştirmek için eğitim veren kurum Musiki Muallim Mektebidir. Sonraki süreçlerde eğitmen yetiştirme fonksiyonunu Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsüne devretmiştir. Okulun eğitmen kadrosu Riyaset-i Cumhur Filarmoni Orkestrası tarafından oluşuyordu. O tarihlerde okul piyano, keman, flüt ve viyolonsel gibi enstrümanları çalınması zorunlu enstrümanlar olarak belirlemişti fakat öğrenciler bu kurumda enstrüman dersleri dışında coğrafya, tarih, Fransızca, usulü tedris, edebiyat, umumi ve mesleki hıfzıssıhha gibi derslerde görmüşlerdi.

Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle birlikte 1930 yılında Türkiye'de "opera cemiyeti" kurulmuş ve cemiyetin sahnelemek üzere belirlediği ilk eser G. Verdi'nin Rigoletto operası olmuştur. Cemiyete katılım şartları: Ses güzelliği, nota, solfej bilgisi ve İtalyanca telaffuz bilgisi olarak bildirilmiştir. 1934 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün isteği üzerine Ahmet Adnan Saygun kısa bir süre zarfında "Özsoy" operasını bestelemiştir. Bu eser ilk Türk operası olma niteliğini taşımaktadır. İlk temsilinde orkestrada Cumhurbaşkanlığı Bando ve İstanbul Üniversitesi Konservatuvarı Yaylı Çalgılar Orkestrası bulunmuştur. Ahmet Adnan Saygun Özsoy operası için şunları söylemiştir "Özsoy bizim sahnede musiki eser olarak ilk eserimizdir. Ve ondan sonra Batı tekniğine doğru daha ciddi çalışmalar nasıl olabilir? Diye düşünülmüştür." (Saygun, 1968)

Türkiye'de 1940 yıllarından itibaren opera sanatı kurumsal olarak hayata geçirilmiştir. Ülkemizdeki ses eğitimi üniversitelere bağlı olarak konservatuvarlarda dört yıl süre ile verilmeye başlanmıştır. Konservatuvar opera bölümlerinin ders programı; solfej, ses eğitimi, oyunculuk, diksiyon, yabancı dil eğitimi, anatomi gibi dersleri kapsamaktadır.

Doğru ve müzikal bir ses kullanımı için bireyin önce sesinin eğitilmesi gerekir. "Müzik eğitimi kapsamındaki ses eğitiminin genel amacı, bireye sesini ve soluğunu doğru kullanarak, her türlü düzeydeki şarkıyı güzel ve etkili bir biçimde söylemeye ilişkin davranışlar kazandırmaktır. Söylenilen şarkının etkili ve güzel olabilmesi, sesin ve soluğun doğru kullanılmasının yanında, sözlerin anlaşılabilirliğine da bağlıdır." (Töreyn, 2000)

"Ses eğitiminin içinde, şarkı söyleme eğitimine dayanan, özellikle meslekî müzik eğitimi kapsamında ve şarkı söyleme eğitimiyle kazandırılmış olan temel davranışların üzerinde oluşturulan, ileri teknik ve artistik düzeyde şarkı söyleyebilmek için sese güç ve dayanıklılık kazandırmayı amaçlayan, disiplinler arası, mesleksi bir ses eğitimidir." (Töreyn, 2000)

Ses eğitimi ses – nefes – vücut kullanımı, doğru diksiyon ve artikülasyon yapmayı amaçlar. Aynı zamanda sesin sağlıklı ve zinde olabilmesine yönelik ses sağlığı ve korunmasını hedefleyen bir bilinçlendirme sürecini de içerir. Bu kazanımlarla birlikte eğitim süresi boyunca kişinin ses dayanıklılığı artırılır. Doğru solunum ve nefes kullanımı sayesinde eserler üzerinde kişinin sesini kullanma becerisi işlevselleştirilmiş olur. Opera eserlerinde doğru artikülasyon, alımlayıcıya anlatılmak istenilen olay örgüsünü düzgün aktarabilmek açısından çok önemlidir. Ses eğitiminde sesin güzelliğinin önemi kadar

kelimelerin doğru telaffuz edilmesi de oldukça önem taşımaktadır. Alınan eğitimde doğru ve güzel, temiz bir ses çıkarabilmek için öncelik postürdür. Doğru postürle kişi vücut olarak daha rahat olduğu için sesi doğru bir şekilde çıkarır ve alımlayıcıya iletimi daha temiz olur. Şarkı söylemek için doğru postürde olmak ve kasları gevşeterek doğru nefes almak ses eğitiminin önemli kazanımlarındandır. Eserlere başlamadan önce yapılan egzersizlerle kişinin sesi ısıtılır. Baş, boyun ve omuzlar gevşetilerek vücudun rahatlatılması sağlanır. Sonra kasılan çene rahatlatılarak şarkı içerisindeki kelimelerin doğru bir şekilde artiküle edilebilmesinin alt yapısı hazırlanır. Öğrenciler tüm bu kavramları soyut düşünme yöntemi olan imajinasyon ile yani beyinde resimleyebilme kabiliyeti ile yapabilirler. Çünkü ses diğer enstrümanlar gibi elle tutulup çıplak gözle görülebilen bir şey değildir bu sebeptendir ki eğitimi diğer enstrümanlardan daha zordur. İyi bir eğitmen tüm bu süreçleri öğrencinin anatomik, psikolojik ve karakteristik yapısına uygun bir şekilde yürütür. Ses eğitimi aynı zamanda bir kas eğitimi olduğu için adeta vücut geliştirme sporu yapan bir kişi gibi düzenli, sistematik ve uzun soluklu bir çalışma sürecini gerektirir. Kişi ancak tüm bu süreçlerin sonunda sesini adeta bir enstrüman gibi kullanabilme yetisine sahip olabilir.

Opera sanatının yanı sıra “Her toplumun kendine özgü şarkı sanatında şan yapabileceği, ses kalitesini arttıracak ve çeşitli söyleme tekniklerinin kazandırılmasını sağlayacak etüdler oluşturabileceği de bir gerçektir. Bu durum, ulusal şarkı söyleme (şan) sanatının geliştirilmesi için üzerinde durulması gereken oldukça önemli bir konudur.” (Polat, 2016)

Yukarıda belirtilen süreçlerin hemen tamamı Türkiye konservatuvarında görev yapan müzik öğretmenleri tarafından uygulanmaya devam etmektedir. Konservatuvarlarda görev yapan öğretmenler ve eğitim alan öğrenciler ile yapılan bu araştırmanın problemi opera şan eğitim niteliğinin değerlendirilmesini amaçlar. Araştırmada hazırlanan soruları gönüllü olarak cevaplayan öğretmenler ve öğrenciler farklı görüşler ortaya koymuşlardır.

Yapılan literatür taramasında konunun belli bir kısmını kapsar mahiyette benzer birkaç çalışma yapıldığı saptanmıştır. Bu çalışmalarda da anket usulü kullanılmış fakat sadece öğretmen görüşlerine başvurulmuştur ve veriler nitel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Bu çalışmalarda ses eğitimi sürecinin sağlıklı işeyebilmesine yönelik sorulan sorular ve cevaplar kendi çalışmamızla kıyaslandığında birtakım benzerlikler göstermektedir. Bu da alan ile ilgili yapılan araştırmaların sorunların tespiti noktasında verileri daha güçlü ortaya koyduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

1. AMAÇ

Bu araştırma ile opera şan bölümlerinde verilen eğitimin niteliğinin eğitimci ve öğrenci görüşleri ile ortaya konulması ve eğitimin niteliği ile ilgili çıkarımlarda bulunulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, eğitimin niteliği ile ilgili belirlenen eğitimin niteliği, öğretim elemanı yeterliliği, fiziksel koşullar, ders içerikleri ve mesleki yeterliliğe ilişkin başlıklarından oluşacak sorular çerçevesinde araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

Opera-şan bölümü öğrencilerinin aldıkları eğitimin niteliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Opera-şan bölümü öğretim elemanlarının verdikleri eğitimin niteliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Opera-şan bölümü öğrencilerinin aldıkları eğitimin mesleki yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Opera-şan bölümü öğretim elemanlarının verdikleri eğitimin mesleki yeterliliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

1.1.Araştırmanın Önemi

Problem durumunda belirtilen bilgiler ışığında eğitmen ve öğrencilerin opera şan eğitim niteliğinin artırılmasına yönelik görüşleri bu alana yapılacak iyileştirmeler bakımından önem arz etmektedir. Eğitmen ve öğrencilerin konuya yönelik geri bildirimlerinin alan çalışmalarındaki istikrarı artırması açısından olumlu gelişmelere vesile olması beklenmektedir. Böylelikle hem eğitmenlerin hem de öğrencilerin daha motivasyonlu, daha şevkli ve daha verimli çalışabilecekleri düşünülmektedir. İlgili alan yazın tarandığında, aynı olmamakla beraber belli noktalarda benzerliği olan çalışmalara rastlanmıştır fakat araştırma gerek muhatapları gerekse soruların içeriği bakımından özgün olma özelliği taşıması gerekçesiyle önemli olduğu ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada durum olarak Türkiye'deki konservatuvarların eğitimcilerinin ve öğrencilerinin opera şan bölümlerinde verilen eğitimin niteliğine yönelik bakış açıları ele alınmıştır. Durum çalışmaları, günümüz dinamiklerini -oluşturulan bir durumla- anlamaya odaklanmıştır. (M.K., 1989) Durum çalışması modelleri evrendeki belli bir ünitenin (birey, aile okul, hastane dernek vb.), derinliğine ve genişliğine, kendisini ve çevresi ile olan ilişkilerini belirleyerek, o ünite hakkında bir yargıya varmayı amaçlayan tarama düzenlemeleridir. (Karasar, 2005)

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 24 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışma grubuna ait bazı demografik özellikler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Çalışma grubundaki eğitimcilerin ve öğrencilerin bazı demografik özellikleri

Katılı	Cinsiyet	Yaş	Üniversite	Unvan
E_01	Kadın	48	Hacettepe Üniversitesi Devlet	Doçent
E_02	Erkek	45	Hacettepe Üniversitesi Devlet	Öğr. Gör.
E_03	Kadın	45	Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet	Dr. Öğr.
E_04	Erkek	45	Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet	Dr. Öğr.
E_05	Erkek	45	Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet	Dr. Öğr.
E_06	Erkek	56	Çukurova Üniversitesi Devlet	Öğr. Gör.
E_07	Kadın	38	Bülent Ecevit Üniversitesi Devlet	Öğr. Gör.
E_08	Kadın	46	Ankara Üniversitesi Devlet	Öğr. Gör.
E_09	Kadın	46	Ankara Üniversitesi Devlet	Doç. Dr.
E_10	Kadın	47	Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet	Öğr. Gör.
E_11	Kadın	49	Hacettepe Üniversitesi Devlet	Doçent
E_12	Erkek	44	Başkent Üniversitesi Devlet	Doçent
Ö_01	Erkek	26	Haliç Üniversitesi Konservatuvarı	Öğrenci
Ö_02	Kadın	24	Haliç Üniversitesi Konservatuvarı	Öğrenci

Ö_03	Kadın	24	Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı	Öğrenci
Ö_04	Kadın	22	Başkent Üniversitesi Konservatuvarı	Öğrenci
Ö_05	Kadın	24	Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı	Öğrenci
Ö_06	Kadın	22	Başkent Üniversitesi Konservatuvarı	Öğrenci
Ö_07	Erkek	24	İstanbul Üniversitesi Devlet	Öğrenci
Ö_08	Erkek	25	Anadolu Üniversitesi Devlet	Öğrenci
Ö_09	Kadın	23	Hacettepe Üniversitesi Devlet	Öğrenci
Ö_10	Kadın	23	Hacettepe Üniversitesi Devlet	Öğrenci
Ö_11	Kadın	23	Hacettepe Üniversitesi Devlet	Öğrenci
Ö_12	Erkek	25	Anadolu Üniversitesi Devlet	Öğrenci

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubundaki katılımcıların yarısının öğretim elemanı, yarısının öğrenci olduğu görülmektedir. Eğitimciler unvanlarına göre incelendiğinde, en çok (n=6) öğretim elemanı, daha sonra (n=3) doçent ve (n=3) doktor öğretim üyesi bulunmaktadır. Katılımcıların çoğunluğunu (n=15) kadınların oluşturduğu, erkeklerin sayısının (n=9) olduğu görülmektedir. Yaşlara göre incelendiğinde öğrencilerin yaş aralığı 22 ile 26, öğretim elemanlarının yaş aralığı ise 38 ile 56 arasında değişmektedir. Katılım en çok (n=6) Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, daha sonra (n=3) Başkent Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve (n=3) Selçuk Üniversitesi Dilek Sabancı Devlet Konservatuvarı'ndan olmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Öğrencilerin eğitim kalitesi hakkındaki görüşlerinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen metinler tümevarımsal bir yaklaşım izlenerek içerik analizine tabi tutulmuştur. Verilerin analizinde NVIVO 11 yazılımından yararlanılmıştır.

Araştırma kapsamında araştırmacı ve bir başka uzman (Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı) birbirlerinden bağımsız kodlama yapmışlardır. Daha sonra bu kodlamalardan 60 alt tema ve 73 kod ile 14 tema olmak üzere 571 kodlama ortaya çıkmıştır. Tutarlılığı hesaplamak amacıyla aşağıdaki eşitlik kullanılmıştır:

$$Tutarlılık = \frac{Uzlaşma\ sayısı}{Toplam\ kodlama} \times 100$$

Toplam 120 koda uzlaşma sağlanmıştır. Eşitlikte yerine konulduğunda $(535/571) \times 100 = \%93.70$ 'lik bir uzlaşma sağlanmıştır. Araştırmada kodlama tutarlılığının yüksek olduğu ifade edilebilir. Uzlaşılmayan 36 kod tekrar değerlendirilmiş ve uzlaşma sağlanmıştır.

3. SORULAR

Soru 01

Bölümünüzde verilen eğitimin niteliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 2. Bölümümüzde verilen eğitimin niteliğine ilişkin için öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Nitelikle İlgili Görüş	Görüş Detay	Kod	Frekans
Olumsuz			63
	Fiziksel Koşullar		28
		Çalışma odası	7
		Piyano yetersizliği	5
		Ayna eksikliği	5
		Materyal eksikliği	5
		Sahne eksikliği	4
		Kütüphanenin gereksinimi	1
		İzolasyon eksikliği	1
		Müfredat, eğitim içeriğinin yetersizliği	6
		Oyunculuk, sahne eğitiminin yetersizliği	5
		Solfej eğitiminin yetersizliği	4
		Orkestra eksikliği	3
		Gelen öğrencilerin eğitim seviyesindeki	3
		Konser, uygulama eksikliği	3
		Salgın döneminin eğitime olumsuz etkileri	3
		Eğitim süresinin yetersizliği	2
		Şan dersinin az olması	2
		Eğitmen	2
		Eğitmen sayısının yetersizliği	1
	Eğitmen yetersizliği	1	
	Nota yetersizliği	1	
	Ders süresinin fazla olması	1	
Olumlu Görüşler			49
	Fiziksel Koşullar		29
		Yeterli sayıda çalışma odası	9
		Piyano sayısının yeterli, fazla	8
		Materyal yeterliliği	5
		Ayna yeterliliği	4
		Sahne özelliklerinin yeterliliği	2
		Kütüphanenin gereksinimi	1
		Müfredat, içerik yeterliliği	6
		Sahne, konser deneyimi	4

Eğitmenin yeterliliği	3
Şan derslerinin yeterliliği	3
Ders süresinin yeterliliği	2
Repertuar, nota yeterliliği	1
Solfej dersinin yeterliliği	1
Toplam	112

Tabloya göre bölümümde verilen eğitimin niteliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 112 ifade olduğu görülmektedir. Öğitmenler ve öğrenciler eğitimin niteliğine ilişkin en çok “Olumsuz” (f= 63) ve daha sonra “Olumlu” (f= 49) görüş belirtmişlerdir. Olumsuz görüşler ile ilgili öğretmenlerin ve öğrencilerin cevapları incelendiğinde 12 konuya ilişkin 63 ifade olduğu görülmektedir. Bu görüşler ile ilgili en çok “Fiziksel Koşullar” (f= 28) konusunda görüş belirtmiştir. Katılımcılar “Fiziksel Koşullar” konusunda en çok “Çalışma odası” (f= 7), daha sonra “Piyano yetersizliği” (f= 5), “Ayna eksikliği” (f= 5), “Materyal eksikliği” (f= 5), “Sahne eksikliği” (f= 4), “Kütüphanenin gereksinimi karşılayamaması” (f= 1) ve “İzolasyon eksikliği” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Tabii ki kendi üniversitem hakkında konuşuyorum şu an. Koşullarımız oldukça yerinde şan ve korrepitasyon dersleri bireysel. Materyal sıkıntımız yok. Müfredatımız belli, repertuvarımız belli ve zengin geçen günlerde bunu içerik araştırmasını tazeledik. Yıllar boyunca oturmuş bir repertuvarımız var, notalarımız mevcut. Çalışma odamız az. Piyano çalışmaları için serbest, boş piyanolu herhangi bir hocaya ait olmayan odamız az. 5 tane odamız var bölümde. Fizikler koşullar için yeni yapılan binada yüksek tavanlı, en az 30 m2 odalar talep etmiştik. Her şan hocasına birer kuyruklu piyano. Şu anda 6 tane şan hocası varsa 4 tanesinin kuyruklu piyanosu var 2 tane açıktayız. Kuyruklu piyano bence şan eğitiminde şart. Neden duvar piyanosu değil? Çünkü duyamıyor öğrenci. Bir şey duyuyor ama ağızından ve vücudundan çıkan sese direnç gösterecek bir yoğunlukta ses çıkması lazım. Duvar piyanosu duvara veriyor, dijital piyano yere veriyor. Duyamaz ve dengesini ayarlayamaz. Kuyruklu piyanomuz az fakat sahnelerimiz büyük ve güzel. Bunun dışında eğitimin içeriği olabilecek en yoğun içerik. Yabancı dil, yabancı dili şarkı söylerken kullanabilmek, Almanca diksiyon ve İtalyanca diksiyon. Lisans üstünde İspanyolca, Rusça.” (“Çalışma odası”, “Piyano yetersizliği”, E_01)

“Bölümümüzde verilen eğitimin niteliği gerek öğretim elemanı bakımından gerekse bölümümüzde ki imkanlar gerek fiziksel, materyaller bakımından yeterli olduğunu

düşünüyorum. Kendi bölümümüz için söylemek gerekirse eğitimin içeriği, fiziksel koşullar, müfredat son derece olumlu. Tabii müfredatta eksiklikler her konservatuvar içerisinde olabilir. Bizim konservatuvarımızda da tabii ki şu an eğitim öğrencilerin gelişmesi, onların hedeflerine ulaşması bakımından yeterli olmakla beraber bu hedeflere ulaşmalarını kolaylaştıracak, katkı sağlayacak bazı ek dersler konulabilir. Kendi konservatuvarımızda öğrencilerimizin çalışma odalarının eksikliği konusunda geri bildirimleri var. Bu konuda bir geliştirme olabilir. Her öğretmen derslerini kendi odalarında yapıyorlar. Burada gerek piyano, gerek ayna, diğer materyaller söz konusu. Fakat bunlar fiziki koşulların yanında kullanılan materyaller aslında öğrencileri için yeterli olmakla beraber diğer sınıflarda özellikle pandemi döneminde daha geniş ve büyük sınıflarda yapılması tercih edildi derslerin. Şan nefes ile yapılan ses kullanımı gerektiren bir bölüm olduğu için genellikle öğretmenler ve öğrenciler büyük sınıflarda yapılmasını tercih etti. Büyük sınıflarda ki materyal yetersizliğimiz ortaya çıktı. Bireysel şan eğitimi için büyük sınıflar tasarlanmamıştı. Ayna eksikliği vardı. Yapılan uygulamalar yeterli. Sene sonunda bir komple bir opera veya bir bölümü. Gerek sahnede mizansenler olarak, kostüm, dekor olarak. Bunun dışında öğrencilerimize mümkün olduğu kadar dönem sonunda konserler yapmaya çalışıyoruz. Bir öğrenci konservatuvarımıza gelip eğitim almak istediğinde şu an ki uygulamalarla aslında son derece yeterlidir. Ama tabii ki geliştirilebilir. Şu haliyle de kötü değil yeterli olduğunu düşünüyorum.” (“Çalışma odası”, “Ayna eksikliği”, “Materyal eksikliği”, E_12)

“Eğitimin içeriği diğer konservatuvarlara göre sıkıştırılmış olduğunu düşünüyorum. Bunun sebebi 4 yıl olmasından kaynaklı. Hem şan dersleri, sahne dersleri, solfej derslerinin bu yüzden eksiklik yarattı. Öğrenci sayısı ve çalışma odaları kıyaslandığında yetersiz kalıyordu. Bir sahnemizin olmaması sıkıntıydı ve bu yüzden konser veremiyordu. Sınıflarımızda ayna olmaması yetersizdi. Elimizin altında olması gereken birçok şey yoktu. Kapsamlı bir kütüphanemiz olmaması sıkıntıydı bizim için ve bunun için nota arşivimizin olmaması sıkıntıydı. Okulumuzun orkestrası olmaması ve öğrencilik zamanımız boyunca bir orkestra ile söylememiz eksikti. Okulumuzun 4 yıl olması hızlandırılmış program gibiydi. Sahne dersimizin en azından 1-2 yıl daha sürmesini, şan ve korrepitasyon derslerinin arttırılmasını isterdim. Solfej derslerimiz azdı ve bunun daha uzun olmasını isterdim.” (“Çalışma odası”, “Ayna eksikliği”, “Kütüphanenin gereksinimi karşılayamaması”, Ö_01)

“Bizim okulda sahne eksikliğimiz var. 3 bölüm olduğu için okul paylaşımli olarak kullanmamız gerekiyor 1 sahne olduğu için. Çalışma odalarımız dar ve havasız. Kışın özellikle çok zorlanıyorduk. Solfej derslerimiz içerik olarak yetersizdi. Nota bilgisi tam olmayan kişilerle birlikte aynı seviyede okutulduğumuz için benimle birlikte Güzel Sanatlardan gelen arkadaşlarımla gerilediğimizi düşünüyorum. Şan derslerimizin az olduğunu düşünüyorum. Bazı sınıflarımızda akustik piyano vardı vardı diğer sınıflarımız dijital piyanolar mevcut bunun sıkıntılı olduğunu düşünüyorum ve piyanoların akortları bile yapılmıyor. Sahne dersimizde tiyatro mezunu bir eğitmenle çalışmanın eksiklik olduğunu düşünüyorum. Opera ile ilgili sürekli sahneleri kendisine çevirmemiz ve anlatmamı gerekiyordu.” (“Çalışma odası”, “Piyano yetersizliği”, “Sahne eksikliği”, Ö_02)

“Bizim okulun opera eğitimi yetersiz kalıyor. Yeterli şan eğitmeni yok, öğrenciler için yeterli çalışma odası yok. Okulda genel olarak yeterli konser ve etkinlik yapılmıyor bu yüzden öğrenciler fazla gelişemiyor. Piyano durumları çok sağlıklı değil, eskiler. Odaların standartları tavan için normal sınıf düzeyinde. Çalışma odası niteliğinde değil.” (“Piyano yetersizliği”, Ö_08)

“Solfej ve piyano, şan dersi için eğitim yeterliydi. Fakat oyunculuk, sahne üzerinde olan çalışmalar için yetersizdi. Hem eğitmen açısından hem dekor, aksesuar, materyal olarak eksikti. Çalışma odalarımızda sıkıntı çekmedik. Fazlasıyla çalışma odası bulunuyor. Ve her oda da piyano ve aynalar vardı.” (“Materyal eksikliği”, Ö_05)

“Kullanılan materyaller iyi. Piyanolarımız iyi durumda. Odalarımız daha önceden yoktu yeni açıldı piyanolar yerleştirildi bunlarla ilgili bir sıkıntımız yok. Ama sahne tecrübesi olarak sıkıntımız var. Sahne dersinde çalışma olarak kullandığımız yerde spot ışıkları yok. Dolayısıyla bir sahne görünümü değil de bir oda da çalışıyormuşsun gibi oluyor ve bir karaktere, o ruha girmek önemli oluyor. Bu konu için eksik var. Konser uygulamaları eksik.” (“Sahne eksikliği”, Ö_10)

“Ben derslerimde sınav eserlerini çalışıyorum, egzersizler yapıyorum öğrencinin seviyesine yönelik. Dört sınıf var ve bütün seviyeler farklı. Normalde içerik olarak söyleyecek olursam eserler söylemesi gerektiğini düşünüyorum ben. Hem repertuvar açısından hem ses tekniklerini geliştirmesi açısından farklı eserlere yer vermesi gerektiğini düşünüyorum. Fiziksel koşullar zaten sınıf ortamında yapıyoruz dersleri. İçeride bir boy aynası olması gerektiği, öğrencinin kendini zaman zaman takip etmesini istiyorum ben derste. Ağzını, duruşunu, vücudun, postürünü. Bunun dışında sınıf ortamınının

havalandırması gerektiği. Kullanılan materyaller olarak notalarımız var bunun dışında görsel olarak, anatomik olarak öğrenciye zaman zaman gösterdiğim şeyler oluyor. Larenksin yapısı, diyafram gibi bununla ilgili görsellere yer verilmesi gerek.” (“Ayna eksikliği”, “Materyal eksikliği”, E_03)

“Biraz daha izolasyon gerekiyor. Fiziksel koşullar olarak yeterli seviyede sadece izolasyon konusunda daha iyi olabilir.” (“İzolasyon eksikliği”, E_11)

Katılımcılar olumsuz görüşlere ilişkin “Fiziksel Koşullar” dışında “Müfredat, eğitim içeriğinin yetersizliği” (f= 6), “Oyunculuk, sahne eğitiminin yetersizliği” (f= 5), “Solfej eğitiminin yetersizliği” (f= 4), “Orkestra eksikliği” (f= 3), “Gelen öğrencilerin eğitim seviyesindeki farklılık” (f= 3), “Konser, uygulama eksikliği” (f= 3), “Salgın döneminin eğitime olumsuz etkileri” (f= 3), “Eğitim süresinin yetersizliği” (f= 2), “Şan dersinin az olması” (f= 2), “Eğitmen” (f= 2), “Nota yetersizliği” (f= 1) ve “Ders süresinin fazla olması” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilgili örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Müfredat içeriği olarak tabii ki yetersiz çünkü güzel sanatlardan gelen öğrenciler yine bir derece ama hiç nota bilmeyerek gelen öğrenci var. Bu yüzden tam konservatuvar formuna uygun şekilde müfredat sayısını tabii ki sınırlandırmak zorundayız yetersiz bir müfredat var. Fiziksel koşullar olarak yetersiz. Bir konservatuvar inşaatı olarak kurgulanarak yapılmış bir bina değil. Sonradan dönüştürülmüş bir binada çalışıyoruz. Dolayısıyla fiziki şartlar konservatuvar yapısına uygun değil. Kullanılan materyaller yeterli değil. Sadece duvar piyanosuyla çalışabiliyoruz. Şan dersinde tabii ki bir kuyruklu bir piyano ile yapmak, öğrenciyi takip edip göz teması kurabilmem açısından çok daha iyi olacaktır. Tabii ki yetersiz. Yapılan uygulamalar tabii ki yetersiz.” (“Müfredat, eğitim içeriğinin yetersizliği”, “Gelen öğrencilerin eğitim seviyesindeki farklılık”, “Konser, uygulama eksikliği”, E_09)

“Okulumuzda eksik veya geç olarak hayatımıza girmiş dersler olduğunu düşünüyorum. Şan derslerimiz iyi. Oyunculuk dersinin niteliğinin iyi olmadığını ve operayla ilgili olmadığını düşünüyorum. Bazı dersleri eksik buluyorum. Makyaj dersini örnek olarak verebiliriz. Çalışma odalarının bazılarında piyano yok. Yetersiz kalabiliyor. Bazı piyano odalarımızda ayna var ve piyanosu olmayan odalar dışında sorun olduğunu düşünmüyorum.” (“Müfredat, eğitim içeriğinin yetersizliği”, “Oyunculuk, sahne eğitiminin yetersizliği”, Ö_04)

“Okulumuzda olan olanakların iyi olduğunu düşünüyorum. Gerek bireysel sınıflar olsun, gerek toplu kullandığımız alanlar olsun. Ama eğitmen yetersizliği olduğunu düşünüyorum. Ders saatleri olarak uygun olduğunu düşünüyorum. Konser çalışmaları her sene mutlaka yapılıyor. Her sınıfta akustik piyano var elektronik piyanolar yok. Ki bu yüzden de iyi olduğunu düşünüyorum.” (“Oyunculuk, sahne eğitiminin yetersizliği”, Ö_03)

“Biz elimizden geldiği sürece uluslararası standartta yapmaya çalışıyoruz yine belki solfej ile bir sıkıntı olabilir. Bazı öğrenciler alt yapısı tamamlanmış olarak geliyor Güzel Sanatlar lisesinden veya özel ders almış ve iyi derecede piyano çalıyor bu büyük avantaj sağlıyor. Ama sıfırdan başlayan öğrenci için biraz zor oluyor geç yaşta müziğe başlamak. Şöyle bir sıkıntı var bizim bölümümüz önceden lise ve lisans eğitimi veriyordu toplamda 7 seneydi, eski sistemde 3 sene lise artı 4 sene lisans eğitimi veriyorduk. 4+4+4 sistemine geçildikten sonra 1 sene mesleki hazırlık ve 4 sene lisans yani 5 seneye indirgedik. Belki eğitim süresinin biraz arttırılması iyi olabilir. Süre biraz az geliyor. 1-2 yıl minimum hazırlanılması gerekir. Akustik olarak tavanlarımız yüksek, kuyruklu piyanolar çoğunlukla hocaların odalarında. Bunun dışında çalışma odaları var ve yeni bir okul olduğu için çok sayıda çalışma odası var.” (“Solfej eğitiminin yetersizliği”, “Eğitim süresinin yetersizliği”, E_02)

“Bizim okulda sahne eksikliğimiz var. 3 bölüm olduğu için okul paylaşımlı olarak kullanmamız gerekiyor 1 sahne olduğu için. Çalışma odalarımız dar ve havasız. Kışın özellikle çok zorlanıyorduk. Solfej derslerimiz içerik olarak yetersizdi. Nota bilgisi tam olmayan kişilerle birlikte aynı seviyede okutulduğumuz için benimle birlikte Güzel Sanatlardan gelen arkadaşlarımla gerilediğimizi düşünüyorum. Şan derslerimizin az olduğunu düşünüyorum. Bazı sınıflarımızda akustik piyano vardı vardı diğer sınıflarımız dijital piyanolar mevcut bunun sıkıntılı olduğunu düşünüyorum ve piyanoların akortları bile yapılmıyor. Sahne dersimizde tiyatro mezunu bir eğitmenle çalışmanın eksiklik olduğunu düşünüyorum. Opera ile ilgili sürekli sahneleri kendisine çevirmemiz ve anlatmamı gerekiyordu.” (“Solfej eğitiminin yetersizliği”, Ö_02)

“Eğitimin içeriği teorik genel bir fikir oluşturacak şekilde. Her şeyin temeli gösteriliyor ama bunu daha ileriye taşıyacak fiziksel şartlar ve uygulamalar olduğunu düşünmüyorum. Öncelikle okulda düzgün bir sahne yok.ş sahne provası yapılabilecek bir sınıf var. Fakat ışıklı ve kulislili bi sahne yok. Sahne olmadığı için bu teorik bilgileri sahne üzerinde uygulamaya çok fazla geçemiyoruz. Çok fazla çalışılabilecek bir sınıf yok. Okulda

yarı zamanlı eğitim veriliyor ve onların dersleri olduğu zaman öncelik onların oluyor ve açıkta kalıyoruz. Bölümümüz için evde çalışmamız mümkün değil. Fiziksel şartları yetersiz buluyorum. Uygulamalar eksik. Orkestra var fakat öğrenciler bu orkestradan faydalanamıyor. Orkestra ile hiç konser, çalışma yapmadan mezun oluyoruz. Okulun eğitimi tek başına operaya ön hazırlık gibi kalıyor. Tam bir konservatuvar eğitimi gibi değil. Öğrenciler tek başlarına bırakılıyor. Tek kalınca kimi yolunu bulup çıkabiliyor. Ama çoğu öğrenci kaybolup gidiliyor. 18 yaşla birlikte kariyer için yönlendirme ihtiyacı duyulan yaşlar.” (“Orkestra eksikliği”, Ö_06)

“Eğitimin içeriği olarak Şan Anasanat dalı olarak geçiyoruz YÖK programında. Bir konservatuvar olarak baktığımız zaman verilmesi gereken eğitim, vermeye çalışıyoruz. Fiziki olarak eksiklerimiz var. Konservatuvar öğrencisine büyük ve pahalı bir yatırımdır. Fiziki olarak elbette eksiklerimiz var fakat biz bunları tabii ki en az olarak tutmaya çalışıyoruz. Eğitim açısından kullanılan materyaller olarak kütüphane, dokümantasyon olarak epey materyalimiz var. Daire Başkanlığı aracılığıyla eksiklerimizi tamamlıyoruz. Öğrencilerimiz açısından en azından her öğretmenimizin kendine ait bir odası ve her oda da bir piyano mevcut. Öğrencilerimiz için çalışma odalarımız, toplu dersliklerimiz var. Bunların hepsi hizmetlerine sunuluyor. Eğitim kalitesini yükseltmek ve katkıda bulunmak amacıyla bunları kullanıyoruz. Eksiği en az da tutmaya çalışıyoruz ama kurum olarak epey emeğimiz var. 1 öğrencinin başarısını konserle arttırıyoruz. Kimi öğrencilerimiz operada figürasyon kadrosunda ya da bir şekilde korolarda çalışıyorlar ve bunlar onlara çok büyük katkı sağlıyor. Ama bunun yanında okulumuzda vermiş olduğumuz konserler pandemi döneminde büyük bir eksiklik yaşadı. Eğitim kalitesi açısından kayba uğrattı. Bazı öğrencilerimiz aracılığıyla online konserler yapıldı. Yılda her hocanın kendi sınıfının en az bir tane konser yapmaya çalışıyoruz. Hem okulun konser salonunda hem dış mekanlarda değerlendirmeye çalışıyoruz. Tecrübe ve hatalarını görüyorlar. Topluluk önünde söylemek insanla birebir yapılan bir iş sahne üstü ve görsel bir iş yapıyorsunuz. Bedensel ve fiziki hareketlerinize kadar. Odalarımızda bulunan boy aynaları bunun içindir.” (“Salgın döneminin eğitime olumsuz etkileri”, E_08)

“Bizim okulda sahne eksikliğimiz var. 3 bölüm olduğu için okul paylaşımlı olarak kullanmamız gerekiyor 1 sahne olduğu için. Çalışma odalarımız dar ve havasız. Kışın özellikle çok zorlanıyorduk. Solfej derslerimiz içerik olarak yetersizdi. Nota bilgisi tam olmayan kişilerle birlikte aynı seviyede okutulduğumuz için benimle birlikte Güzel Sanatlardan gelen arkadaşlarımla gerilediğimizi düşünüyorum. Şan derslerimizin az

olduğunu düşünüyorum. Bazı sınıflarımızda akustik piyano vardı vardı diğer sınıflarımız dijital piyanolar mevcut bunun sıkıntılı olduğunu düşünüyorum ve piyanoların akortları bile yapılmıyor. Sahne dersimizde tiyatro mezunu bir eğitmenle çalışmanın eksiklik olduğunu düşünüyorum. Opera ile ilgili sürekli sahneleri kendisine çevirmemiz ve anlatmamı gerekiyordu.” (“Şan dersinin az olması”, “Eğitmen”, Ö_02)

“Eğitimin içeriği diğer konservatuvarlara göre sıkıştırılmış olduğunu düşünüyorum. Bunun sebebi 4 yıl olmasından kaynaklı. Hem şan dersleri, sahne dersleri, solfej derslerinin bu yüzden eksiklik yarattı. Öğrenci sayısı ve çalışma odaları kıyaslandığında yetersiz kalıyordu. Bir sahnemizin olmaması sıkıntıydı ve bu yüzden konser veremiyordu. Sınıflarımızda ayna olmaması yetersizdi. Elimizin altında olması gereken birçok şey yoktu. Kapsamlı bir kütüphanemiz olmaması sıkıntıydı bizim için ve bunun için nota arşivimizin olmaması sıkıntıydı. Okulumuzun orkestrası olmaması ve öğrencilik zamanımız boyunca bir orkestra ile söylememiz eksikti. Okulumuzun 4 yıl olması hızlandırılmış program gibiydi. Sahne dersimizin en azından 1-2 yıl daha sürmesini, şan ve korrepetisyon derslerinin arttırılmasını isterdim. Solfej derslerimiz azdı ve bunun daha uzun olmasını isterdim.” (“Nota yetersizliği”, Ö_01)

“Biz kendi ihtiyaçlarımız doğrultusunda materyalleri alıyoruz. Hazırlık sınıflarımız vardı hazırlık artı dört sene toplamda beş sene ve buna göre bir müfredatımız var. Şimdi hazırlık kalktı hazırlıktaki akts ders gruplarını lisanstaki dört yıla göre düzenledik. Ve fazla bir yığılma oldu. Bölümümüzde şu an 3 tane öğretim görevlisi var bende dahil olmak üzere son yaptığımız ders uygulamasında ders saatlerindeki değişikliklerden dolayı haftada 3 saat olan ders sayısı 4 saate çıktı. Bir öğrenci ile haftada 4 saat ders yapıyoruz. 3 saati bireysel uygulama şeklinde şan dersi üzerinden yapıyoruz. Diğer 1 saati piyano eşlikli şan yapıyoruz. Bunu düzenleme yoluna gideceğiz hem öğrenciye de çok yüklenmiş oluyoruz. Repertuvar bazında da aynı şekilde. Kullandığımız materyallere gelince bir hocaya düşen ders saati mevcut sınırlı olduğu için biz bu şekilde sıkıntı yaşıyoruz. Kendimden örnek vereyim; 7 öğrencim var her biri ile 4 saat 28 saat saat. Bizim okulumuzda her şan hocası, kendi öğrencisine lied oratoryoyu kendisi veriyor. Hiçbir hoca başka hocanın öğrencisine karışmıyor. Ders saati bu şekilde bir şan öğrencisinin haftada 5-6 saate kadar çıkabiliyor. Bu da şu an için fazla bir yük teşkil ediyor. Hem hoca hem öğrenci için. Sistemsel bi karışıklık var. YÖK’ten gelen önerilen doğrultusunda uygulamak durumunuzdayız. Her bir öğrenci ile fazla sayıda şan ve lied oratoryo dersi ve şan eşlikli piyano yaptığımız zaman bu bir öğrenciye ve biz yük teşkil ediyor. 96 yılında

Adana'ya geldim yanlış hatırlamıyorsam 26. Senem burada. Niye bunu söylüyorum? Çünkü belli bir metod uygulanmıyor bu işte ben yıllar içerisinde bunu gördüm. Öğrencinin sosyal şartları, yetişme şartlar, maddi manevi, psikolojik durumu her şeyi bunu etkiliyor. Kaynak sıkıntısı çekiyorduk önceden artık çekmiyoruz internet var. İnternette kaynak, nota temin edebiliyoruz. Geçmiş yıllarda bunun sıkıntısını yaşadık biz kendi imkanlarımızla yurt dışından ya kendimiz gidip getiriyorduk ya da gidenlerden sipariş vererek bu şekilde temin ediyorduk. Eşlik korrepitör sıkıntısı yaşadık yıllarca. Tek korrepitör ile idare ediyorduk. Yıllar içerisinde bu sıkıntılarımız bir miktar giderildi. Eskiye göre daha iyi durumdayız. Bizim için kaynak tamamen kişinin kendisi materyal olarak baktığımız zaman ve çalıştığımız ortam.” (“Ders süresinin fazla olması”, E_06)

Olumlu görüşler ile ilgili öğretmenlerin ve öğrencilerin cevapları incelendiğinde 8 konuya ilişkin 49 ifade olduğu görülmektedir. Bu görüşler ile ilgili en çok “Fiziksel Koşullar” (f= 29) konusunda görüş belirtmiştir. Katılımcılar “Fiziksel Koşullar” konusunda en çok “Yeterli sayıda çalışma odası” (f= 9), daha sonra “Piyano sayısının yeterli, fazla olması” (f= 8), “Materyal yeterliliği” (f= 5), “Ayna yeterliliği” (f= 4), “Sahne özelliklerinin yeterliliği” (f= 2) ve “Kütüphanenin gereksinimi karşılması” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Belli bir standartı yakalama zorluğumuz tabii ki var. Standartı yakalamadan bu alelade yapılacak bir iş değil özellikle lisans seviyesinde. Temel alışkanlıkları kazandırmak, temel beceriyi kazandırmak, opera edebiyatının genel çerçevesini öğrenciye tanıtmak açısından uygun ve verimli seviyede burada yıllardır bir şeyler yapıyor. Bunu değerlendirmek aslında bölümün içinden birinin çokta tespit edebileceği bir şey olmayabiliyor bazen. Çünkü ister istemez insan kendi bulunduğu ortamı böyle değerlendiremiyor dışarıdan bunu gözlemlemek lazım. Fiziksel açıdan düşünürsek eksiklerimiz yok aksine 2008-2009 yılından itibaren binamız değişti o zamandan beri fiziksel imkanlarımız değişti. Türkiye’de şu anda birkaç konservatuvardan biridir. Şu anda pek çok konservatuvar binasına göre biz çok daha yeni, donanımlı, büyük bir sahnesi olan, çok fazla sayıda çalışma odası olan bir konservatuvar binasına sahibiz. Bol bol piyanomuz var dolayısıyla fiziksel imkanlar açısından bir eksikliğimiz yok. Aksine ‘Şurada mı çalışalım? - Burada mı çalışalım? ’ şeklinde söyleyecek kadar ferahlık durumumuz var.” (“Yeterli sayıda çalışma odası”, “Piyano sayısının yeterli, fazla olması”, “Sahne özelliklerinin yeterliliği”, E_04)

“Bizim okulumuzda verilen eğitim içeriği yeterliydi fakat bologna sürecine kadar. Bu içerik ile birlikte biz yıllık eğitimden dönemlik eğitime geçmiş bulunmaktayız. Bu dönemlik eğitim bizim öğrencilerimizin yıl boyunca alması gereken dersleri dönemlere almış oldu. O yüzden içerik konusunda bazı sıkıntılarımız var. Okulumuzun fiziksel şartlarına geldiğimizde yeterlidir. Ses eğitimi için, şan eğitimi için, opera eğitimi için başlıca fiziksel koşullarımızdan çalışma odalarımız, sahne, her çalışma odasında bulunması gereken bir piyano ve çalıştığımız öğrencilerimizin reflekslerini takip edebilmesi için yeterli boyutta bir ayna. Bizim okulumuz fazlasıyla bu fiziksel şartlara sahip. Dans salonumuz, oyunculuk salonumuz, kütüphanemiz bu konularda yeterli imkanlara sahip. Yapılan uygulamalar ders içeriklerimiz var. Bu ders içeriklerimizde derslerin uygulamaya yönelik derslerimiz çoğunlukta olduğu için bu dersin bir çıktısı olarak öğrencilerimize bazı seyirci karşısına çıkarak yapmış oldukları, olacakları alıştırmalar, sahne deneyimleri kazandırmaya çalışıyoruz. Bu anlamda evet konser etkinlikleri oluyor. Ama bir pandemi süreci geçirdik. Çok istediğimiz gibi bir süreç geçiremedik. Herkes konser ve etkinliklerden uzaklaştı ve soğudu. Ama biz yine öğrencilerimizle küçük dinletiler yapmaya özen gösteriyoruz. Opera bölümü olduğumuz için tam anlamıyla büyük bir operayı sahneye koymamız çok mümkün olmuyor. Tiyatro bölümü gibi değil burada öğrencilere her karakteri verebilirsiniz. Ama söz konusu opera olunca işin içine ses rengi giriyor ve operaların çoğunda da öğrenci aşamasını aşan arylar var. O aryları belli sınıflarda seslendirmek hiç kolay değil. Bunun gibi sıkıntılar gündeme geliyor. Ama biz öğrencilerimizi seyirci karşısına çıkartmaya uğraşıyoruz. Derslerimiz tek uygulamaya yönelik. Dersin bir çıktısı olarak bunları gündeme getirebiliyoruz.” (“Yeterli sayıda çalışma odası”, “Ayna yeterliliği”, “Kütüphanenin gereksinimi karşılaması”, E_05)

“Kullanılan materyaller iyi. Piyanolarımız iyi durumda. Odalarımız daha önceden yoktu yeni açıldı piyanolar yerleştirildi bunlarla ilgili bir sıkıntımız yok. Ama sahne tecrübesi olarak sıkıntımız var. Sahne dersinde çalışma olarak kullandığımız yerde spot ışıkları yok. Dolayısıyla bir sahne görünümü değil de bir oda da çalışıyormuşsun gibi oluyor ve bir karaktere, o ruha girmek önemli oluyor. Bu konu için eksik var. Konser uygulamaları eksik.” (“Yeterli sayıda çalışma odası”, “Piyano sayısının yeterli, fazla olması”, “Materyal yeterliliği”, Ö_10)

“Eğitimin içeriği olarak diğer konservatuvarlarda bulunan opera bölümlerini bilerek söylersem müfredatlar doğru. Sınavlarda bizlerden beklenen şeyler. Genele

bakıldığı zaman içerikler doğru. Derslerin süresi, ders sayısı yeterli. Bizim en büyük ihtiyacımız burada sahne oluyor veya piyanolu bir sınıfta çalışmak. Bu anlamda sınav zamanı hariç bir sıkıntı çekmedik. Onun dışında bir eksiklik yaşamadım. Bence opera bölümü öğrencisinin bir üniversite öğrenciliğinde operada sahneye çıkması gerekiyor. Ya da okulun kendi bünyesinde yapılan bir opera temsilinde yer alması gerekiyor. Bu anlamda bir eksiklik var. Materyal olarak bir eksiklik yaşamadık.” (“Piyano sayısının yeterli, fazla olması”, Ö_12)

“Biraz daha izolasyon gerekiyor. Fiziksel koşullar olarak yeterli seviyede sadece izolasyon konusunda daha iyi olabilir.” (“Materyal yeterliliği”, E_11)

Katılımcılar olumlu görüşlere ilişkin “Fiziksel Koşullar” dışında “Müfredat, içerik yeterliliği” (f= 6), “Sahne, konser deneyimi” (f= 4), “Eğitmenin yeterliliği” (f= 3), “Şan derslerinin yeterliliği” (f= 3), “Eğitim süresinin yeterliliği” (f= 2), “Repertuar, nota yeterliliği” (f= 1) ve “Solfej dersinin yeterliliği” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilgili örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Konservatuvarımızda eğitim, içerik bakımından Türkiye’de lisans seviyesinde opera eğitimi veren diğer konservatuvarların müfredatıyla denktir.2022-2023 Güz dönemi itibariyle konservatuvarımız taşınmış olup eğitim öğretimin sağlıklı ilerlemesi adına daha iyi fiziksel koşullara ulaşmıştır. Şan hocalarının nitelikli eğitim verebilmesi için gereken tüm materyallere ulaşımı vardır. Müfredattaki dersler dışında konserler, seminerler, çalıştaylar, söyleşiler yapılmaktadır.” (“Müfredat, içerik yeterliliği”, E_07)

“Okulumuzun fiziksel şartları 57 adet piyano var. Yaklaşık 20 küsür bireysel oda var. Ben derslerimi 4 tarafta ayna olan büyük bir salonda yapıyorum. Kendi mevcut odamda büyük ve kendime ait aynam ve piyanom var. Fiziksel şartlar olarak okulumuz üniversiteler arasında iyi bir konumda diye düşünüyorum. Eğitimin içeriği olarak kendi verdiğim eğitimin içeriğinde bizim hazırlık sınıfımız yok. Öncelikle lisans 1 öğrencilerimize etütler ile başlıyoruz ardından arie antiche. Müzik tarihi dönemleri nasılsa biz de barok, klasik dönem, romantik dönem şeklinde sınıf sınıf giden gelişen bir müfredata sahibiz. Maalesef kadro sayımız çok ciddi anlamda eksik. Ben ve bir öğretim görevlisi eğitmen var ikimiz ses eğitimi eğitmeni olarak görev alıyoruz. Haftada 43 saat derse giriyorum. Soluksuz çalışıyoruz. Çok ciddi kadro eksiğimiz var. Konser uygulamalarımız var. Afyon’da bu işi yapmak gerçekten zor. Ben 18. Senemdeyim hala daha biz halka hitap ettiğimizi söyleyemem. Bizi izleyenler üniversite camiasından oluyor. Biz mütemadiyen

konserlerimizi yapıyoruz. Yarışmalarda çeyrek final, yarı finali alan birçok öğrencim var. Belirli bir ivme kazandığımızı ama kadro açığımızı tamamlarsak daha iyi olacaktır diye düşünüyorum.” (“Müfredat, içerik yeterliliği”, E_10)

“Eğitimin içeriği olarak diğer konservatuvarlarda bulunan opera bölümlerini bilerek söylersem müfredatlar doğru. Sınavlarda bizlerden beklenen şeyler. Genele bakıldığı zaman içerikler doğru. Derslerin süresi, ders sayısı yeterli. Bizim en büyük ihtiyacımız burada sahne oluyor veya piyanolu bir sınıfta çalışmak. Bu anlamda sınav zamanı hariç bir sıkıntı çekmedik. Onun dışında bir eksiklik yaşamadım. Bence opera bölümü öğrencisinin bir üniversite öğrenciliğinde operada sahneye çıkması gerekiyor. Ya da okulun kendi bünyesinde yapılan bir opera temsilinde yer alması gerekiyor. Bu anlamda bir eksiklik var. Materyal olarak bir eksiklik yaşamadık.” (“Müfredat, içerik yeterliliği”, Ö_12)

“Eğitimin içeriği olarak Şan Anasanat dalı olarak geçiyoruz YÖK programında. Bir konservatuvar olarak baktığımız zaman verilmesi gereken eğitim, vermeye çalışıyoruz. Fiziki olarak eksiklerimiz var. Konservatuvar öğrencisine büyüüm ve pahalı bir yatırımdır. Fiziki olarak elbette eksiklerimiz var fakat biz bunları tabii ki en az olarak tutmaya çalışıyoruz. Eğitim açısından kullanılan materyaller olarak kütüphane, dokümantasyon olarak epey materyalimiz var. Daire Başkanlığı aracılığıyla eksiklerimizi tamamlıyoruz. Öğrencilerimiz açısından en azından her eğitmenimizin kendine ait bir odası ve her oda da bir piyano mevcut. Öğrencilerimiz için çalışma odalarımız, toplu dersliklerimiz var. Bunların hepsi hizmetlerine sunuluyor. Eğitim kalitesini yükseltmek ve katkıda bulunmak amacıyla bunları kullanıyoruz. Eksiği en az da tutmaya çalışıyoruz ama kurum olarak epey emeğimiz var. 1 öğrencinin başarısını konserle arttırıyoruz. Kimi öğrencilerimiz operada figürasyon kadrosunda ya da bir şekilde korolarda çalışıyorlar ve bunlar onlara çok büyük katkı sağlıyor. Ama bunun yanında okulumuzda vermiş olduğumuz konserler pandemi döneminde büyük bir eksiklik yaşadı. Eğitim kalitesi açısından kayba uğrattı. Bazı öğrencilerimiz aracılığıyla online konserler yapıldı. Yılda her hocanın kendi sınıfının en az bir tane konser yapmaya çalışıyoruz. Hem okulun konser salonunda hem dış mekanlarda değerlendirmeye çalışıyoruz. Tecrübe ve hatalarını görüyorlar. Topluluk önünde söylemek insanla birebir yapılan bir iş sahne üstü ve görsel bir iş yapıyorsunuz. Bedensel ve fiziki hareketlerinize kadar. Odalarımızda bulunan boy aynaları bunun içindir.” (“Sahne, konser deneyimi”, E_08)

“Bölümümüzde verilen eğitimin niteliği gerek öğretim elemanı bakımından gerekse bölümümüzde ki imkanlar gerek fiziksel, materyaller bakımından yeterli olduğunu düşünüyorum. Kendi bölümümüz için söylemek gerekirse eğitimin içeriği, fiziksel koşullar, müfredat son derece olumlu. Tabii müfredatta eksiklikler her konservatuvar içerisinde olabilir. Bizim konservatuvarımızda da tabii ki şu an eğitim öğrencilerin gelişmesi, onların hedeflerine ulaşması bakımından yeterli olmakla beraber bu hedeflere ulaşmalarını kolaylaştıracak, katkı sağlayacak bazı ek dersler konulabilir. Kendi konservatuvarımızda öğrencilerimizin çalışma odalarının eksikliği konusunda geri bildirimleri var. Bu konuda bir geliştirme olabilir. Her öğretmen derslerini kendi odalarında yapıyorlar. Burada gerek piyano, gerek ayna, diğer materyaller söz konusu. Fakat bunlar fiziki koşulların yanında kullanılan materyaller aslında öğrencileri için yeterli olmakla beraber diğer sınıflarda özellikle pandemi döneminde daha geniş ve büyük sınıflarda yapılması tercih edildi derslerin. Şan nefes ile yapılan ses kullanımı gerektiren bir bölüm olduğu için genellikle öğretmenler ve öğrenciler büyük sınıflarda yapılmasını tercih etti. Büyük sınıflarda ki materyal yetersizliğimiz ortaya çıktı. Bireysel şan eğitimi için büyük sınıflar tasarlanmamıştı. Ayna eksikliği vardı. Yapılan uygulamalar yeterli. Sene sonunda bir komple bir opera veya bir bölümü. Gerek sahnede mizansenler olarak, kostüm, dekor olarak. Bunun dışında öğrencilerimize mümkün olduğu kadar dönem sonunda konserler yapmaya çalışıyoruz. Bir öğrenci konservatuvarımıza gelip eğitim almak istediğinde şu an ki uygulamalarla aslında son derece yeterlidir. Ama tabii ki geliştirilebilir. Şu haliyle de kötü değil yeterli olduğunu düşünüyorum.” (“Sahne, konser deneyimi”, E_12)

“Önceden şartlar daha kötüydü. Odalarda yalıtım yoktu, sınıflar yetersizdi, piyanoların akortları yapılmıyordu. Eğitim içeriği açısından ben memnundum. İyi öğretmenler okuldan ayrıldığı için eğitim kalitesi biraz düştü. Konser çalışmaları yeterli değildi senede bir veya iki kez oluyordu. Az sahneye çıktığımız için sahnede heyecanlanmalarımız oluyor. Fazla heyecan olduğu için iyi bir performans sergilenmiyor. Her odada ayna yoktu, yarı yarıya denilebilir. Odaların fiziki açıdan tavan yüksekliği iyiydi.” (“Eğitmenin yeterliliği”, Ö_07)

“Okulumuzda eksik veya geç olarak hayatımıza girmiş dersler olduğunu düşünüyorum. Şan derslerimiz iyi. Oyunculuk dersinin niteliğinin iyi olmadığını ve operayla ilgili olmadığını düşünüyorum. Bazı dersleri eksik buluyorum. Makyaj dersini örnek olarak verebiliriz. Çalışma odalarının bazılarında piyano yok. Yetersiz kalabiliyor.

Bazı piyano odalarımızda ayna var ve piyanosu olmayan odalar dışında sorun olduğunu düşünmüyorum.” (“Şan derslerinin yeterliliği”, Ö_04)

“Eğitimin içeriği olarak diğer konservatuvarlarda bulunan opera bölümlerini bilerek söylersem müfredatlar doğru. Sınavlarda bizlerden beklenen şeyler. Genele bakıldığı zaman içerikler doğru. Derslerin süresi, ders sayısı yeterli. Bizim en büyük ihtiyacımız burada sahne oluyor veya piyanolu bir sınıfta çalışmak. Bu anlamda sınav zamanı hariç bir sıkıntı çekmedik. Onun dışında bir eksiklik yaşamadım. Bence opera bölümü öğrencisinin bir üniversite öğrenciliğinde operada sahneye çıkması gerekiyor. Ya da okulun kendi bünyesinde yapılan bir opera temsilinde yer alması gerekiyor. Bu anlamda bir eksiklik var. Materyal olarak bir eksiklik yaşamadık. (“Ders süresinin yeterliliği”, Ö_12)

“Tabii ki kendi üniversitem hakkında konuşuyorum şu an. Koşullarımız oldukça yerinde şan ve korrepitasyon dersleri bireysel. Materyal sıkıntımız yok. Müfredatımız belli, repertuvarımız belli ve zengin geçen günlerde bunu içerik araştırmasını tazeledik. Yıllar boyunca oturmuş bir repertuvarımız var, notalarımız mevcut. Çalışma odamız az. Piyano çalışmaları için serbest, boş piyanolu herhangi bir hocaya ait olmayan odamız az. 5 tane odamız var bölümde. Fizikler koşullar için yeni yapılan binada yüksek tavanlı, en az 30 m2 odalar talep etmiştik. Her şan hocasına birer kuyruklu piyano. Şu anda 6 tane şan hocası varsa 4 tanesinin kuyruklu piyanosu var 2 tane açıktayız. Kuyruklu piyano bence şan eğitiminde şart. Neden duvar piyanosu değil? Çünkü duyamıyor öğrenci. Bir şey duyuyor ama ağızından ve vücudundan çıkan sese direnç gösterecek bir yoğunlukta ses çıkması lazım. Duvar piyanosu duvara veriyor, dijital piyano yere veriyor. Duyamaz ve dengesini ayarlayamaz. Kuyruklu piyanomuz az fakat sahnelerimiz büyük ve güzel. Bunun dışında eğitimin içeriği olabilecek en yoğun içerik. Yabancı dil, yabancı dili şarkı söylerken kullanabilmek, Almanca diksiyon ve İtalyanca diksiyon. Lisans üstünde İspanyolca, Rusça.” (“Repertuar, nota yeterliliği”, E_01)

“Solfej ve piyano, şan dersi için eğitim yeterliydi. Fakat oyunculuk, sahne üzerinde olan çalışmalar için yetersizdi. Hem eğitmen açısından hem dekor, aksesuar, materyal olarak eksikti. Çalışma odalarımızda sıkıntı çekmedik. Fazlasıyla çalışma odası bulunuyor. Ve her oda da piyano ve aynalar vardı.” (“Solfej dersinin yeterliliği”, Ö_05)

Soru 02

Bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama durumuna ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 3. Bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama durumuna ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Beklentileri Karşılama Durumu	Frekans
Karşılıyor	10
Karşılmıyor	7
Toplam	17

Tabloya göre bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama durumuna ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 17 ifade ortaya çıktığı görülmektedir. Verilen eğitimin öğrencilerin kariyer hedeflerini karşılması ile ilgili katılımcılar en çok “Karşılıyor” (f= 10), daha sonra “Karşılmıyor” (f= 7) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Uluslararası uzman şan hocalarımız var. Derslerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum. Karşıldığını düşünüyorum ama solfej eğitimi daha ağırlıklı olabilirdi. Çünkü geç yaşta başladıkları için biraz nota okumakta zorluk çekiyor öğrenciler. Bunun dışında korrepetisyon, şan konularında bir eksikimiz yok. Sahne derslerimiz var. Bunun dışında bir eksikimizin olduğunu düşünmüyorum.” (“Karşılıyor”, E_02)

“Eğitimimiz mevcut öğrencilerimizin beklentisini karşılamaktadır. Farklı beklentileri olan öğrencilerse eğitim hayatlarına başka yerlerde devam etmektedirler. Giden öğrencilerin kimi Operası olan bir şehirde konservatuvar okumak isterken, kimi idol olarak gördükleri hocalarla çalışmak amaçlı okul değiştirmektedirler. Bazı öğrenciler ise ailevi, maddi, sosyal sebeplerden ötürü okulumuzdan ayrılmışlardır.” (“Karşılıyor”, E_07)

“Tabii ki burada özveri olmak hocaların özveri olmasıyla da çok alakalı bu soru. Biz Adana’da yaşıyor ve çalışıyor olarak bize en yakın opera Mersin’de. Bizim mevcut bulunduğumuz şehirde bir operamız yok. Bizim buradaki öğrencilerimizin hemen elinin altında bir operaya gidip izleme imkanları yok. Biz bunu stüdyo kurarak bölümümüzde opera tarihi stüdyosunda buradan öğrencilere bu eğitimi vererek en azından bunu

gidermeye çalışıyoruz. Hocaları ile beraber en azından opera izleme şansına sahip. Ayda 1-2 kere buradan araç kaldırıyoruz ve Mersin operasına gidiyorlar. Üniversite bize kısıtlı imkanlarla destek veriyor. Adana'nın şöyle bir potansiyeli var sponsorluk düzeyinde Adana yeterli bir şehir. Biz üniversiteden çok alamadığımız bu sponsorluk desteği ile belli kesimlerde, şirketlerden alıyoruz destekliyoruz. Bu sponsorluk destekleri bizim için çok önemli çünkü biz ne yaparsak yapalım işin sonucu maddiyata dayanıyor. Öğrenciler bir şekilde yurt dışı, yurt içi birtakım vizyonlarının gelişmesi için bunlara ihtiyacı var. Şu ana kadar biz bunları elimizden geldiği kadar karşıladık. Sponsor desteği ile yurt dışına gidip konserler verdik, veriyoruz. Hatta Türkiye'de ilk defa Çukurova Konservatuarı tam şan bölümü olarak Bulgaristan'da komple bir opera icra ettiler. Böyle taşra okullarında her şeye her zaman ulaşamıyorsunuz. Onun için içimizde "biz yaparız" psikolojisi oluşuyor. Bu nedenden dolayı o sinerjiyi oluşturuyoruz. Bizim zamanımızda ki mevcut şartlar böyle değildi. Biz taşra okuluyuz bunu kabullenmek lazım. İmkanlarımızı zorlayalım, biz yapalım. Öğrencilere bir şekilde elimizden geldiğinin en iyisini verelim enerjisi ile olaya yaklaşıyoruz. Öğrencilerimizi bu anlamda doyuruyoruz. Hem eğitim olarak hem onların meslekleri, sanat dalları ile ilgili bütün ihtiyaçları doğrultusunda. Her hoca elinden geleni yapıyor. Bir şekilde işleri yürütmeye çalışıyoruz." ("Karşılıyor", E_06)

"Dönem hocalarım gayet iyi ve yeterliydi. Okul beklentilerimi karşılıyordu. Ama yine de dışarıdan masterclass ve workshop katılmak gerekiyordu. Sadece okuldaki eğitim yeterli olmuyor araştırmak gerekiyor." ("Karşılıyor", Ö_07)

"Aslında okuldaki eğitim beklentilerimizi karşılıyor. Birçok okula göre biz memnunuz. Zaten çok yoğunuz, yoğun bir şekilde sahne dersi, şan dersi, ensemble dersi gibi. O yüzden çok verimli geçiyor. Sadece 5 yıl olduğu için okul hatta şimdi 4 yıla indirildi o yüzden süre yeterli olmuyor. Çok fazla ders yoğunluğu oluyor, yapacağımız ana şey olan opera ile ilgili yapmamız gereken temel duruma odaklanmakta problem yaşıyoruz. Çünkü vakit kalmıyor. Bedenimizle yaptığımız bir şey olduğu için bazen yetişemiyoruz." ("Karşılıyor", Ö_09)

"Önce şunu sorgulamak lazım acaba öğrenci seviyesi eğitmen beklentisini sağlıyor mu? Bunu sormak lazım. Benim beklentimi sağlamıyor mesela öğrenci seviyesi. Türkiye koşullarında tabii ki yetersiz nota eğitiminden geçerek üniversite seviyesine geliyor o zaman burası lise seviyesi oluyor." ("Karşılamıyor", E_09)

“Sadece bizim okul için değil tüm okullar için konservatuvara giren kişinin hayali operaya girebilmek en azından girdikten sonra bir operada şarkı söylemek, baş rol söylemek olmayabiliyor. Kimi bu hayaline devam ediyor, kimi müzikolojiye geçiyor bazıları başka işlere yöneliyor. Öğrencilerin düşüncelerine uymak mümkün değil. Biraz kişinin beklentine göre değişiyor. Ama pratik anlamda iyi hazırladığını ve beklentileri karşıladığını düşünmüyorum. Ben buraya ilk geldiğim zamanlar küçük bir operet yaparak mezun olacağımı düşünmüştüm sahne derslerinde. Ama olmuyor bu.” (“Karşılıyor”, Ö_06)

“Bence genel olarak karşılıyor. Giren öğrencilerin başta operayı ne kadar bilip bilmediği, sevip sevmediği sorgulanmıyor. Öğrenci sesimi kullanmak istiyorum diye opera bölümüne giriyor. Öğrencilerin bu konuda bilgisi olmadığı için daha sonra bu işi bırakıyor veya iş imkanlarında dolayı hayal kırıklığına uğrayıp yolun yarısında bırakıyor.” (“Karşılıyor”, Ö_12)

Verilen ifadeler incelendiğinde eğitimciler çoğunlukla verdikleri eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşıladığını, öğrenciler ise çoğunlukla aldıkları eğitimin kendilerinin beklentisini karşılamadığını ifade etmiştir.

Bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama ve karşılamama nedenlerine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 4. Bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama ve karşılamama nedenlerine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Karşılama/Karşılamama Nedeni	Kod	Frekans
Karşılamama Nedenleri		27
	Öğrencinin kendisi	9
	Şan eğitimindeki eksiklikler	5
	Eğitim süresinin yetersizliği	5
	Sahne derslerindeki eksiklikler	3
	Eğitmen yetersizliği	2
	Okuldaki eğitiminin yeterli	2
	Dil dersinin eksikliği	1
Karşılama Nedenleri		9
	Öğrenci	4
	Şan eğitmeninin niteliği	4
	Eğitmen	1

Tabloya göre bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama ve karşılamama nedenlerine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde toplam 53 ifade olduğu görülmektedir. En çok karşılamama nedenlerine ait 7 kod ve bu kodlara ilişkin 27 ifade ortaya çıkmıştır. Öğretmenler ve öğrenciler, bu konuyla ilgili en çok “Öğrencinin kendisi” (f = 9) koduna atıf yapmıştır. “Öğrencinin kendisi” ile ilgili örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Karşılıyor. Branşlara ayırarak olursak şan eğitimi, sahne eğitimi ve yabancı dil eğitimi olarak ayırırsak belki sınıflamak gerekir hepsinde %100 beklentileri karşılanmıyordur ama şan eğitiminde yüzde yüz karşılamıyordur. Sahne için %90 diyebilirim. Özellikle son sınıf %100 diyecektir ama başlangıç sınıflarında sahne dersi biraz daha hafif. Önce bir temel atılıyor onun için hemen sahneye çıkamıyorlar bundan dolayı onun eksikliğini hissediyor olabilirler. Ama bu eğitim almadıkları manasına gelmiyor. Yabancı dil için maalesef ödev isteyen bir durum. Derste kalmıyor, derste eğitim veriliyor eğer öğrenci ödevini ve tekrarını kendi kendine yaparsa üzerine devam edilebiliyor. Eğer yapılmazsa verilen eğitim kifayetsiz kalınabiliyor. Şimdi İtalyanca derslerini arttırdık. İngilizcenin yanında İtalyanca’da var. İngilizce zaten ortak zorunlu ders. İtalyanca dersine uygulamalı pratik laboratuvar dersi açtık son sınıflar için.” (E_01)

“Çok mutlu öğrencilerimizde var, her şeyden şikâyet edip tamamen eksikliklere değinen öğrencilerimizde var. Bu biraz öğrenci psikolojisidir. Şöyle değerlendirebiliriz; aynı sınava aynı öğrenciler giriyor, aynı sınıflarda ders yapıyorlar kimisi 100 alıyor kimisi 20 alıyor. Dolayısıyla 100 alanın genelde bir şikâyeti olmazken 20 alan şikâyetçi oluyor.

Dışarıdan baktığımızda şunu söyleyebilirim bu anlamda bir yetersizlik iletebilecek bir öğrencimiz yok çünkü genele yayılmış bir sorunumuz yok. Bunun tespit edilip öğrencilerin bunu bize iletebilmesi için genel bir sorun olması lazım. Bir dersten bütün öğrencilerin sıkıntı yaşıyor olması lazım. Böyle bir şeyi hiçbir zaman yaşamadık. Öğrencinin becerisine, adaptasyonuna, iyi öğrenci olmasına göre değişebilen bir şey.” (E_04)

“1. Sınıftan itibaren okula opera sanatçısı olarak gelmiş olan öğrenci sayısı az. Buna karar veren kişi sayısı. Özel okul olduğu için pop söylemek için, bir grupta çıkıp sahne almak için gelen öğrenciler vardı ve bunun sebebi şan dersi almak içindi. Opera eğitimi kapsamlı ve zor bir eğitim öğrenci potansiyeli bu durumla şekillenince bu sefer

okuldaki nitelikten gidiyor. Okul kendisini öğrenciye göre konumlandırma çalışıyor. Mesela bir opera bölümünde toplam 80 kişi varsa bunun 50 tanesi piyasa müziğine iş yapacak kıvamda öğrenciyse haliyle dersleri aksatıyor. Eğitmenin istediği programa yönelemiyor. Bence isteyen öğrencinin bireysel olarak bu işi yapabildiğini düşünüyorum. Okul imkanlarından faydalandığını düşünüyorum.” (Ö_01)

“Bence genel olarak karşılamıyor. Giren öğrencilerin başta operayı ne kadar bilip bilmediği, sevip sevmediği sorgulanmıyor. Öğrenci sesimi kullanmak istiyorum diye opera bölümüne giriyor. Öğrencilerin bu konuda bilgisi olmadığı için daha sonra bu işi bırakıyor veya iş imkanlarında dolayı hayal kırıklığına uğrayıp yolun yarısında bırakıyor.” (Ö_12)

Katılımcılar, beklentiye karşılamama nedenlerine ilişkin “Öğrencinin kendisi” dışında, “Şan eğitimindeki eksiklikler” (f = 5), “Eğitim süresinin yetersizliği” (f =5), “Sahne derslerindeki eksiklikler” (f = 3), “Eğitmen yetersizliği” (f =2), “Okuldaki eğitiminin yeterli olmaması” (f =2) ve “Dil dersinin eksikliği” (f =1) konularında da görüş belirtmişlerdir. Bu konulara ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Biz haftada 4 saat bir sınıfa şan dersi veriyoruz. Her öğrencinin haftada net bir şekilde bir saat net olmayan bir şekilde 2 saat şan dersi ayarlamaya gayret ediyorum. Beklentiyle alakalı tabii ki saatlerimiz daha fazla olabilir. Ama neden olamıyor? Dönemsel 7 ders alabiliyor. Bolonya sürecine tabi bir üniversitedeyiz ve bunun için 7 ders gösterebiliyoruz. Bununla birlikte öğrenci dersleri eksik alıyor. Dans, eskrim, makyaj gibi dersleri göremiyor öğrenciler. Bunun yerine temel olan solfej, armoni gibi dersleri almaya gayret ediyoruz. Bana gelen öğrencilerde solfeji çok eksik buluyorum. En büyük sıkıntılardan bir tanesi İtalyanca dersinin olmayışı. Diğer dil dersleri de yok. Ancak bunları seminer bazlı desteklemeye çalışıyoruz.” (“Dil dersinin eksikliği”, “Sahne derslerindeki eksiklikler”, “Şan eğitimindeki eksiklikler”, E_10)

“Türk öğrencileri doğal bir sese sahip ama üniversiteye gelmeden önce solfej, müzik kültürleri çok eksik. Üniversiteye gelmeden önceki eğitimlerinde piyano vb enstrümanlardaki eğitimleri yeterli seviyede değil. Burada solfej eğitimleri için üniversitede çok zaman harcamak zorunda kalıyoruz. Avrupa’daki eğitimle kıyaslayacak olursak orada solfej eğitimi daha çabuk adapte edilebiliyor. Bunun yanı sıra yabancı dil konusunda da eksiklikler bulunmakta burada. Ancak opera eğitimi minimum seviyede İtalyanca ve İngilizce eğitimine ihtiyaç duyar. Üniversite öncesindeki hazırlık eğitimi

yeterli seviyede olmadığından ve çok geç olduğundan dolayı bu gibi problemlerle karşılaşılıyor.” (“Şan eğitimindeki eksiklikler”, E_11)

“Çok iyi bir solfej eğitimi olduğunu düşünüyorum öğretmenlerden kaynaklı. Fakat eğitimim boyunca fazla şan eğitmeni değişikliği yaptım. Bu biraz okulla ilgili iyi bir şan eğitmeni olduğunu düşünmüyorum ve oyunculuk için iyi bir eğitim yoktu.” (“Şan eğitimindeki eksiklikler”, Ö_05)

“Karşılamiyor. Karşılacağı noktalar belki; tiyatro bölümümüz iyi ve sahne derslerimize tiyatro bölümünden eğitmenler giriyor. Bu konu için opera bölümdeki öğrenciler sahneyle ilgili dersler aldığında gelişebiliyor. Ama bunun dışında iki tane okulda kadrolu şan hocamız var. Diğer hocalarımız şehir dışından geliyor. Haftada bir kere gelebildikleri için bu öğrenciye yetmiyor. Haftada iki kere şan dersinin yapılması gerekiyor en az.” (“Şan eğitimindeki eksiklikler”, Ö_08)

“Öğrenciler beklentileri karşılanma durumunu bizimle paylaşmaz hiçbir zaman. Ama söylemleri şu yönde derslerin sürelerinin daha uzun olması gerektiği. Bunun dışında başka bir istekleri genelde olmuyor. Zaten yeterince çalıştığımız için ders içerikleri dolu dolu geçtiği için. Sadece süre anlamında kısıtlama olduğunu düşünüyorlar. Çünkü bu covid nedeni ile ders saatlerimiz 30 dakikaya indirildi bizim. Zaten 40 dakikada sonuçta zaman zaman eserlerin tamamını söylemek konusunda sıkıntı yaratıyordu. Bazen hepsini söylemeyi yetiştiremiyor olabiliyoruz.” (“Eğitim süresinin yetersizliği”, E_03)

“Bölümümüzde verdiğimiz eğitim öğrencilerin beklentilerini karşılıyor. Bizim okulumuz vakıf üniversitesi olduğu için okulumuzda konservatuvar 4 yıl. Hazırlık süreci yok. Bazı okullarda müzik hazırlık süreci olduğunu görüyoruz. Solfej, nota öğrenme, diğer branş derslerinin alıştırma süreci olarak bu dersler öğrenciyi en azından hazırla süreci içerisinde veriliyor. Bizim okulumuzda direkt 1. Sınıftan başlanıyor. Öğrenci liseden geldiği için ilk yıl öğrenci ne olduğunu anlayamıyor. Ben müzik hazırlık dönemi olmasını arzu ederdi. Ama tabii vakıf üniversitesi olduğu için maddiyat söz konusu. 1 yıl daha okulun ücretini karşılamak kişiler için külfet teşkil edeceği için bu yapılamadı. Ama yapılırsa öğrencilerin beklentilerini karşılama noktasında son derece verimli olacağını düşünüyorum. Öğrencilerin beklentilerini karşılamama noktasında okulumuzun bu soruya bir muhatap olduğunu düşünmüyorum. Beklentileri karşılıyor ama bizim eğitim süremize 1 yıl daha ilave edilebilir.” (“Eğitim süresinin yetersizliği”, E_12)

“Aslında okuldaki eğitim beklentilerimizi karşılıyor. Birçok okula göre biz memnunuz. Zaten çok yoğunuz, yoğun bir şekilde sahne dersi, şan dersi, ensemble dersi gibi. O yüzden çok verimli geçiyor. Sadece 5 yıl olduğu için okul hatta şimdi 4 yıla indirildi o yüzden süre yeterli olmuyor. Çok fazla ders yoğunluğu oluyor, yapacağımız ana şey olan opera ile ilgili yapmamız gereken temel duruma odaklanmakta problem yaşıyoruz. Çünkü vakit kalmıyor. Bedenimizle yaptığımız bir şey olduğu için bazen yetişemiyoruz.” (“Eğitim süresinin yetersizliği”, Ö_09)

“1. Sınıfta şan dersi beklentimi karşılıyordu. 2. Sınıfla birlikte karşılamamaya başladı. Repertuvar ve süre olarak karşılamamaya başladı. Eğitimcilerin şan dersinde seslendirilen eserlerin içeriği ile ilgili bilgi vermemesi karşılamama nedeni olarak söylenebilir. Çünkü kendi çabalarımızla içeriğini ve çevirmelerini yaptık. Yardım edilse daha rahat olabilirdim. Doğaçlama dersinde biraz daha iyiydi tiyatrocular ile çalışmak fakat sonrasında sahne dersinde opera ile ilgili kısımlarda bu yeterli gelmedi. Diğer derslerde bilgiler yeterli gelmiyor. Bir kere sınıf içerisinde yaş faktörü bazı dengeleri değiştiriyordu.” (“Sahne derslerindeki eksiklikler”, Ö_02)

“Karşılıyorum. Dediğim gibi eğitimcilerin yetersizliğinden dolayı. Karşılıdığı noktalar az eğitimci olsa bile verilen eğitim iyi. Ama eğitimcilerin yetersizliği öğrenciler arasında büyük sıkıntılara yol açabiliyor. Bu da öğrencileri memnuniyetsiz bir hale getiriyor.” (“Eğitimcilerin yetersizliği”, Ö_03)

“Beklentimi karşılayan şeyler temel eğitimi almış olmak. Yani sesimi nasıl kullanacağımı öğreniyorum, belirli bir düzeyde dil eğitimi var, az olsa da opera tarihi görüyoruz. Ama profesyonel hayat için yeterli değil.” (“Okuldaki eğitiminin yeterli olmaması”, Ö_11)

Katılımcılar, beklentiyi karşılama nedenlerine (f= 9) ilişkin, “Öğrenci” (f = 4), “Şan eğitimcinin niteliği” (f = 4), ve “Eğitimci” (f =1) konularında görüş belirtmişlerdir. Bu konulara ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Her öğrencinin beklentisi farklı olabiliyor. Bazı öğrencilerimiz direkt yurt dışını hayal edebiliyor. Erasmus üzerinden hazırlıklarını tamamlayıp gitmeyi planlıyor. Bazı öğrencilerimiz ülkede kalıp Devlet Opera ve Balesinde veya koroda söylemeyi planlıyor. Ya da bazı öğrencilerimiz akademiyi tercih ediyor. Beklentileri mümkün olduğu kadar karşılamaya çalışıyoruz. Konservatuvarlar puanla değil tercihle gelinen yerler. Eğitim

kadronuz, verdiğiniz dersler bir katkı sağlıyor. Çoğu öğrenci eğitmenlere veya eğitmenin mezun ettiği öğrenciye, konservatuvardaki derslere bakıp kendisine iyi geleceğine inanan, bakan öğrenciler var. Mümkün olduğu kadar karşıladığını düşünüyorum. Ama karşılayamadığımız zamanlar oluyor. Neden karşılayamıyoruz? Belki kötü birtakım etkileşimler, öğrenciler arasında olan ikili ilişkilerde olan durumlar. Eğitmenlerimiz son derece dikkatli bir şekilde eğitimlerini vermeye çalışıyor. Genelde karşıladığımızı düşünüyorum.” (“Öğrenci”, E_08)

“Öğrencilerin beklentisel olarak tatmin olması aslında daha okula girmeden önce daha sınavlara hazırlanırken hangi meslek grubuna dahil olacağını, buradan mezun olduktan sonra nasıl bir meslek ile uğraşacağını, eğitim sürecinde nelerle karşılaşacağını araştırması ve çok iyi bilmesiyle alakalı. Çünkü sanat eğitimi veren kurumlar aynı meslek okulları gibi belli bir içeriğe sahipler ve bu içeriği eğitim süreci boyunca vermek durumundalar. Eğer ki öğrenci ne ile karşılaşacağını bilmeden ‘ ben hiçbir yeri kazanamadım bari gidip konservatuvar okuyayım.’ Gibi bir düşünceye sahip ise çok mutsuz olacaktır, başarısız olacaktır. Karşılaşmış olduğu şeyler beklentisini çok fazla tatmin etmeyecektir. Ama bilinçli bir şekilde ne yapacağını bilerek hangi yolda ilerlemesi gerektiğini, bu süreçte nelerle karşılaşacağını bilen araştırmış ve konservatuvarı kazanmış öğrenci rahatlıkla beklentilerini konservatuvar çalışmaları süreci içerisinde karşılayabilir.” (“Öğrenci”, E_05)

“1. Sınıftan itibaren okula opera sanatçısı olarak gelmiş olan öğrenci sayısı az. Buna karar veren kişi sayısı. Özel okul olduğu için pop söylemek için, bir grupta çıkıp sahne almak için gelen öğrenciler vardı ve bunun sebebi şan dersi almak içindi. Opera eğitimi kapsamlı ve zor bir eğitim öğrenci potansiyeli bu durumla şekillenince bu sefer okuldaki nitelikten gidiyor. Okul kendisini öğrenciye göre konumlandırma çalışıyor. Mesela bir opera bölümünde toplam 80 kişi varsa bunun 50 tanesi piyasa müziğine iş yapacak kıvamda öğrenciyse haliyle dersleri aksatıyor. Eğitmenin istediği programa yönelemiyor. Bence isteyen öğrencinin bireysel olarak bu işi yapabildiğini düşünüyorum. Okul imkanlarından faydalandığını düşünüyorum.” (“Öğrenci”, Ö_01)

“Bölümümüzde verdiğimiz eğitim öğrencilerin beklentilerini karşılıyor. Bizim okulumuz vakıf üniversitesi olduğu için okulumuzda konservatuvar 4 yıl. Hazırlık süreci yok. Bazı okullarda müzik hazırlık süreci olduğunu görüyoruz. Solfej, nota öğrenme, diğer branş derslerinin alıştırma süreci olarak bu dersler öğrenciyi en azından hazırla süreci

içerisinde veriliyor. Bizim okulumuzda direkt 1. Sınıftan başlanıyor. Öğrenci liseden geldiği için ilk yıl öğrenci ne olduğunu anlayamıyor. Ben müzik hazırlık dönemi olmasını arzu ederdi. Ama tabii vakıf üniversitesi olduğu için maddiyat söz konusu. 1 yıl daha okulun ücretini karşılamak kişiler için külfet teşkil edeceği için bu yapılamadı. Ama yapılırsa öğrencilerin beklentilerini karşılama noktasında son derece verimli olacağını düşünüyorum. Öğrencilerin beklentilerini karşılamama noktasında okulumuzun bu soruya bir muhatap olduğunu düşünmüyorum. Beklentileri karşılıyor ama bizim eğitim süremize 1 yıl daha ilave edilebilir.” (“Şan eğitmeninin niteliği”, E_12)

“Bölümde aldığımız eğitimin beklenti karşılması eğitmenlere bağlı bir şey. Şan hocanla uyumun, söylediği şeylerin öğrencide yaptığı çağrışımla uyuyor olması gerekiyor. Bu öznel bir durum. Bölümde olan şan eğitmenlerinin iyi olduğunu düşünüyorum.” (“Şan eğitmeninin niteliği”, Ö_04)

“Tabii ki burada özverili olmak hocaların özverili olmasıyla da çok alakalı bu soru. Biz Adana’da yaşıyor ve çalışıyor olarak bize en yakın opera Mersin’de. Bizim mevcut bulunduğumuz şehirde bir operamız yok. Bizim buradaki öğrencilerimizin hemen elinin altında bir operaya gidip izleme imkanları yok. Biz bunu stüdyo kurarak bölümümüzde opera tarihi stüdyosunda buradan öğrencilere bu eğitimi vererek en azından bunu gidermeye çalışıyoruz. Hocaları ile beraber en azından opera izleme şansına sahip. Ayda 1-2 kere buradan araç kaldırıyoruz ve Mersin operasına gidiyorlar. Üniversite bize kısıtlı imkanlarla destek veriyor. Adana’nın şöyle bir potansiyeli var sponsorluk düzeyinde Adana yeterli bir şehir. Biz üniversiteden çok alamadığımız bu sponsorluk desteği ile belli kesimlerde, şirketlerden alıyoruz destekliyoruz. Bu sponsorluk destekleri bizim için çok önemli çünkü biz ne yaparsak yapalım işin sonucu maddiyata dayanıyor. Öğrenciler bir şekilde yurt dışı, yurt içi birtakım vizyonlarının gelişmesi için bunlara ihtiyacı var. Şu ana kadar biz bunları elimizden geldiği kadar karşıladık. Sponsor desteği ile yurt dışına gidip konserler verdik, veriyoruz. Hatta Türkiye’de ilk defa Çukurova Konservatuarı tam şan bölümü olarak Bulgaristan’da komple bir opera icra ettiler. Böyle taşra okullarında her şeye her zaman ulaşamıyorsunuz. Onun için içimizde “biz yaparız” psikolojisi oluşuyor. Bu nedenden dolayı o sinerjiyi oluşturuyoruz. Bizim zamanımızda ki mevcut şartlar böyle değildi. Biz taşra okuluyuz bunu kabullenmek lazım. İmkanlarımızı zorlayalım, biz yapalım. Öğrencilere bir şekilde elimizden geldiğinin en iyisini verelim enerjisi ile olaya yaklaşıyoruz. Öğrencilerimizi bu anlamda doyuruyoruz. Hem eğitim olarak hem onların

meslekleri, sanat dalları ile ilgili bütün ihtiyaçları doğrultusunda. Her hoca elinden geleni yapıyor. Bir şekilde işleri yürütmeye çalışıyoruz.” (“Eğitmen”, E_06)

Soru 03

Eğitmenlerin bilgisi/ uzmanlık düzeyine ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. *Eğitmenlerin bilgisi/ uzmanlık düzeyine ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri*

Eğitmenlerin Bilgisi	Frekans
Yeterli Değil	11
Yeterli	8
İyi, Çok iyi	7
Toplam	26

Tabloya göre eğitmenlerin bilgisi/ uzmanlık düzeyine ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 26 ifade ortaya çıktığı görülmektedir. Eğitmenlerin bilgisi/ uzmanlık düzeyleri ile ilgili katılımcılar en çok “Yeterli Değil” (f= 11), daha sonra “Yeterli” (f= 8) ve “İyi, Çok iyi” (f= 7) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Türkiye genelinde maalesef pek yeterli olduğunu düşünmüyorum. Özellikle akademi ya da konservatuvarlarda yüksek lisans ve doktora bölümleri açılmıyor böyle bir sıkıntımız var. Çoğunlukla opera sanatçıları operada görev alıyorlar biz de deneyimli hocalar olsun istiyoruz. Dolayısıyla doçent ve profesör hocalarımız olamıyor. Bölümde devam ettirilemiyor. Eğitmenlerimizin uzmanlık düzeyi yeterli düzeyde çoğu opera sahnelerinde kariyer yapmışlar. Yeterli olduğunu düşünüyorum.” (“Yeterli Değil”, E_02)

“Ben bunu kendi bölümüm için söyleyebilirim. Lisans mezunu öğretim görevlileri var, doktora mezunu kişiler var onun dışında bizim okulumuzda şan alanında profesörümüz yok. Ama şan alanında profesörler olması gerektiği kanısındayım. İnsanların bu konuyla ilgili uğraş vermeleri gerektiği, araştırma yapmaları gerektiğini düşünüyorum. Çok fazla araştırma yapmıyor eğitmenler. Bir konu üzerinde onunla ilgili

çalışmalar yapmak, değişik teknikler takip etmek gibi şeylerin eksik olduğunu düşünüyorum. O konuda kendimiz daha fazla yeterliliğe sahip olmalıyız. Daha fazla çalışarak. Onun dışında şan alanında tabii ki yetkin kişiler.” (“Yeterli Değil”, E_03)

“Türkiye için aslında çok tecrübeli okullarla beraber, prestijli okullardan olmamıza rağmen hiç sahne tecrübesi olmadan, bu iş empati ile oluyor. Senin bedenini düşünmek zorunda hocan ve bu tecrübeyle oluyor. Kendi yaşadıklarını nasıl tecrübelediyse senin yollarından geçmiş olması gerekiyor. O yüzden tecrübesiz, sahneye çıkmamış, hiçbir ses problemiyle karşı karşıya kalmamış birisi çok zayıf oluyor bizim için bize bir şey katamıyor. Bu okula çok sağlıklı seslerle girip söyleyemeyecek derecede kötü çıkanlar var. Bunlar hem teknik problemler hem de yapılan psikolojik baskı adı altında bedeni kapanıyor. Çok büyük hayallerle gelip bu işi yapmayıp, nefret ederek çıkanlar bile var.” (“Yeterli Değil”, Ö_09)

“Yarı yarıya. İşinde çok uzman olan eğitmenlerimiz var, işinde hiç tecrübesi olmayan bir yüksek lisans ile eğitmen olan var ve böyle kendi deneyimleri olmayan kişiler öğrencilerine pek verimli olmuyor. Türkiye genelinde iyi ama dünya genelinde düşük olduğunu düşünüyorum.” (“Yeterli Değil”, Ö_11)

“Biz kendimize göre burada iyiyiz. Başarılı bir okuluz açıkçası eksikliklerimiz olmasına rağmen. Bahsettiğim imkansızlıkların olmasına rağmen başarılı bir okuluz. Yurt içi, yurt dışında. Litvanya’da bizden 2 tane şancı Alfredo ve Violetta götürdük. Orada 2 tane temsil yaptık. Kültür Bakanlığı boyutunda bu konuda bir teveccüh aldık. Bu anlamda açıkçası hocalarımızın bilgi ve birikimleri açısından hocalarımızın donanımları yeterli.” (“Yeterli”, E_06)

“Eğitmenden eğitmene değişir. Net bir şey söyleyemeyiz. Yeterli eğitmen var yetersiz eğitmen var.” (“Yeterli”, E_09)

“Yeterli olduğunu düşünüyorum. Ama daha iyi olmasını isterdim.” (“Yeterli”, Ö_03)

“İyi ve kaliteli hocalarımız var. Yurt dışında eğitim almış ve bu işte operanın merkezinde eğitim alıp gelmiş hocalarımız, Türkiye’de opera sanatçısı hocalarımız var. Yeterli ama deneyim önemli. Bu deneyim olmadan bize yansıtıldığı zaman anlayamıyor öğrenci.” (“Yeterli”, Ö_10)

“Konservatuvarımızda eğitim; alanında uzman opera sanatçıların ve ses eğitimcilerinin yetiştirdiği şan hocaları tarafından verilmektedir. Genç, dinamik, lisans üstü eğitimlerini tamamlamış/tamamlamakta olan, özverili, vizyoner ve alanındaki gelişmeleri takip eden, çok yönlü eğitimcilerdir.” (“İyi, Çok iyi”, E_07)

“Bir tane ses eğitimi eğitmen hocamız var. Kendisi alanında iyidir. İyi bir bariton ve araştırmacı bir kişilik. Diğer hocalarımızla ilgili bir sıkıntı yok.” (“İyi, Çok iyi”, E_10)

“Uzmanların eğitim bilgisi çok iyi. Ben bizim okulumuzda yetersiz birisini görmüyorum herkesin yeterince iyi olduğunu düşünüyorum.” (“İyi, Çok iyi”, Ö_06)

“Derslere göre ayırabilirim bu soruyu. Dil dersleri kötü ve çok yetersiz. Ama piyano, şan, solfej gibi bu dersler seviye olarak gayet iyiydi. Bunlar dersine ve eğitmenine göre değişiyor. Genel olarak %70 iyi olduğunu söyleyebilirim hocaların seviye ve eğitimleri.” (“İyi, Çok iyi”, Ö_07)

Soru 04

Verilen eğitimin süre yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. *Verilen eğitimin süre yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri*

Eğitimin	Frekans
Yeterli Değil	20
Yeterli	5
Toplam	25

Tabloya göre verilen eğitimin süre yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 25 ifade ortaya çıktığı görülmektedir. Verilen eğitimin süre yeterliliği ile ilgili katılımcılar en çok “Yeterli Değil” (f= 20) ve daha sonra “Yeterli” (f= 5) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Bizim aslında hazırlık sınıfımız vardı ve eğitimimiz 5 yıldır. Geçen yıl hazırlık sınıfımız kapandı. Tüm Türkiye genelinde mesleki hazırlık sınıfları kapandı. Bu çok kötü oldu. Ve bu bir kayıptır. Çünkü program açılırken bir dersler sarmal şekilde birbirine

eklenmiş örneğin İtalyanca lirik diksiyon alırken İtalyanca dil dersi konulmuştu. İlk sene Sesin Oluşumu ve Korunması dersi konulmuştu fakat hazırlık sınıfımız kapatılınca müfredatımız alt üst oldu. Yeniden müfredat çalışması yaptık. Açıklarımızı kapatmaya kapatmaya çalıştık. Eğitim süremiz yeterli değil.” (“Yeterli Değil”, E_08)

“Hazırlık eğitimi gerekli eğer hazırlık eğitimi yoksa 4 yıl yeterli değil. Hazırlık ile beraber 5 yıl eğitim yeterli olarak görüyorum.” (“Yeterli Değil”, E_11)

“Verilen eğitimin süresi yeterli değil. Çünkü 4 yılda şan eğitimi olmuyor. Kas hafızası dediğimiz bir süreç yaşıyor bu eğitimde. 4 yılda öğrencinin solfej, teori noktasında çok eksikliği oluyor. Düz liselerden de öğrenci alıyoruz. Öğrenci nota okumasını bilmeden önüne bir parça koyup bunu bize sınavda söyleyeceksin dediğimizde öğrenci kendi parçasını çıkaramayacak durumda olabiliyor. O yüzden verilen süre yıl bazında yeterli değil diye düşünüyorum. Ama haftalık ders bazında iyileştirmeler yapılabilir.” (“Yeterli Değil”, E_12)

“4 yıl bir konservatuvar eğitimi yetersiz. Haftada iki saat çalışmak yeterli ama eşlik dersimiz 2 saatten 1 saate düşürüldü. Yetersiz.” (“Yeterli Değil”, E_09)

“Haftalık olarak programımız yoğun fakat şan dersimiz az ve bunun olmaması olmaması gerekiyor. Dengeli program olduğunu düşünmüyorum. Genel olarak 4 yıllık bir eğitimin yeterli olduğunu da düşünmüyorum.” (“Yeterli Değil”, Ö_02)

“Yeterli değil. Şan dersini anlamamız 2 yıl gibi bir süremizi alıyor. Bununla birlikte 4 yıllık gibi bir sürenin yeterli olduğunu düşünmüyorum. 4 yılın üstüne 2 yıl daha olması lazım. En azından bildiklerini pekiştirmek için.” (“Yeterli Değil”, Ö_03)

“Dört sene tabii ki yetersiz. Eskiden yedi seneymiş. Şimdi yedi seneden dört seneye inmek bu bizim becerebildiğimiz zamanın kısalmasıyla alakalı olan bir sebep değil başka sebeplerden dolayı bu süre azaltılmış. Bence 7 sene gerekiyor. Haftalık ders sayısı olarak haftada 2 saat. Ben kendim daha fazla çalışmak istiyorum. Daha yeni olduğumuz için eğitimsiz zamanlarda sesimize bir şey yapabiliriz.” (“Yeterli Değil”, Ö_04)

“Dört yılın yeterli bir süreç olduğunu düşünmüyorum. Gerekirse 6 yıl olabilir. Haftalık programda da 2 saat alıyor. 2 kere olması iyi ama 3 saat olabilirdi.” (“Yeterli Değil”, Ö_08)

“Şununla kıyaslayabilirim benim öğrencilik dönemim 5 yıldır. Hazırlık sınıfımız vardı. Hazırlık sınıfı tabii ki şimdiki bölümler gibi dil hazırlığı üzerine değil, mesleki hazırlıktı. Biz hazırlık sürecinde yine şan, piyano, kulak eğitimi, teori gibi derslerle iç içe geçirdik. 5 yıl o zaman sanıyorum ancak yerli yerinde oldu. Şimdi 4 yıla düştükten sonra biraz kompakt hale getirildi dersler bu biraz başlarda sıkıntı yarattı. Ama sadece şan eğitimi yani sesi bir yere taşıyıp şekillendirmek açısından düşünürsek 4 yılda yapılabilecek şeyler aslında fena olmayabilir. Yine de benim bireysel fikrim bunun minimum 5 yıl olması gerekir. Çocuk yaşta bu işe başlayamıyoruz haliyle sesin oturması bir eğitim sürecinde uygun yaşa gelmesi zaten bizde zaman. Sonra zaman kaybetme lüksümüz yok. Haliyle 20 yaşında bu işe başlayıp 30 yaşına kadar okuyamazsın. Hayata atılman lazım. Ama yine de 18 yaşından başladığımızı varsayarsak bu işe ki 18 yaşından 20 yaşına kadar hala o süreç devam ediyor örneklerini görüyoruz. Minimum 5 yıla yayılmış en azından repertuarı tanıyacak, metodları geniş geniş söyleyecek bir antik ariyaları liedleri sonra ariyaları dönem dönem söyleyebilecek kadar bir zaman tanınması lazım. Ki 4 yıl o zaman evet az ama 4 yılın içinde baktığımızda ders saatimiz biz ilk yıl sadece 1 saat ile başlıyoruz haftada ondan sonra 2 saate çıkıyor bence bu yeterli.” (“Yeterli”, E_04)

“Dünyanın birçok ülkesinde konservatuvarları gezdim en iyi konservatuvarlarda bile haftada 2 saatten ileriye geçmiyor. Bizim okulumuzda 4 saat burada bir tutarsızlık var. Eğitim bazında öğrenci ve hocaya çok fazla olmakla birlikte okuma şartları ve bizde imkanları zorlayarak bir şekilde bunu dengelemeye çalışıyoruz. Hem yeterli ama hazırlığı kaldırdığımız için orada bir tutarsızlık oldu açıkçası. 4 yılda şancı yetişmez. 1 öğrencinin 4 saat şan dersi yapması ama bunu 4 sene içerisinde yapacak olması burada bir tezatlık doğuyor.” (“Yeterli”, E_06)

“Haftalık programda 4 saat onun dışında eğer bitirmesi varsa öğrencinin 2 saat daha ekliyorum. Bitirme ve konser projesiyle. Korrepetitör eksikliğimiz yok. Birebir olabildiği kadar ilgilenmeye çalışıyoruz. Kadro eksikliği çok ciddi. En az iki ses eğitmeni daha olsun isterim. Belli bir ivme kazandık ve bunun düşmesini istemiyorum. Eğer iyi bir hocaysanız teknik 2 senede öğrenciye öğretiliyor. Repertuar sonsuz. Eğitim tabii ki 4 sene kişiden kişiye göre göreceli. Şan alt yapısı olmayan bir kişiden konuşuyorsak eğer 4 sene tabii ki çok eksik. Ama geçmişinde bunu tamamlayarak gelmiş, az çok eğitim görerek gelmiş kişiler için bu 4 sene içerisinde çok güzel gelişim sağlandığını düşünüyorum...” (“Yeterli”, E_10)

“Ben yeterli olduğunu düşünüyorum. Dört yıllık eğitim olması yeterli ama şan dersi haftalık 2 saat bu 3 saat olabilirdi.” (“Yeterli”, Ö_05)

Soru 05

Eğitim sonrası profesyonel yaşamda daha verimli olunabilmesi için gereken derslere ve uygulamalara ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. *Eğitim sonrası profesyonel yaşamda daha verimli olunabilmesi için gereken derslere ve uygulamalara ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri*

Öneriler	Kod	Frekans
Olması Önerilen Dersler		34
	Yabancı dil dersleri	8
	Oyunculuk	5
	Makyaj dersi	3
	Koro dersi süresinin daha fazla	2
	Armoni	2
	Daha fazla dans dersi olması	2
	Daha fazla piyano dersi olması	2
	Ses hijyeni ve korunması	2
	Eskrim	1
	Psikolojik destek	1
	Nefes dersi	1
	Recitative	1
	Form	1
	Müzik ve teknoloji	1
	Yüksek lisans ve doktora	1
	Eşlikli şan dersi	1
Olması Önerilen Uygulamalar		16
	Dinleti, konser, sahne gibi	10
	Orkestralı uygulamalar	5
	Staj programı	1
Yeterli, öneri		1
Toplam		51

Tabloya göre eğitim sonrası profesyonel yaşamda daha verimli olunabilmesi için gereken derslere ve uygulamalara ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 51 ifade olduğu görülmektedir. Konuya ilişkin en çok “Olması Önerilen Dersler” (f= 34) ve daha sonra “Olması Önerilen Uygulamalar” (f= 16) konularına atıf yapmıştır. “Olması Önerilen Dersler” ile ilgili eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 34 ifade olduğu görülmektedir. Önerilen dersler ile ilgili en çok “Yabancı dil dersleri” (f= 8), daha sonra “Oyunculuk” (f= 5), “Makyaj dersi” (f= 3), “Koro dersi süresinin daha fazla” (f= 2), “Armoni” (f= 2), “Daha fazla dans dersi olması” (f= 2), “Daha fazla piyano dersi olması” (f= 2), “Ses hijyeni ve korunması” (f= 2), “Eskrim” (f= 1), “Psikolojik destek” (f= 1), “Nefes dersi” (f= 1), “Recitative” (f= 1), “Form” (f= 1), “Müzik ve teknoloji” (f= 1), “Yüksek Lisans ve Doktora” (f= 1) ve “Eşlikli şan dersi” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“İster istemez ben konservatuvar sürecini Bologna’dan önce ve Bologna’dan sonra diye karşılaştırmak durumunda kalıyorum. Çünkü kendi dönemimdeki transkriptlerimiz ile ders içeriklerimizi karşılaştırdığımızda 1 sene içerisinde birbirleriyle paralel olan bir sürü dersimiz varken şimdi aynı şekilde birbirini tamamlaması gereken, birbirleriyle paralel şekilde yürütmesi gereken dersler paylaştırılmış durumda. Mesela ben sahne derslerinin de eğitimliğini yapıyorum. Öğrencilerin sahne dersinde geçtiğimiz yıllarda yapması gereken mimik gibi, rol gibi doğaçlamalara dayalı birtakım hazırlıkları yapmadan geliyorlar. Onun için sahne üzerinde oyunculunun çok ön planda olması gereken o karakter oluşturmayı gerektiği gibi yapamıyorlar ister istemez. Onun için kısıtlı ders zamanı içerisinde ben dersin ilk başlarında hem ısınma hareketleri vermek durumunda kalıyorum, diksiyon, tonlama çalışmaları yapmak durumunda kalıyorum. Çünkü bunları yapmadan hemen birdenbire Mozart’ın Don Giovanni karakterini üstüne giyinemiyor öğrenci. Onun için bu saymış olduğum derslerin mutlaka özellikle temel yıllarda her yıl devam etmesi gerekiyor. Sahne dersi çok temelli bir yapı oluşturması bağlamında. Yine bizim her sene görmüş olduğumuz İtalyanca dersimiz şu an bir, iki seneye paylaştırılmış durumda. Operanın temeli zaten İtalyanca. Elbette ki telaffuz öğrenilebilir. Öğrencilerimiz Antik aryalar seslendiriyorlar ve bunu 1.-2. Sınıflarda değil her sene seslendiriyorlar ve bunun için eserin içerisindeki anlamını bilmeleri lazım. Lied başlığı altında dönem ve farklı kültürlerde ki bestecilerin eserlerini dinlemek istiyoruz. Yeri geldiği zaman ödev veriyoruz öğrencilere. Rusça, Fransızca, Almanca derslerinin verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.” (“Yabancı dil dersleri”, “Oyunculuk”, E_05)

“Bizim okulumuzda İtalyanca ve Almanca dersi var ve bunlardan çok fazla verim alamadık. Daha çok bize telaffuz öğretilseydi iyi olabilirdi. Bu anlamda bir dersimiz olsaydı daha verimli olabilirdi.” (“Yabancı dil dersleri”, Ö_12)

“İleri sahne teknikleri olmasını isterdim. Sahne üzerinde öğrencinin nasıl hareket edeceği, nasıl sahne yapacağı, ne kadar çok sahne yaparsa o kadar iyi olacağının bir karşılığıdır bu ders. Bana göre bu ders olmalıydı. Tarihi danslar, akrobasi dersi. Sahne üzerinde bedenizi hızlıca bir akrobat gibi kullanmayı size öğretiyor. Tarihi danslar dersi valsten klasik baleye kadar aslında. Klasik bale pozisyonlarını aldığınız, öğrendiğiniz. Çünkü pop sanatçısı değilsiniz o sahnede. Giydiğiniz kostüm, peruk, makyaj vs. Bunlarla döneme uygun stilde hareket edebilmeniz için bu derslerin gerçekten çok büyük faydası var. Bir de eşlikli şan dersi. Bunlar bence olmalı.” (“Yabancı dil dersleri”, “Eşlikli şan dersi”, “Makyaj dersi”, “Oyunculuk”, E_08)

“Oyunculuk derslerinin daha çok üzerine düşülebilir. Sahne dersleri daha verimli olabilir. Dil dersleri. Çoğu opera mezunu hiçbir dil bilmeden mezun oluyor. Dans dersleri aynı şekilde yeterli değildi. Sadece vals eğitimi alıyoruz ve vals pek kullanılmıyor. Bunlara ağırlık verilebilirdi.” (“Yabancı dil dersleri”, “Oyunculuk”, “Daha fazla dans dersi olması”, Ö_07)

“Koro dersinin eksik olduğunu düşünüyorum. Operadan mezun olduktan sonra çalışma hayatında solist olarak başlanmayacak. Haftada 2 saat olması koro dersleri için az. Orkestra ile bir dinleti sahnelemek.” (“Koro dersi süresinin daha fazla olması”, Ö_01)

“Bazı derslerin daha verimli yapılması gerekebilir. Örneğin; armoni, form bilgisi gibi dersler. Aslında dersler var ama yine öğrencilerin alt yapısız gelmesinden dolayı çok hızlı ilerleyemiyorlar. İtalyaca’da pek ilerleyemiyorlar belli bir seviyede kalıyor. Armoni, piyano bilgisi gibi. Bunların daha yeterli, yoğun yapılabilmesini düşünüyorum. Bu 4 sene içerisinde o yapılamıyor.” (“Armoni”, “Form”, “Daha fazla piyano dersi olması”, E_02)

“Ses sağlığı bakımı ve korunması derslerin 1. Sınıftan itibaren pedagojiye varana kadar sistemi tanınması için çok daha detaylı verilmesi lazım. Sahne derslerinin çok daha aktif işlenmesi gerekiyor. Eser koyabilecek seviyeye gelebilmeli. Bir eser koyabilmesi için öğrencinin solfej seviyesinin iyi olması lazım. Hazırlık bu konu için çok önemli.” (“Ses hijyeni ve korunması”, E_09)

“Dil için bize profesyonel yaşamda yardımcı olmaları gerektiğini düşünüyorum. Bunun eksik olduğunu düşünüyorum. İtalyanca dersi alıyoruz haftada 3 saat ve arka arkaya oluyor. Ve bunun böyle olmasıyla fayda sağlanmıyor. Makyaj ve eskrim dersi gibi derslerin olması gerektiğini düşünüyorum. Sahne dersi gibi dersleri geç almaya başladık. Birçok ders eksik.” (“Yabancı dil dersleri”, “Eskrim”, Ö_04)

“Bu sanatsal derslerin yanında bize psikolojik destek ya da müzikle psikoloji bağlantılı ders verilmesi güzel olabilir. Spor yapmak gibi bir şey. Motivasyonla yapılan bir iş bu. Keyifli hissetmiyorsun ve kalkıp şarkı söylemek büyük efor harcamak oluyor. Bir durum yaşadığımız zaman ailesel veya okulla bağlantılı bunları silip bir şekilde çalışmak çok zor oluyor. Psikolojik destek alsak okul hayatımız daha iyi olabilir.” (“Psikolojik destek”, Ö_10)

“Diyorum ama istesem de dersleri koyamıyorum müsait değil bu eğitimde saat hesapları olduğu için. Ama mesela branşlar arası ortak çalışma yapılabilecek dersler olsaydı çok hoşuma giderdi. Diğer yandan sadece mesleki düşüneneceksek nefes dersi. Giyiyorsun eşofmanını, sınıfça giriyorsun sınıfa 40-45 dakika nefes çalışıyorsun. Saniyeler boyunca açma kapama, diyafram nerede, ne kadar, ne kadar da bekliyorsun, kim ne kadar tuttu, kim ne kadar da bıraktı. Bu ders aslında var hareket dersi olarak geçiyor. Fakat orada akrobatik hareketler çalışıyorlar. Ben nefes destekleyici ders olsa iyi olur derdim. Recitative için ayrı bir ders olsa iyi olur derdim. Recitative söylemek ayrı bir kültür çünkü, Lied gibi, arya gibi değil o müzikli şiir gibi bir şey. Bunlar ayrıcalık katan öğrenimler olurdu bence.” (“Nefes dersi”, “Recitative”, E_01)

“Biz aslında her dönem öncesinde öğretim planımızı gözden geçiriyoruz. Bu ne demek her sene aynı dersler tabii ki devam edebilir ama öğretim planını gözden geçirmek ‘şöyle bir derse ihtiyacımız var ya da bu dersten verim alamıyoruz şunu yapalım’ gibi müdahale etme şansımız var. Biz kendi okulumuz açısından bunu yaptık. Bazı derslerin saatini azalttık, bazılarını arttırdık, bazı yeni dersler ekledik. Bunu neye göre yapıyoruz? Sizin sorduğunuz soruya istinaden evet bu ders işine yarar ya da şu çocuklar için yeni ufuk açar bakış açısı geliştirir dediğimiz şeyler oluyor elbette. Burada kendi gözlemim açısından söyleyeyim iş sadece klasik müzik çerçevesinde ilerlediğinde bir taraf sanki biraz eksik kalıyor gibi hissettiğimiz için 1 yılın bir dönemini kapsayacak şekilde seçmeli ders olarak caz müziğini koyduk. Çünkü okulumuzda pek çok öğrenci merak sardı. Bu işin geçmiş yıllarında çok var. Opera tercih ediyorsan opera tercih edersin. Bu şöyle bir şey

değil “ ben operaya girdim ama caz söylemek istiyorum.” Bu senin problemin diyebilirim ben öğrenciye. Böyle bir ders koymak gereklilik değildir. Ama imkân varsa bu işi verebilecek, dersi verebilecek hoca varsa seçmeli ders havuzunda bu derslerin bulunması bence kapı açmak açısından iyidir ve biz bunu bu sene yaptık. Diğer örnekte işler çok değişti bilgisayar ve müzik ya da teknoloji ve müziği bir araya getirebilecek bir ders bu o kurumun kapasitesine, dersi verebilecek kişiye göre değişir. En basitinden finale diye bir program var. Mesela mümkün olsa bunu ders olarak verebilse. Öğrenci kendi notasını aryada olamaz ama antik aryasında uygun bir tonda transpoze etmek zorunda. İşte bu öğrenciye zaman kazandırır, bu işi tanımasını sağlar, yeni bir kavram çıkar karşısına. Bilgisayar başında yapılan iş ve müziğin birleştiği türde dersler artık bence lüks olmaktan çıktı gereklilik gibi oldu. Ama dediğim gibi bunu kim verecek, başlık nasıl olacak, müfredat nasıl olacak bunu bilmiyorum.” (“Müzik ve teknoloji”, E_04)

“Müfredatımızdaki zorunlu ve seçmeli dersler bu bağlamda tarafımızdan sürekli değerlendirilmekte ve güncellenmektedir. Yüksek Lisans ve Doktora programlarımız maalesef henüz yoktur. Açılması için çalışmalarımız devam etmektedir.” (“Yüksek lisans ve doktora eğitimi”, E_07)

Önerilen uygulamalar ile ilgili en çok “Dinleti, konser, sahne gibi” (f= 10), daha sonra “Orkestralı uygulamalar” (f= 5) ve “Staj programı” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Bizim konser salonu sıkıntımız var. Opera sergileyecek bir konser salonumuz şu anda üniversitemizde yok. Olan salonlarda da o konuda sıkıntı çekiyoruz. Üniversite kampüs şartları içerisinde. Ama Çukurova senfoninin veya Sabancı Kültür Merkezi Devlet Tiyatrosu’nun sahnesini kullanıyoruz. Biz sağdan soldan salon araştırıyoruz yaptığımız bütün etkinleri o salonda yapıyoruz. Eğitim bazında bir sıkıntımız yok. Materyal anlamında istediğimiz zaman istediğimiz dönemlerde istediğimiz kostümlere, aksesuarlara, dekorlara ulaşmakta sıkıntı çekiyoruz. Mersin operasından temin etmeye çalışıyoruz. Veya sponsor destekli kendimiz yapmaya çalışıyoruz. Bunun dışında makyaj. Devlet tiyatrosunda opera sanatında uzman makyöz ile çalışmak daha güzel olurdu. Bizlerin tiyatrolarından temin ediyoruz. Bu öğrencilerimizin ileride bunlar olmadığı için kariyerlerini etkileyecek şeyler değil. Biz temel durumu sağlıyoruz. Makyaj hocası, makyaj malzemesi, dekor, kostüm, salon bazında olsaydı her şey güzel olurdu. Biz kendi imkanlarımız ile yapıyoruz. Özveriliyiz. Dışarıdan masterclass konusunda iyiyiz. Gerek

ben gerek diğer 2 hoca arkadaşlarım çevremizi kullanarak arkadaşlarımıza masterclass boyutunda buraya veya yurt dışından masterclass boyutunda getirtilip güzel doyurucu hizmetler veriyoruz. Çoğunu kendi cebimizden karşılıyoruz. Maalesef bu konuda yeterli maddi desteği sağlamıyor. Biz bütün bu durumu kendi maddi imkanlarımız ile sağlıyoruz.” (“Dinleti, konser, sahne gibi”, E_06)

“Evet diyorum. Sahne üzerinde daha fazla zaman geçirebileceğimiz dersler olabilir. Ve bir staj programı gibi bi program olabilir. Bulunduğumuz şehirde opera olmayabilir ama son sınıfta bunun için gönderilebilirdik ve çok işimize yarardı diye düşünüyorum.” (“Dinleti, konser, sahne gibi”, Ö_05)

“Çok fazla çalıştay ve fazla konser yapılmıyordu. Diğer okullara göre biz sadece İtalyanca eğitim aldık bu dersle birlikte Almanca, Fransızca gibi dersleri almış olsaydık belki telaffuzumuz daha iyi olabilirdi. Eserleri çevirmekte ve anlamakta rahat edebilirdik. Koro dersi almadık bu olabilirdi. Bizim okulumuzda şan dersi geri planda tutulup kulak eğitimine önem verildi. Daha çok şan, dil üstüne düşülebilir.” (“Dinleti, konser, sahne gibi”, “Staj programı”, Ö_03)

“Daha fazla vaktimiz için ve tek korrepetitörümüz olduğu için ensemble, opera çıkarma konusunda sıkıntılar yaşıyoruz. Çocuklar bunları olabildiği kadar kendileri halletmeye çalışıyorlar yani birebir onları dinliyoruz ama hazırlıklarını kendileri yapıyorlar. Üniversitemizde bize eşlik edebilecek bir orkestramız yok. Daha fazla sahneleyebilsinler, bir ensemble yerine daha fazla çalışmalarını isterdim. Ne kadar sahneye çıkarlarsa o kadar tecrübe kazanacaklardır.” (“Dinleti, konser, sahne gibi”, “Orkestralı uygulamalar”, E_10)

“Orkestralı çalışma olması gerektiğini düşünüyorum. Komple orkestra olmasa bile oda orkestrası olabilir. Şefle çalışma imkanını son sınıfta buluyoruz. Piyano eşlikle hep söylediğimiz için alıştığımız bir şey. Orkestra içinde sesin karşıya gideceği rezonans farklı ve bunu kullanmayı bilmediğimiz için zorlanabileceğimi düşünüyorum profesyonel hayatta.” (“Orkestralı uygulamalar”, Ö_11)

“Bunu bir ders olarak söylemiyorum ama dinleti yapılması, konserlerin yapılması gibi temalar olabilirdi. Veya birlikte konserlere gidip sonrasında izlenen temsilin yorumlanması yapılabilirdi. Opera tarihi dersine yan eğitim olarak eklenebilirdi. Çünkü opera tarihi dersinin de eksik olduğunu düşünüyorum. Orkestra ile konserler yapabilirdik

çünkü piyano ile solo söylemek orkestra ile söylemekten bambaşka. Bunun bana ve diğer öğrencilere bir katkı olacağını düşünüyorum.” (“Orkestralı uygulamalar”, Ö_02)

“Daha fazla vaktimiz için ve tek korrepetitörümüz olduğu için ensemble, opera çıkarma konusunda sıkıntılar yaşıyoruz. Çocuklar bunları olabildiği kadar kendileri halletmeye çalışıyorlar yani birebir onları dinliyoruz ama hazırlıklarını kendileri yapıyorlar. Üniversitemizde bize eşlik edebilecek bir orkestramız yok. Daha fazla sahneleyebilsinler, bir ensemble yerine daha fazla çalışmalarını isterdim. Ne kadar sahneye çıkarlarsa o kadar tecrübe kazanacaklardır.” (“Orkestralı uygulamalar”, E_10)

Soru 06

Verilen eğitimin öğrencilerin kariyer hedeflerini karşılamasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. Verilen eğitimin öğrencilerin kariyer hedeflerini karşılamasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Eğitimin Hedefleri Karşılama Durumu	Frekans
Karşılmıyor	14
Eğitimle Beraber Kendini Yetiştirmenin Önemi	11
Karşılıyor	9
Toplam	34

Tabloya göre verilen eğitimin öğrencilerin kariyer hedeflerini karşılamasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 34 ifade ortaya çıktığı görülmektedir. Verilen eğitimin öğrencilerin kariyer hedeflerini karşılaması ile ilgili katılımcılar en çok “Karşılmıyor” (f= 14), daha sonra “Eğitimle Beraber Kendini Yetiştirmenin Önemi” (f= 11) ve “Karşılıyor” (f= 9) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Biraz eksiklerimiz kalıyor. Karşılamaya çalışıyoruz ama kariyer hedefleri için birtakım eksiklikler kalıyor. O yüzden öğrenciler operaya gidiyorlar, figürasyona giriyorlar kendilerine katkı sağlaması için. Sahne üzerinde misafir olarak gelen yabancı bir konuk opera sanatçısı varsa onu izliyor. Erkek ve kadın bedeni çok farklı kullanıyor öğrenci

bunları görüyor. Kariyer hedeflerini karşılamaya çalışıyor. Ama eksiklerimiz var.” (“Karşılamiyor”, E_08)

“Temelini almış oluyorum ama tam anlamıyla karşılamıyor. Okul bitince tekrar eğitim alıp bir şeylere hazırlanmak gerekiyor.” (“Karşılamiyor”, Ö_09)

“Karşılamiyor maalesef. Dışarıdan da çalışmalarına devam etmek zorunda öğrenci. Dört seneye de düşmesi bu yüzden kötü.” (“Karşılamiyor”, Ö_07)

“Karşıladığımı düşünmüyorum, karşılamıyor. Büyük ümitlerle gidiyoruz ama okuldan çıktığımız zaman yeterli olmamış oluyor. Eğitim yetersiz kalıyor. Hep yarım kalıyoruz.” (“Karşılamiyor”, Ö_03)

“Bizim okulumuz için söylüyorum bunu yurt dışına gidildiği zaman ve transkript armoni dersi eksik. Çünkü biz armoni dersi almadık. Solfej-Teori derslerimiz iyiydi. Armoni dersimiz olmadığı için diğer bölümün armoni dersine misafir olarak katılıyordum. Orta derece diyebiliriz.” (“Karşılamiyor”, Ö_04)

“Tabii ki karşılamıyor. Ders saatleri ve yılın azlığıyla.” (“Karşılamiyor”, E_09)

“Karşılıyor bir yere kadar daha fazlası için eğitime devam etmek gerekiyor. Başka bir şekilde ilerletmek gerekiyor. O hedefe giden yolda yardımcı oluyor.” (“Eğitimle Beraber Kendini Yetiştirmenin Önemi”, Ö_10)

“Karşılıyor. En azından temel olarak bir şey oturttum. Mezun olunca tabii ki üstüne koymam gerekiyor. Dil olsun, şan eğitimiyle devam edecek tabii ki.” (“Eğitimle Beraber Kendini Yetiştirmenin Önemi”, Ö_11)

“Ben iyi olan öğrencilerimi direkt yurt dışı ve Erasmus’a yönlendiriyorum. Yeni İtalya’dan gelen öğrencim var. Öğrenciler yurt dışı görmeliler. Okulumuzun en büyük artısı biz aynı zamanda öğrencimize lisans 3. Sınıftan itibaren formasyon belgesi veriyoruz. Mezun olduğu zaman öğretmenlik hakkı ile mezun oluyor.” (“Eğitimle Beraber Kendini Yetiştirmenin Önemi”, E_10)

“Öğrencinin bilinçli olarak çalışması çok önemli. Çünkü her konservatuvarın birbiri ile aynı olmadığını, benzer içeriklere amaca yönelik çalışma prensipleri var. Bu çalışmaları gerektiği gibi yapan öğrenci kariyer yapma kısmına geldiği zaman büyük

zorluklarla karşılaşmayacaktır diye tahmin ediyorum.” (“Eğitimle Beraber Kendini Yetiştirmenin Önemi”, E_05)

“Aldığımız eğitim maalesef bize bir temel oluşturuyor. Eğer sanatçı olacaksan bu işin belirli saatler arası yaparak yapılacak bir iş değil. Sadece okulda 4 yıl içerisinde alınan eğitimde ile olmadığını düşünüyorum. Armoni dersinde gösterilenlerin veya başka derslerde verilen eğitimlerin öğrenci üstüne katarak gitmelidir. Karşılığını sanmıyorum o yüzden.” (“Eğitimle Beraber Kendini Yetiştirmenin Önemi”, Ö_01)

“Kariyer hedeflerini karşılıyor. Üniversite olarak mezun kalitemiz yüksek fakat çoğunun bir tanıdığı olmadan herhangi bir opera binasının çatısında figüran olarak bile içeriye giremiyor. Ama mesela her şehirde 3 opera olsaydı o zaman güzel olurdu.” (“Karşılıyor”, E_01)

“Burada öğrencinin hedefi spesifik ise yani opera bölümüne giren öğrenciden aslında bunu beklemek lazım hedefinin keskin olması gerekir. Ben opera bölümüne niye girerim? Opera sanatçısı olmak için girerim. Şimdi işler biraz değişti. Bizim bazı öğrencilerimiz bazen 1. 2. Sınıfta ‘ben zaten müzik öğretmeni olmak istiyorum.’ O zaman diyorum yanlış yerdesin bu benim sorunum değil.

Şan dersinde işler istediği gibi gitmezse müzik eğitimine yöneliyor. ‘bunu niye yapıyorum?’ diyor. Yapma, okulu bırakabilirsin, yeni bir okula geçebilirsin. Burada iş yine öğrenciye kalıyor. O bilinç düzeyinde olan öğrenciler tam alacağını alıp gidiyorlar onda hiç şüphe yok. Dönem dönem gittiğimizde metodunu söyleyen, antik aryayı tanıyan, antik dönemi, baroğu tanıyan, klasik dönemden, çağdaş dönemden bir şeyler söyleyen öğrenci ne olursa olsun operada bir eğitim almaya devam eder zaten. Artık buradan bir son noktaya getirip artık harika sanatçılar yetiştiriyoruz diyemez. Bunu hiçbir okul yapmıyor, olamaz. Sahneye çıkmadan kimse eğitimini tamamlamaz. Dolayısıyla biz de burada o bakışa sahip olan öğrenciye alabileceği temel zemini eksiksiz veriyoruz. İzmir’de, Ankara’da ve İstanbul’da operada söyleyen öğrencilerimiz var. Bu zaten basit en temel veriyi sağlıyor. Neden? Burada alacağını aldı sonra operaya gitti. Gerçekten kendini aşım çok daha iyi yerlere gelenlerde oldu. Bu ne demek? Operanın içinde pişmek tabii ki lazım. Ama buradaki eğitim açısından eksiklerimiz yok diye düşünüyorum.” (“Karşılıyor”, E_04)

“Karşılıyor. Fazlasını bile. Çünkü şöyle taşrada hocalık yapmanın, öğrenci olmanın belki bir dezavantajları olduğu kadar avantajları da var. Biz o konuda gerçekten

hocalar ve öğrenciler hep beraber bir takım çalışması yapıyoruz. Karşılıklı bir özveri içerisinde. Biz bitirdikten sonra öğrenciye ve daha bitirmeden öğrenciye yurt dışında, yurt içinde gerekli kanalları, kapıları açıyoruz. Öğrenci biraz önüne sunulmuş bir şekilde gidiyor. Çok öğrencimiz yurt dışında şu anda.” (“Karşılıyor”, E_06)

“Karşılıyor bir yere kadar daha fazlası için eğitime devam etmek gerekiyor. Başka bir şekilde ilerletmek gerekiyor. O hedefe giden yolda yardımcı oluyor.” (“Karşılıyor”, Ö_10)

“Karşılıyor. En azından temel olarak bir şey oturttum. Mezun olunca tabii ki üstüne koymam gerekiyor. Dil olsun, şan eğitimiyle devam edecek tabii ki.” (“Karşılıyor”, Ö_11)

Soru 07

Verilen eğitimin kalitesinin emsalleriyle kıyaslanarak değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. Verilen eğitimin kalitesinin emsalleriyle kıyaslanarak değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Emsalleriyle	Frekans
Emsallerine Göre İyi	12
Emsalleriyle Aynı	9
Emsallerine Göre Kötü	3
Toplam	24

Tabloya göre verilen eğitimin kalitesinin emsalleriyle kıyaslanarak değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 24 ifade ortaya çıktığı görülmektedir. Kıyaslamayla ilgili katılımcılar en çok “Emsallerine Göre İyi” (f= 12), daha sonra “Emsalleriyle Aynı” (f= 9) ve “Emsallerine Göre Kötü” (f= 3) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir: *“Şehrimizin ve üniversitemizin sunduğu imkanlar dahilinde verilebilecek en kaliteli eğitimi vermek için tüm hocalarımız özveriyle çalışmaktadır.” (“Emsallerine Göre İyi”, E_07)*

“Kalitesi açısından belli bir standart yakaladığımızı düşünüyorum. Derslerimizin belirlenmesi sırasında gerek ABD, Avrupa’da bulunan konservatuvarların programları incelenerek hazırlandı ve ortalama bir şey yakalanmaya çalışıldı. Ders belirleniyor ama dersi verecek eğitmen bulunmuyor. Öğrencilere müthiş şeyler katacak dersler var. Ama Türkiye’de o konuda alan uzmanlığı yok. Bir de çok köklü bir konservatuvar değiliz çok yeni de değil ama emeklemeden çıktı ve yürüeyebilen bir kurum. Her anlamda eğitmen kalitemiz kıymetli ve değerli.” (“Emsallerine Göre İyi”, E_08)

“Puan olarak değerlendirecek olursam 5 derdim. Okuldaki hocaların hepsi çok iyi, çok yeterli ve alanlarında çok uzman. Ama öğrenci yetiştirmek, bir yerlere getirmek gibi kaygıları yok. Bu kötü. Çünkü müzikte ben usta çırak ilişkisi olduğunu düşünüyorum. En azından birkaç öğrenci benimsenip kendi bildiğini aktarmak istersin besteci, şarkıcı, piyanistte olsan.” (“Emsallerine Göre İyi”, Ö_06)

“Bu eğitmene göre değişen bir şey. Biz derslerimizi genel olarak bireysel olarak alıyoruz. Bu ortalamayı yükselten de eğitmenler oluyor. Cevap olarak ortalama bir kalite diyebiliriz.” (“Emsallerine Göre İyi”, Ö_04)

“Eskişehir’de biz oyunculuk için güzel dersler aldık. Bizim konservatuvarda tiyatrocular ve biz vardık. Biz sürekli onlarla iç içeyiz. Hocalarıyla birlikte çalışma fırsatlarımız oldu ve o konuda iyi oldu.” (“Emsallerine Göre İyi”, Ö_12)

“Operaya gittiğimizde zorlandığımızı düşünmüyorum bilgi açısından. Hacettepe’de verilen sahne eğitimi diğer okullara göre daha iyi. Son yıllarda çok azaldı. Ben son sınıfım bir kere bile komple oyun bile değil birkaç sahne oynadık. Komple opera çıkarmıyoruz, çalışmıyoruz.” (“Emsallerine Göre İyi”, Ö_11)

“Herhangi bir müzik eğitiminde genel olarak söylemek lazım burada aslında parametre var. Ortamdan, fiziksel şartlardan tutunda hocayla öğrencinin psikolojik ilişkisine kadar birçok konu var. Yeni bir okulda olduğumuz için konser salonu ve konser salonunun akustiği açısından büyük avantaj var. Bizim işimiz biraz usta-çırak ilişkisi olduğu için hoca ile olan ilişki çok önemli. Bazen hoca çok iyi olabilir ama o öğrenci ile tam olarak uyuşamıyor olabilir. O yüzden sopranoysa, soprano repertuarı çalışmış bir hoca ile çalışmasını tercih ediyoruz. Bariton ise erkek bir hocayla. Bazen tersi de olabilir soprano bir bas ile çalışabilir elbette. Fakat yansılama olduğu zaman daha kolay gösterebiliyorlar kendi ses renginde olduğu için. Piyano önemli ayrıca piyano çalmayı

bilmeleri lazım. Şan öğrencisi sadece kendi partisini değil aşağıdaki partiyi de bilmesi gerekir. Eğitimin kalitesini bu arttıracaktır. Onun için piyano eğitimi çok önemli oluyor. Fakat piyano emek isteyen bir enstrüman olduğu için biraz az çalışılıyor. Bu doğal olarak biraz kaliteyi düşürebiliyor. Yine seve ve daha önceden piyano çalmış olan öğrenci çok daha hızlı ilerliyor mesela. Hazır ve müzik eğitiminin temel taşlarını almış olan öğrencilerin daha hızlı ilerlediğini görüyorum. Daha çok çalışıyor, daha hızlı parça çıkartıyor.” (“Emsalleriyle Aynı”, E_02)

“İyi diyebilirim. Aldığımız eğitim çok iyi değil ama çok kötü de değil bu yüzden orta seviye diyebilirim.” (“Emsalleriyle Aynı”, Ö_03)

“Orta seviye diyebilirim. Daha fazlası olabilir. Bu aslında öğrenciye de bağlı. Bazı öğrenci çalışmıyor. Bir öğretmen öğrenciye anlatır ama karşı taraf çalışmazsa geri dönüş sağlanmaz. Öğrenci mesela kendi başına kendini geliştirebilir bir şeyler öğrenebilir.” (“Emsalleriyle Aynı”, Ö_10)

“Düşük diyebilirim. Çünkü pedagojik olarak yaklaşmıyorlar. Hocalarımız sadece eğitmen değil aynı zamanda sanatçı ve bununla birlikte bir eğitmen gibi yaklaşmıyorlar. En azından bununla ilgili bir eğitim almaları gerektiğini düşünüyorum.” (“Emsallerine Göre Kötü”, Ö_02)

Soru 08

Bölüm öğrencileri için profesyonel mesleki hayata hazırlama konusunda en etkili unsura ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. Bölüm öğrencileri için profesyonel mesleki hayata hazırlama konusunda en etkili unsura ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Mesleki Hayata Hazırlamada Önemli Unsur	Frekans
Sahne Dersleri	9
Şan ve Solfej Dersleri	7
Piyano Dersi	4
Dinleti ve Konserler	3
Öğrencinin Çalışması ve Mesleki Sorumluluk Bilinci	3
Müzik Tarihi	2

Yarışma Deneyimi	2
Nitelikli Eğitim ve Nitelikli Eğitimci	2
Koro Dersi	1
Çevre Edinmek, Kendini Tanıtmak	1
Repertuvar	1
Bütün Dersler	1
Dil Eğitimi	1
Teknik	1
Toplam	39

Tabloya göre bölüm öğrencileri için profesyonel mesleki hayata hazırlama konusunda en etkili unsura ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, 15 konuya ilişkin 39 ifade olduğu görülmektedir. En etkili unsura ilişkin en çok “Sahne Dersleri” (f=9), daha sonra “Şan ve Solfej Dersleri” (f= 7), “Piyano Dersi” (f= 4), “Dinleti ve Konserler” (f= 3), “Öğrencinin Çalışması ve Mesleki Sorumluluk Bilinci” (f= 3), “Müzik Tarihi” (f= 2), “Yarışma Deneyimi” (f= 2), “Nitelikli Eğitim ve Nitelikli Eğitimci” (f= 2), “Koro Dersi” (f= 1), “Çevre Edinmek, Kendini Tanıtmak” (f= 1), “Repertuvar” (f= 1), “Bütün Dersler” (f= 1), “Dil Eğitimi” (f= 1) ve “Teknik” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Şan dersi için çok fazla bir şey söyleyemem ama bizim okulumuzda sahne dersi iyi. Oyunculukta çok fazla üstümüze düşüyor. Son zamanlarda okulda yapılan dinletiler ve konserlerin bana fazla katkısı olduğunu düşünüyorum.” (“Sahne Dersleri”, “Dinleti ve Konserler”, Ö_01)

“Afyon’da bulunmak en büyük handikap. Kültür alt yapısı çok zayıf bir şehir olduğu için öğrencilerimiz kültürel anlamda opera alt yapısı zayıf, olmayan öğrencilerimiz adına Afyon çok yanlış bir şehir. Operası olan bir şehirde olsalar da sık sık bunu yerinde görebilseler ya da figürasyon olabilseler. Sahne bambaşka bir şey. Eğitimci mutlaka opera sahnesinde olmuş olanını tercih edilmeli. Opera tozu yutmuş olan bir ses eğitimci olmalı diyebilirim. Çünkü sahne tecrübesi olmayan ya da sahneye hiç çıkmayan ses eğitimci arkadaşlar var ve bu çok başka bir şey. Kendi yapmadığınız, yaşamadığınız bir şeyi öğretmeniz çok zor. Şehir bazlı çok ciddi eksiler var. Kendi verdiğim eğitimle ben bunu olabildiği kadar doldurmaya çalışıyorum. Öğrencilerimin ödül almaları bizi

inanılmaz kamçıladi. İstanbul'da öğrencilerimi oradaki hocalar tarafından güzel eleştiriler alması benim en büyük gurur kaynağım. Doğru yolda olduğumu gösteren net bir sonuçtu benim için. Operaya da girmelerini çok isterim.” (“Sahne Dersleri”, “Nitelikli Eğitim ve Nitelikli Eğitimci”, E_10)

“Sahne dersi için söyleyebilirim toplu hareket etme becerisini kattı. Koro dersi benim için iyi ve korolarda rahat olmamı sağladı.” (“Sahne Dersleri”, “Koro Dersi”, Ö_02)

“Bir kere eğitimin niteliği çok önemli. İyi bir eğitim verirse o okul öğrencisi nitelikli olacaktır. Bütün derslerden sadece şan dersinden değil, piyanodan da iyi olması gerekiyor, müzik tarihi, opera tarihi, solfejnin de çok iyi olması lazım. Sarmal bir eğitim çünkü şan eğitimi” (“Şan ve Solfej Dersleri”, “Müzik Tarihi”, “Piyano Dersi”, E_03)

“Solfej dersinin haftalık ders saati olarak fazla olması ve piyano derslerimizin 4 yıl boyunca devam ettirilmesi bizim için avantaj oldu. Şan eserlerimize yansımaları olumlu yönde oldu.” (“Şan ve Solfej Dersleri”, “Piyano Dersi”, Ö_05)

“İlk ve aslında tek unsur öğrencinin bu işe kendini adapte edip etmemesidir. Ne olursa olsun dünyanın en üst düzey tanınmış hocasıyla da çalışsa ki bunun örneklerini yaşadık. Benim hocam çok çok iyi bir hocaydı ama aynı sınıftan operaya soktuğu öğrencilerde oldu, bu işin şu an yanından geçmeyen öğrencileri de var. Bu aslında temel bir istatistik sağlıyor. Her şey hocanın elinde olmuyor kaldı ki bu bahsettiğim kişiler yetenezsiz kişiler değildi. Sizin de öğrencilik zamanınızda çok çok iyi dediğiniz kişiler vardır, okulu zor bitiren kişilerde vardır. Aynı sınavdan geçtiler, sınıf arkadaşınız oldular neydi fark? Öğrenci. Bizim genel kontenjanımız 10. Beş parmağın beşi bir değil misali hiçbiri hiçbir şekilde aynı mezun olmuyor. Aynı dersleri almalarına rağmen. İşitme dersi aynı dikteyi yazıyorlar, aynı solfeji okuyorlar. Niye kimisi her şeyi yapıp harika bir sınav verip 100 alırken, aynı sınavdan 20 alan oluyor? Bu öğrenciye bağlı. Dolayısıyla mesleğe geçiş olarak sorduğumuz için söylüyorum. Bu işin artık son nokta olduğunu, bundan sonra artık hayata atılıyorumun farkında olan öğrenci bu bilinçteyse bu başarıyı sağlıyor. Onun dışında kimsenin burada yapabileceği bir şey yok.” (“Öğrencinin Çalışması ve Mesleki Sorumluluk Bilinci”, E_04)

“Yarışma denemek. Çok önemli olduğunu düşünüyorum yarışma denemenin. Bavulunu hazırlayıp gidecek, uçakta o heyecanı çekecek, yerleşeceği yerde arkadaşlarıyla

o stresi nasıl yönetecek, çıkıp orada yapabileceğinin ne iyisini yapacak mı? Çünkü hayat böyle devam edecek bundan sonra hocaları onu tanımayacaklar orada. Öncesini sonrasını bilen olmayacak orada, o anda ne görüyorsa onu söyleyecek orada. Yarışmalar, festivaller, resitaller ve konserler sahne üzerinde ne bulurlarsa mesleki eğitim için destekleyici olacaktır, o geçiş süreci için.” (“Yarışma Deneyimi” ve “Dinleti ve Konserler”, “”, E_01)

“Kimlerle ne kadar bağlantılı olduğu önemli. Bu sadece konservatuvar için değil o çevreden kimleri ne kadar tanıyor olduğu önemli. Şu an dünyanın en iyisi bile olsan yüz olarak tanınmadığın sürece kendini göstermek şansı verilmiyor. Bu şans kendini tanıtarak oluyor.” (“Çevre Edinmek, Kendini Tanıtmak”, Ö_06)

“Biz burada repertuvar konusuna çok önem veriyoruz açıkçası. Mümkün merteye çok fazla konser yaparak öğrencileri o durumun içerisine sokuyoruz. Hem repertuvar konusu bazında hem konser verme, yarışmalar. Biz mesela çok fazla yarışma odaklı bir bölümüz. Öğrencilerimizi genelde yarışmalara odaklı çalıştırıyoruz. Mesela lisans 1,2 öğrencisini lisans 4. Sınıfa geldiğinde yarışmalara girebilecek şekilde 1. Sınıftan itibaren hedeflediğimiz yarışmalara göre bir kampa sokuyoruz. Koçluk desteği veriyoruz. Hem eğitim koçuyuz hem psikoloğuz.” (“Repertuvar”, E_06)

“Hepsinin bileşkesidir. Bütün derslerin bileşkesi ile olabilecek bir şey.” (“Bütün Dersler”, E_09)

“Eğer farklı dillerdeki ifade seviyesine erişebilir dil becerisine sahip olurlarsa Avrupa’da ve Türkiye’de daha yüksek kariyerlere ve yerlere gelebilirler.” (“Dil Eğitimi”, E_11)

“Bence eğitim verdiğimiz bölümde en etkili olduğunu düşündüğüm unsur tekniktir. Çünkü teknik ilk başlarda da ifade ettiğim gibi bu işin alfabesidir. Şan eğitiminin, opera eğitiminin en önemli unsuru tekniktir. İyi ve doğru bir teknik verilmesi ancak bir çocuğa alfabenin öğretilmesi, okuma yazmanın söktürülmesi gibi düşünülebilir ondan sonra çocuk okur. Okumaya başladıktan sonra okudukları zorlaşır daha sonra bu edebiyata kadar gelebilir. Yeter ki kişi önce alfabeyi söksün, okumayı öğrensin. Ondan sonra okuduğu şeyleri arttırabilir. Burada en önemli şey bu işin alfabesi olan tekniktir ve çok önemlidir. İyi bir teknik kazanımı kişi hayatında üzerine koyarak temeli öğrendikten sonra devam eder. İşin eğitim noktasında görünen tarafını söylüyorum. Öğrencinin herkese karşı saygılı

ve sevgili, mütevazı, güzel ahlaklı, düzgün insanlar olması bence onların mesleki hayatlarına hazırlanma konusunda etkili olduğunu düşündüğüm birkaç parametredendir.

Çünkü bir sanatçı nerede neyi nasıl yapması gerektiğini çok iyi bilmesi gerekiyor. Oturuşuyla, kalkışıyla, insanlara olan sevgi saygısıyla son derece önemli olduğunu düşünüyorum. İşini en iyi şekilde yapıp toplumda moral ve motivasyonun artırılması gereken bir birey olduğunu düşünüyorum. Hayata hazırlanma ve profesyonel olarak etkili olduğunu düşünüyorum.” (“Teknik”, E_12)

Soru 09

Bölümde verilen mesleki dil eğitiminin opera sanatçısı adayları için yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. **Bölümde verilen mesleki dil eğitiminin opera sanatçısı adayları için yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri**

Dil Eğitiminin Yeterliliği	Alt Görüş	Frekans
Yeterli Değil		21
Yeterli		3
	Öğrencinin kendini	3
Toplam		24

Tabloya göre bölümde verilen mesleki dil eğitiminin opera sanatçısı adayları için yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde 24 ifade ortaya çıktığı görülmektedir. Mesleki dil eğitimi ile ilgili katılımcılar en çok “Yeterli Değil” (f= 21), daha sonra “Yeterli” (f= 3) olarak görüş belirtmişlerdir. “Yeterli Değil” görüşüne ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Yetersiz. Ders saati az, uygulama alanı yok.” (E_09)

“Değildir. Telaffuzda dahi sürekli sıkıntı yaşamaktalar. Gramere çok hâkim olunmasa bile, doğru artikülasyon, vurgu, cümleme ve ifade için gerekli düzey sağlanmalıdır.” (E_07)

“Ders saatleri fazla olmasına rağmen pratik yapmadıklarından dolayı yeterli seviyede dil becerisine sahip değiller. Eğitim sisteminin daha çok pratiğe yönelik değişim göstermesi gerekiyor. Grammer odaklanan dil eğitiminin yeterli olduğunu düşündüklerinden dolayı pratiğe yeterli zaman ayırmıyorlar. Bu da hiç verimli bir dil alt yapısı sağlamıyor. Daha fazla pratik ve daha fazla konuşmaya yönelik eğitim almalılar.” (E_11)

“Bizim okulumuz için yeterli değil. Sadece 1. Sınıfta İtalyanca dersi aldık. Ve sonrasında eğitim verilmedi ve kısa sürede gördüğümüz eğitim unutuldu.” (Ö_05)

“Yeterli değil. Biz İtalyanca eğitim alıyoruz diğer okullarda bildiğim kadarıyla ilk yılmış onlara göre bizimkisi yine iyi. Ama konuşma üzerine asla değil 4 yıl boyunca İtalyanca eğitim alıyoruz ama teorik bu. İngilizceyi muafiyetle geçiyoruz ve herkes ek dersler alıyor. Uluslararası bir okul olmasına göre verimli bir dil eğitimi almalıyız ki mezun olduktan sonra rahat olalım. İdare eder şekilde eğitim veriyorlar genel olarak.” (Ö_09)

“Yeterli değil. Aldığımız İtalyanca seviyemiz A2 seviyesinde ama hiç yeterli değil. Zaten aldığımız İtalyanca ve söylediğimiz İtalyanca başka. Şiirsel bir şey söylüyoruz. Bazen o yüzden anlayamıyoruz. Almanca dersimiz yok sadece telaffuz.” (Ö_10)

“Çok yeterli olduğunu düşünmüyorum. Sadece İtalyanca görüyoruz. Almanca ve Fransızca derslerini temel seviyede görmemiz gerektiğini düşünüyorum. YÖK’ün zorunlu kıldığı dersler var o dersler yerine alan derslerimize ayırsalar daha verimli ve kazançlı olabilirdi.” (Ö_11)

Bu konuda sadece eğitimciler “Yeterli” (f= 3) olarak görüş belirtmişlerdir. Dil eğitiminin yeterli olduğunu belirten eğitimciler “Öğrencinin kendini geliştirmesi” (f=3) olarak alt görüş ifade etmiştir. Bu konuya ilişkin örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

“Dil eğitimi hocanın birebir ‘‘ bir kere daha söyle hadi bir kere daha söyle’’ diye çalışılacak bir durum değil. Normal dil kurslarında bakılacak olsa haftanın iki günü dörder saat bu dört saatin iki saati ders anlatımı, bir saati dinleme, bir saati konuşma desek haftada sekiz saat dil öğrenip kur atlayabilen insanlar varsa bizim okuldan öğrenilmesi beklenir. Çünkü biz haftada sekiz saat yapmasak bile dört sene boyunca dörder saat yapıyoruz. Ama dediğim gibi pekiştirmesi lazım. Onun için yeterlidir, yetersiz ise biraz öğrencinin durumu ile alakalıdır.” (E_01)

“Özellikle operada İtalyanca dili çok önemli. İtalyanca ve Almanca biraz ağırlıklı besteciler bestelemişler. Bizde ağırlıklı olarak İtalyanca dersimiz var. Ders saati olarak yeterli. Yine burada öğrenciye kalıyor iş yeteri kadar çalışmayan zayıf kalacaktır. Ders saati olarak görünürde yeterli aslında. İngilizce var, Almanca Lied oratoryo dersimiz var. Fakat dediğim gibi ders saati olarak var ama çalışma ile ilgili. Öğrencileri çok yeterli görmüyorum.” (E_02)

Soru 10

Eğitim programlarında yer alan Lied repertuarı için Almanca dil eğitimi verilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. *Eğitim programlarında yer alan Lied repertuarı için Almanca dil eğitimi verilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri*

Lied için Almanca Eğitimi	Frekans
Verilmeli	23
Gerekli Değil	1
Toplam	24

Tabloya göre lied için Almanca eğitimi verilmesi gerekliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde katılımcılar iki konuya ilişkin 24 ifade ortaya çıkmıştır. Gereklilik konusunda katılımcılar en çok “Verilmeli” (f= 23) olarak verilmeli olarak ifade etmiştir. Sadece Bir kişi gerekli olmadığını ifade etmiştir. Almanca eğitimi verilmesine ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Tabii özellikle Mozart’ın bazı operalarından tutun Wagner olsun o Liedler olsun bunlar Almanca çoğunlukla. Alman dilinden çıkmış bunu anlayarak bilerek söylemek çok önemli. İlk etapta ağırlıklı olarak İtalyanca ama ikinci olarak Almanca dili çok önemli. Ders saati açısından çok fazla yük olduğu için İtalyancaya biz ağırlık veriyoruz. Almanca dersi yok. Koyulmalı mı? Koyulabilir. Alman hocamız var Lied oratoryo dersi var, Lied dersinde açıklamalı olarak onları söylüyor. Ama öğrenciler kendi bireysel ilgi ve merakları varsa Almanca dilini öğreniyorlar. Keşke 4-5 dil olabilse. Çünkü bir opera sanatçısının işi dil ile aslında. Bazen Çek besteci eserleri söylüyoruz ve dile hakim

olmadan söylemek sadece vokal gibi onları düşünmek çok farklı. Kelimelerin anlamı ve duyguyu verebilmek açısından. İyi bir çeviri ile aslında anlaşılabilir ama her zaman çeviri Lied konusunda şiir girdiği için işin içerisine şiirde her zaman anlam yitirilir.” (E_02)

“Almanca dil eğitimi kesinlikle verilmeli. Az önce ifade ettiğim gibi uluslararası düzeyde dil öğrenilmesi çok önemli. En azından doğru telaffuz edebilmesi için çünkü Almanca hemen hemen bütün konservatuvarlarda zorunlu eserler karşımıza çıkıyor sınavlarda, programlarda, resitalerde. 3. Ve 4. Sınıflarda zorunlu olarak karşımıza çıkıyor Liedleri söylemeye çalışıyorlar fakat telaffuzlarına hâkim değiller. Olmadıkları için şan eğitmenlerinin yordamıyla iş yürüyor. Onların gayreti ve öğrencilerin altına telaffuzunu altına yazıp sonra çalışmasıyla. Bu bir ders olarak verilse sonraki hayatında telaffuzunu nasıl yapacağını öğrenci kendisi bilir ve zorlanmaz. Dolayısıyla bu gereklerle gerekli.” (E_12)

“Bence dili bilmekten çok dili çözümleyebilmek önemli. Basit olarak verilmesi gerekiyor. Dilin yapısını sonra lirik diksiyon nasıl okunması gerektiğini ve anlamını nasıl çıkarması gerektiğini öğrenmesi lazım. Dili tamamen öğrenmek değil. Bizim alanımızla ilgili bir Goethe metni çalıştığında Almanca bilen birisi çözümleyemiyor çünkü eski bir dil.” (E_09)

“Verilmeli. Lied zaten Almanya’da çıktığı ve onlar başlattığı için bence kesinlikle verilmeli. O da şiir üstüne. Şiirlerin çevirisi de çok. Ben Almanca biliyorum ama asla şiirleri aktaramıyorum. Bu ders verilmeli.” (Ö_10)

“Evet verilmeli. Almanca şarkı söylemek o kadar doğal bir şey ki. Almancanın dilinin katkısıyla beraber şarkı söylemek daha da doğallaşüyor. Kimse bizde 4-5 senede bir Alman gibi konuşmamızı beklemiyor ama temel seviyede bir eğitimimiz olması gerektiğini düşünüyorum.” (Ö_12)

“Kesinlikle verilmeli. Bilmediğimiz zaman başka bir kişiye muhtaç kalıyoruz. Birisinin sana okuması ve öğretmesi gerekiyor. Dili de bilmediğin için vokaller tam olarak oturmuyor. Vokaller tam olarak oturmadığı için sürekli olarak müzikaliteyle cebelleşmek zorunda kalıyorsun.” (Ö_06)

“Evet alınmalıdır. En azından Almanca telaffuz edebilecek kadar bir alt yapısının olması lazım. Söylediği eserin anlamını bilmesi gerekiyor.” (Ö_01)

Soru 11

Şan eğitimi süresince soyut düşünme pratiğine yönelik çalışmaların yapılmasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 1. *Şan eğitimi süresince soyut düşünme pratiğine yönelik çalışmaların yapılmasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri*

Soyut Düşünme Pratiği ile İlgili	Frekans
Yapılmalı	17
Yapılıyor	5
Gerekli Değil	2
Öğrenci Kendini Yetiştirmeli	1
Toplam	25

Tabloya göre şan eğitimi süresince soyut düşünme pratiğine yönelik çalışmaların yapılmasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde katılımcılar dört konuya ilişkin 25 ifade ortaya çıkmıştır. Çalışmalarla ilgili en çok “Yapılmalı” (f= 17), daha sonra “Yapılıyor” (f= 5), “Gerekli Değil” (f= 2) ve “Öğrenci Kendini Yetiştirmeli” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu görüşlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Kesinlikle. Önce öğrencide elimize alıp bakamadığımız için hakikaten bir imajınasyon oluşturma lazım. Bir imaj olması lazım kafasında ki aynaya baktığında anatomik olarak o birebir uyumasa bile gözünü kapattığında orada hayal edeceği bir şeyler olması şart. Bunu tabii ki matematik zekâsı yüksek öğrencilerde kolay yakalayamıyoruz.” (“Yapılmalı”, E_01)

“Soyut örneklendirmeler evet yapılmalı ve yapılıyor. Çünkü ses soyut bir kavram. Enstrümanlar gibi keman, piyano, gitar gibi belli bir kompozisyonu yok. Bunu anlamlandırmak için imajınasyon dediğimiz bazı benzetimler mutlaka kullanıyoruz. Sesin oluşumunda belli register bölgeleri var. Alt- orta- üst register dediğimiz zaman öğrenci bir anda bunu çok net anlamlandıramıyor. Onun için belli imajınasyonlarla benzetimlerle bu soyut kavramları çözümlenmeye çalışıyoruz. Bir de format bölgelerimiz var 1.,2.,3. Format sesi oluşturup konuşmaya, anlaşılır şekilde konuşulanları artiküle etmeye yetiyor. Ama sanatçı formatı dediğimiz 4. Ve 5. Formatı açıklamakta biraz karşılıklı düşünsel olarak bütünlüğü yakalayabilmek her zaman mümkün olmuyor. O zaman benzetim, soyut

kavramların çözümlenmesi, imajinasyon örneklerin uygulamalarını kullanıyoruz.”
 (“Yapılmalı”, “Yapılıyor”, E_05)

“Mutlaka yapılmalı. Bizim işimiz somut bir şey değil. Muhakkak soyut anlamda bunu güçlendirecek çalışmalar yapılmalı. Özellikle şan hocaları egzersizler sırasında. Biraz o kanalı, algıyı açmak adına bu egzersizleri yaptırıyoruz. Biraz daha öğrencinin hayal gücüne dayanıyor. Ne kadar hayal gücünüz genişse bunu algılayıp bir şeyler düşünüp karşılığını verebiliyorsunuz.” (“Yapılmalı”, E_08)

“Yapılmalı ama bu nasıl olur bilmiyorum çünkü hiç yapılmıyor. Ama bütün örneklerimiz soyut bizim ama bu soyutu kafada somutlaştırmak için tek ders saati yetmiyor. Ses açıyoruz o sırada soyut bir şeylerle tarif ediliyor. Daha sonra parça çalışırken 10-20 dk gidiyor. Ama bunu bir ders adı altında soyut çalışmalar olarak yapılabilir. Çünkü herkesin hayal gücü aynı değil ve herkes soyut algılayamıyor.”
 (“Yapılmalı”, Ö_09)

“Tabii ki yapılmalı. Enstrümanımız soyut ve göz önünde olmadığı için hayal ederek, düşleyerek bir şeyleri çözmeye çalışıyoruz. Ama abartıya kaçılmadan çünkü fazla soyut olunca işin işinden çıkılmıyor. Bazı hocalar misal diyaframı daha iyi hissetmek için piyanoyu kaldırmak gibi egzersizler yaptırıyordu. Tiz yerlerde çömelerek. Bu gibi egzersizlerle vücudu adapte ediyordu. Biraz somutlaştırmak lazım.” (“Yapılmalı”, Ö_07)

“Oyunculuk için dediğim gibi karakter analizi. Hocaya bağlı bu da. Yarım dönem bir hocamız çalıştırdı bunu ama genel olarak eksik olduğunu düşünüyorum. Öğrenci nasıl söylemesi gerektiğini, ne söylediğini, karakterin orada neyi ifade ettiğini bilmiyorlar. Besteci onları düşünerek yazmadı ve verileni yapamıyoruz. Bu tarz çalışmaların artması gerektiğini düşünüyorum. Somut olarak gösterebildiğimiz bir şey değil.” (“Yapılmalı”, Ö_11)

“İmajinasyon her zaman kullandığımız bir şey. Eğitimimiz soyut bir eğitime dayalı. Onları somutlaştırabilmek adına imajinasyonlardan yararlanıyoruz. Ben çok soyut taraftarı olan bir öğretmen olmadım. Bunu hareketlerle destekliyorum. Vücut hareketleri kol kaldırma, daire çizme, aşağıdan alıp yukarıya doğru çıkma, koşturma, elleri sallama gibi hareketlerle desteklemeye çalışıyorum.” (“Yapılıyor”, E_10)

“Bir enstrüman kadar somut bir çalgı olmadığımız için ve ses tellerini göremediğimiz için elini yanlış tutuyorsun, bileğin yanlış gibi yönlendirmeler yapılamıyor.

Burada eğitime çok iş düşüyor. Çok iyi bir kulağın doğru olmayı size söylemesi ve gerekiyorsa örneklemesi ve olabildiğince somut anlatması gerekiyor. Soyut örneklerin gerçekçi ve faydalı olduğunu düşünmüyorum.” (“Gerekli Değil”, Ö_12)

“Öğrenciler meraklı olmayı bilmelidirler. Ne kadar fazla, şarkı söylemenin ne demek olduğuyula ilgili okurlarsa bu konuda ki kültür seviyelerini arttırırlarsa soyut düşünceye yönelik kendilerini yeteri seviyede geliştirirler. Öğrenciler kendilerini keşfetmeyi bilmeliler.” (“Öğrenci Kendini Yetiştirmeli”, E_11)

Soru 12

Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonun önemine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 5. Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonun önemine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Şan Eğitimi için Sporun Önemi	Frekans
Vücut Sağlığı	14
Diyafraam ve Nefes İçin Önemli	11
Ses	7
Estetik	2
Toplam	34

Tabloya göre şan eğitimi süresince spor ve kondisyonun önemine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde katılımcılar dört konuya ilişkin 34 ifade ortaya çıkmıştır. Önem konusunda en çok “Vücut Sağlığı” (f= 14), daha sonra “Diyafraam ve Nefes İçin Önemli” (f= 11), “Ses” (f= 7) ve “Estetik” (f= 2) konularına atıf yapmıştır. Bu temalara ilişkin örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

“Tabii burada enstrümanı vücudu olduğu için şancının spor bence kesinlikle yapılmalı. Fakat ağır sporlar değil. Esneme hareketleri çok önemli. Pilates, yoga, yüzme gibi. Ama her gün en azından kültür fizik hareketleri yapılmalı. Vücudu dinç ve kuvvetli tutmak çok önemli çünkü o sesi o zaman tutamıyorsunuz. Dolayısıyla entonasyon gidiyor

ve her şey gidiyor. Şanda nefes çok önemli. Her gün nefes egzersizleri muhakkak yapılmalı.” (“Vücut Sağlığı”, E_02)

“Vücudun esnek olması çok önemli. Dil ve spor konusunda benim öğrenciliğimden beri sıkıntı. Üniversitemizin imkanları var açık ve kapalı yüzme salonları. Fayda görüyorlar. Sporlarını kendileri yapıyorlar. Derse gelmeden önce en az iki yılını tamamlamış öğrencilere mutlaka vücutlarını esnetmelerini, nefes çalışmalarını, seslerini ısıtmalarını istiyorum. Ama yeni gelen öğrencilere tabii ki ses ısıtma kısmını vermiyorum bizimle açıyorlar seslerini. Ama mutlaka sporlarını yapıyorlar.” (“Vücut Sağlığı”, E_06)

“Spor ve kondisyon çalışmalarımı ben kendim yapıyorum. Uzun süredir spor yapıyorum. Ve bunun şana etkisi çok büyük oluyor. Özellikle vücudumuzun merkezi olan karın bölgemiz çok sıkı. Ve bunun için spor çalışması çok önemli. Biz aslında koşucu gibiyiz belli ve uzun bir süre şarkı söylüyor. Şancılığın yanında birer sporcu olmamız gerekiyor. İp atlamamız, vücudumuzu sürekli hareket ettirerek uyanık tutmamız gerekiyor. Keşke bununla ilgili bir ders olsa.” (“Vücut Sağlığı”, Ö_04)

“Çok önemli. Şanda spor gibi bir şey olduğu için önemli. Uzun bir opera için vücut olarak yetemeyebilirsin ve kondisyon gerektiriyor. Bu da sporda kazanılan kas gelişimi, çeviklik, atıklık. Nefese ve diyaframa çok yardımcı ve önemli.” (“Diyafram ve Nefes İçin Önemli”, Ö_10)

“Spor ve kondisyon çok önemli. Kas eğitimi direkt olarak bir spora yönelik değil. Bizim kaslarımızın son derece rahat olması gerekiyor ama diyafram kasımızın da aktif olması gerekiyor. Spor gerek beden sağlığı gerek zinde olmak açısından çok önemli. Çünkü şancılar vücutlarını kullandıkları için vücutlarının sürekli zinde olması çok önemli. Nefesin açılması noktası, sinüs vs gibi bölgelerin sürekli açık olması son derece önemli. Ufak fitness çalışmaları olabilir. Yüzme yararlı olabilir. Spor yapmadan evvel şan yapan kendi meslektaşlarımı da biliyorum spor yaptıktan sonraki ses kullanımlarında çok ciddi artışlar olduğunu söylüyor. Dünyaca ünlü birkaç isimden biliyorum hayatlarında sporun önemli bir yerinin olduğunu kendileri bizzat söylüyorlar.” (“Vücut Sağlığı”, “Diyafram ve Nefes İçin Önemli”, “Ses”, E_12)

“Sporun sese gayet faydası oluyor. Daha büyük ve güçlü olmasına. Ama bu spordan spora göre değişiyor tabii. Reformer pilates iyi geliyor. Bütün kas gruplarının çalışması için. Yüzme, yoga, yürüyüş, koşu yapılabilir.” (“Ses”, Ö_07)

“Bazı sporlar kas geliştirmeye yöneliktir fakat burada önemli olan esnekliğe dayalı olan sporların yapılması önemli. Yüzmek, yoga gibi sporlar önemlidir. Nefes gelişimine yönelik sporlar yapmaları çok önemlidir.” (“Estetik”, E_11)

Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonu için yapılması gerekenlere ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri için Tablo ... verilmiştir:

Tablo 6. Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonu için yapılması gerekenlere ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri için

	Frekans
Yoga, Meditasyon	10
Nefes Egzersizleri	9
Isınma ve Esnetme	7
Yüzme	7
Karın Egzersizleri	5
Pilates	5
Yürüyüş, Koşu	4
Fitness	3
Kültür Fizik Hareketleri	2
İp Atlama	1
Toplam	53

Tabloya göre Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonu için yapılması gerekenlere ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde katılımcılar 10 konuya ilişkin 53 ifade ortaya çıkmıştır. Yapılması gerekenlere ilişkin en çok “Yoga, Meditasyon” (f= 10), daha sonra “Nefes Egzersizleri” (f=9), “Isınma ve Esnetme” (f= 7), “Yüzme” (f= 7), “Karın Egzersizleri” (f= 5), “Pilates” (f= 5), “Yürüyüş, Koşu” (f= 4), “Fitness” (f= 3), “Kültür Fizik Hareketleri” (f= 2) ve “İp Atlama” (f= 1) konularına atıf yapmıştır. Bu temalara ilişkin örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

“Önemlidir. Şan yapmayı destekleyecek şekilde kasları çalıştıran egzersizler yapılması (mesela alt karın kasları), esneklik ve bedensel farkındalık için yoga ve pilates gibi çalışmaların yapılması iyi olur elbette.” (“Yoga, Meditasyon”, “Karın Egzersizleri”, “Pilates”, E_07)

“Çok önemli. Özellikle yoga, meditasyon, yüzme. Ama Afyon’da böyle bir olanağımız yok.” (“Yoga, Meditasyon” ve “Yüzme”, E_10)

“Çok önemlidir. Aslında hepimiz ağır birer sporcuyuz. Nefes kondisyonu için bir sporcu kadar spor yapmamız lazım. Ağır olmayan, kasları çok yormayan, uçlarda gezinmeyen ağırlık kaldırılmayan.” (“Nefes Egzersizleri”, E_09)

“Eski sanatçılara baktığımız zaman gerçekten inanılmaz kondisyona sahipler hem performansları hem sporları. Sabah kalkıp koşu, kürek çekmek gibi mümkün olduğunca spor yapmışlar. Günümüz sanatçıları o kadar uzun süreli sahne kariyerine sahip olamıyorlar. Kesinlikle spor yapmamız gerek diye düşünüyorum. Yoga, pilates, esneme içerikli sırt kaslarımızı açıp esnetebileceğimiz. Boyun kaslarımızı gelecek şeyler değil. Biraz kondisyon sağlayacak sporlar yapılmalı.” (“Yoga, Meditasyon”, “Yürüyüş, Koşu”, “Pilates” Ö_12)

“Düzenli spor yapıldığı zaman vücut düzenli çalışır, nefes ve diyafram için iyi. Fitness olabilir. Tabii bu ses gruplarına göre değişiklik gösterebilir. Karın bölgesini çalıştırıcı hareketler yapılabilir. Veya nefes egzersizleri.” (“Nefes Egzersizleri”, “Fitness”, Ö_08)

“Tabii burada enstrümanı vücudu olduğu için şancının spor bence kesinlikle yapılmalı. Fakat ağır sporlar değil. Esneme hareketleri çok önemli. Pilates, yoga, yüzme gibi. Ama her gün en azından kültür fizik hareketleri yapılmalı. Vücudu dinç ve kuvvetli tutmak çok önemli çünkü o sesi o zaman tutamıyorsunuz. Dolayısıyla entonasyon gidiyor ve her şey gidiyor. Şanda nefes çok önemli. Her gün nefes egzersizleri muhakkak yapılmalı.” (“Kültür Fizik Hareketleri”, “Yüzme”, E_02)

“Çok önemli olduğunu düşünüyorum. Dersten önce vücudu ısıtmak ve esnetmek çok işe yarıyor. O yüzden düzenli bir şekilde spor yapıyorum. Vücudum rahat olduğu için şan dersim daha iyi oluyor. Kafam daha rahat, daha zinde hissediyorum.” (“Isınma ve Esnetme”, Ö_03)

“Ses ve nefesi güçlendirecek spor egzersizlerinin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu aynı zamanda diyafram için önemlidir. Çok zayıflık ve fazla kiloluluğun dezavantaj olduğunu düşünüyorum. Çünkü vücut desteği önemli. Yoga gibi egzersizler yapılabilir. Tempolu yürüyüş buna eklenebilir.” (“Yürüyüş, Koşu”, Ö_01)

“Karın bölgesinin kuvvetlendirilmesini düşünüyorum. Veya en azından basit spor hareketleri yapılması gerekiyor. Fitness gibi sporlar ziyade daha hafif hareketli sporların yapılması gerekiyor. Çünkü şan için vücutların sağlam olması lazım.” (“Fitness”, Ö_02)

“Spor ve kondisyon çalışmalarımı ben kendim yapıyorum. Uzun süredir spor yapıyorum. Ve bunun şana etkisi çok büyük oluyor. Özellikle vücudumuzun merkezi olan karın bölgemiz çok sıkı. Ve bunun için spor çalışması çok önemli. Biz aslında koşucu gibiyiz belli ve uzun bir süre şarkı söylüyor. Şancılığın yanında birer sporcu olmamız gerekiyor. İp atlamamız, vücudumuzu sürekli hareket ettirerek uyanık tutmamız gerekiyor. Keşke bununla ilgili bir ders olsa.” (“İp Atlama”, Ö_04)

Soru 13

Bölümde ses sağlığı ve korunmasına yönelik bir eğitim yapılmasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 7. Bölümde ses sağlığı ve korunmasına yönelik bir eğitim yapılmasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri

Eğitim	Eğitimin Yeterliliği	Yapılması Gereken	Frekans
Yapılmıyor			14
Yapılıyor			10
	Yeterli değil		6
		KBB doktoru	3
		Birinci sınıf dersi	3
	Yeterli		4
Toplam			24

Tabloya göre bölümde ses sağlığı ve korunmasına yönelik eğitim yapılmasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri incelendiğinde bu konuya ilişkin 24 ifade ortaya çıkmıştır. Katılımcılar, en çok “Yapılmıyor” (f = 14), daha sonra “Yapılıyor” (f = 10) olarak görüş belirtmiştir. “Bölümde ses sağlığı ve korunmasına yönelik eğitim yapılmıyor.” olarak ifade eden katılımcılara ilişkin örnek görüşler aşağıda verilmiştir:

“Maalesef yok. Olması gerektiğini düşünüyorum. Öğrenciler daha ses telinin ne olduğunu bilmiyorlar. Ses teli nasıl? Neden oluşur? Nasıl konumlanır gırtlakta? Bizim ne yaptığımızda ses teline zarar veririz? Ne yaparsak iyi şeyler yapmış oluruz? Konusunda eksiklerimiz var. Öğrencilere ben derslerde anlatmaya çalışıyorum ama ayrıca dersin

olması öğrencilerde bir farkındalık oluşturacaktır. Bu sadece söylemden ibaret oluyor ben söylüyorum anlatıyorum ama çok kalıcı bir bilgiye dönüşmüyor o yüzden o dersin olması gerekiyor.” (E_03)

“Ses sağlığı ve korunmasına yönelik bizim ayrıca lisans sürecinde dersimiz yok. Şu an lisansüstünde aktif değiliz ama lisansüstünde aktif olduğumuz zaman bu vardı. Ben bunu hep yanlış olduğunu hep başta olması gerektiğini düşünüyordum. Lisans sürecinde belki 4-5 yıl sesini perişan ettin lisans üstüne geldin bunun dersini alıyorsun. Lisans içinde şan dersinin ilerleyişi ile beraber bu verilebilecek bir şey diye düşünüyorum. Bu koca 1 yıla veya daha fazla zamana yayılmış bir ders içeriği olan bir şey değil. Şan dersi içerisinde doğru alışkanlıkları edindirebilecek kadar şan hocası bunu zaten öğrenciye verebilir. Bunun için ayrı bir ders tanımlamak öğrenciye müthiş bir şey mi katar? Ondan şüpheliyim açıkçası.” (E_04)

“Olmalı. Biz de hazırlık sınıfındaydı. Şimdi biz müfredat değişikliğine gittik. Lisans 1. Sınıftan maalesef 2. Sınıfa koymak zorunda kaldık. Çünkü birinci yıl YÖK’ün verdiği dersler var. Bunlar fazla yer tutuyor programda ve mesleki dersler için küçük bir alan kaldı. O nedenle 2. Sınıfa konuldu. O derse kadar ses tellerinin yapısını görmeyen öğrenciler olabiliyor. Ya da Ses sağlığı konusunda bir sıkıntısı olanın o gün öğreneceği bir durum söz konusu olabiliyor. Ses hijyenini, temel kuralları, sesin nasıl çıktığını ve bunun için neler yapması gerektiğini öğreniyor. Çok önemli bir ders mutlaka olması gerekiyor.” (E_08)

“Öyle bir ders yapılmadı maalesef. Ama 1. Sınıfta sonra belki dönemli bir ders olabilirdi.” (Ö_05)

“Hiç yapılmıyor. Foniatri dersi alıyoruz biz ama sadece orada organları tanıyoruz. Ama organlar nasıl korunur? Burada hocaların önderliği çok önemli eğer böyle bir şeyin eğitimi doğru verilseydi ve biz buna dikkat edebilseydik ses problemi yaşamadan öğrenciler mezun olurdu. Ses kısıklığı çok oluyor. Bunda hocalarda yeterli bilgiye sahip değil.” (Ö_09)

“Foniatri dersi dışında bir eğitimimiz olmadı. O ders içeriği temeldi. Neyin iyi gelip gelmeyeceğine dair belirli bir şey görmedik görseydik iyi olurdu tabii ki.” (Ö_11)

Eğitimin yeterliliğini için katılımcılar en çok “Yeterli değil” (f = 6), daha sonra “Yeterli” (f = 4) olarak belirtmiştir. Yeterli olmadığını ifade eden katılımcılar en çok

“KBB doktoru vermeli” (f = 3) ve “Birinci sınıf dersi olmalı” (f = 3) olarak görüş belirtmiştir. Bu konulara ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir.

“1. Sınıfta ses sağlığı dersi aldık. Fakat dersin yeterli ve etkili olduğunu düşünmüyorum. KBB doktoru eşliğinde ders yapılabilirdi. Ders haricinde şan hocalarımız ses sağlığı hakkında bize bilgiler veriyor. Ama yine de 1. Sınıftan itibaren ses sağlığı dersi verilmeli.” (“KBB doktoru vermeli”, Ö_01)

“Ses sağlığı bir dersimiz vardı. Ama bu ders son sınıfta veriliyor. Daha önceden verilmesi lazım. Çünkü zaten dört senelik eğitimin sonunda herkes kendi sesini nasıl koruyacağını az çok kendisinden çıkartmış oluyor. Son sınıf için beklenmemeli diye düşünüyorum. Hepimizin kendisine göre reçetesi var ama bu dersi kbb doktoru verse çok daha iyi olur.” (“KBB doktoru vermeli”, “Birinci sınıf dersi olmalı”, Ö_06)

“Son derece önemli bir ders. Bizim okulumuzda bu 4. Sınıfta veriliyor. Aslında bu 1. Sınıfta verilmesi lazım. Son sınıfa kadar o bilinçle gelmesi lazım. Çünkü öğrenci 1. Sınıfta sesi için, sesini nasıl korumasını bilirse, nelerden kaçınması gerektiğini öğrenirse son sınıfa kadar olan süreci daha verimli geçirir. Ders var fakat verildiği yer zaman yanlış daha erkene çekilmeli diye düşünüyorum. Mesela sigara içen öğrencilerimiz var bunun ne gibi etkileri olduğunu görsel, işitsel materyallerle gösterildiğinde öğrenciler tiksinebiliyor. Çok yoğun bir müzik olan bir ortamda konuşmasının, yoğun ses kullanımının nelere malum olduğunu, hastalığa yakalandığında neler yapması gerektiğini, ne ile karşı karşıya kaldığını öğrenmesi son derece önemli. Bence bütün konservatuvarların ses eğitimi bölümlerinde olması gereken çok önemli bir ders.” (“Birinci sınıf dersi olmalı”, E_12)

Bu “Yeterli” olarak görüş belirtenlere ilişkin örnek ifadeler aşağıda verilmiştir:

“Evet olmalı, yapılıyor. Daha önce hazırlık sınıfımız varken orada Ses Sağlığı Bakım ve Korunması dersimiz vardı. Şimdi 2. Sınıfa alındı. Benim verdiğim şan pedagojisi dersi var. Sesin sağlığı bakılması ve korunması, nasıl öğretilmesi ile ilgili bir müfredat işliyoruz.” (E_09)

“Kesinlikle olmalı. Bizim okulumuzda bu eğitim bir kbb doktoru tarafından veriliyor. Ve verimli şekilde bir eğitim oluyor. Bir şancının bilinçli bir şekilde ilerleyeceğini düşünüyorum.” (Ö_08)

Soru 14

Ekleme istenilen başka bir konuya ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri Tablo ... verilmiştir:

Tablo 8. *Ekleme istenilen başka bir konuya ilişkin eğitimcilerin ve öğrencilerin görüşleri*

Diğer	Kod	Frekans
Yok		21
Eğitimci		3
	Yetenek sınavlarının daha kapsamlı olması	1
	Nitelikli sanatçı ihtiyacı	1
	Öğrencilere tavsiye	1
Toplam		24

Tabloya göre eklemek istenilen başka konuya ilişkin öğrencilerin görüş belirtmediği, eğitimcilerin ise üç görüş belirttiği ifade edilebilir. Eğitimcilerin bu konuya ilişkin görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Öğrenci kalitemiz giderek düşüyor. Kalite derken opera sanatına son derece yabancı karakterler gelmeye başladı öğrenci olarak. Hiçbir iş yapamayıp bari şuradan bir diploma alayım diye gelip bu işi hedefleyen. Gerçi bütün bölümlerde böyledir ama bizde çok belli oluyor. Ben isterdim ki kabul sınavlarımızda daha detaylı karakterler, psikoloji ve takım çalışmasına yönelik bazı soruların olabildiği bir test ya da içerde bulunan bir rehber öğretmen eşliğinde bunu yapalım. Çocukların bu mesleğe yönelmeleri için hiçbir sebep yok artık.” (“Yetenek sınavlarının daha kapsamlı olması”, E_01)

“Opera sanatçılığı bütünsel çalışmayı gerektiğini gerektiren bir bölüm. Oyunculuk çok önemli. Çok nitelikli sanatçılara ihtiyacımız var umarı ülkemizde de hak ettiği yeri bulur opera ve opera sanatçıları.” (“Nitelikli sanatçı ihtiyacı”, E_05)

“Konservatuvarların opera şan bölümlerinde okuyan öğrenciler için kendilerine çok iyi geliştirisinler. Süre çok kısıtlı. 1 veya 2 yıl hazırlık süreci geçiriyorlarsa bunu çok iyi değerlendirsinler. Eğer bu yoksa 1-0 eksik başlamış oldukları düşüncesine kapılıyorum. Soyut düşünme pratiğine çok önem versinler, teknik gelişimlerine çok önem versinler, o

süreyi iyi değerlendirsınler ve kesinlikle bıkmassınlar, yılmassınlar. Sabırla çalışsınlar muhakkak çalıştıklarının karşılığını alacaklar.” (“Öğrencilere tavsiye”, E_12)

4. SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde yapılan anket çalışmasına gönüllü olarak katılan 12 öğretmen ve 12 öğrenciden alınan cevaplar sonucu veriler değerlendirilip, bulgular sonuçlandırılarak sunulması amaçlanmıştır.

Araştırma sonucunda; soru 1: ‘‘Bölümünüzde verilen eğitimin niteliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Bu soruya öğretmenler ve öğrenciler çalışma odalarının yetersizliği, piyano sayılarının yetersizliği, ayna eksikliği, materyal eksikliği, kütüphanede bulunan kaynakların yetersizliği ve izolasyon eksikliği şeklinde cevaplar vermişlerdir. Şan eğitimi nefes, kas ve refleks yönetimini iyi kullanabilmeyi sağlar. Bunu sağlayabilmek için yoğun uygulamalı eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Bu uygulamalar sırasında kişinin kendini kontrol edebilmesi son derece önemlidir. Öğrencilerin teknik bakımdan gelişimlerinin sekteye uğramaması bakımından ayna kullanımı önem arz etmektedir. Çünkü öğrenciler teknik bakımdan ancak bu şekilde kendilerini kontrol edebilirler. Diğer olumsuz cevaplar ise çalışma odaları ve piyanolar ile ilgilidir. Nefes kullanımı ile yapılan şan-vokal çalışmalarında odaların havalandırılmış olması gerekir ki temiz ortamda ciğerlere bol oksijenli ve temiz havanın alınması sağlanabilsin. Hatta çalışma odalarının yüksek tavanlı ve geniş bir alana sahip olması da çalışmaların sağlıklı sürdürülebilmesini destekler. Ülkemizde bulunan konservatuvarların birçoğu bu standartlara sahip değildir. Piyano adetlerinin yetersizliği ve piyano akortlarının iyi olmaması da öğrencilerin eğitim kalitesini düşürmektedir. Bir başka husus olarak öğretmenler ve öğrenciler dersliklerin ve çalışma odalarının yetersizliğinden dolayı verimli çalışamadıklarını belirtmişlerdir.

Opera için önem teşkil eden bir diğer unsur ise sahne ve oyunculuk dersleridir. Bazı okullarda sahne olmaması, dönem içerisinde gerçekleştirilen öğrenci konserlerinin yetersizliği, oyunculuk ve sahne derslerinin azlığı olumsuz görüşler olarak bildirilmiştir. Öğrenciler eğitim aldıkları süre boyunca daha fazla sahneye çıkmaları ve daha çok konser vermeleri gerektiğini düşünüyorlar. Yapılan sahne deneyimleri ve oyunculuk derslerinin katkısıyla profesyonel yaşamda kendilerini daha donanımlı hissedeceklerini düşünmektedirler. Verilen teorik eğitimlerin uygulamalarla zenginleştirilmesi gerekmektedir. Sahne üstünde kullanılması gereken dekor, kostüm, aksesuar gibi araçlar birçok okulda yetersiz bulunmaktadır. Diğer taraftan birçok öğretmen ve öğrenci müfredat

konusunu yetersiz ve eksik bulmaktadır. Bazı katılımcılar müfredat yönünden verilen eğitimin yüzeysel aktarıldığını düşünmektedir. Onlara göre konular işlenmekte fakat gerek konu içerikleri gerekse uygulamalar bakımından derinleştirilmemektedir. Bununla birlikte cevaplar arasında eksik olan dersler de mevcuttur. Bu derslere örnek olarak; makyaj, eskrim gibi derslerin eksikliği söylenmiştir. Buna ek olarak armoni derslerinin verilmemesi veya yetersiz verilmesi de ifade edilmiş ve bir çözüm bulunması istenmiştir. Bazı konservatuvarlar da hazırlık eğitiminin olmaması dolayısıyla programın dört yıla sıkıştırılmış olması da bir dezavantaj olarak görülmektedir. Çünkü bu durum müfredatın daha zengin ve yaygın olmasını sekteye uğratarak öğrenciler açısından özellikle kas eğitimi diye nitelendirilen ses eğitim sürecinin verimini düşürmektedir. Bu sebepten öğrenciler mezun olduklarında bile hala birçok temel prensipleri tam anlamıyla öğrenemediklerini bildirmişlerdir.

Soru 2: Bölümde verilen eğitimin öğrencilerin beklentilerini karşılama durumuna ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri şeklinde alınmıştır. Konservatuvarlarda verilen eğitim, birçok öğretmen ve öğrencinin beklentisini karşılarken birçoğunun da beklentisini karşılamamaktadır. Bazı öğretmenler okullarda şan eğitimini yeterli bulmakta ve öğrencilerin mezun olduktan sonra opera alanında yapacağı çalışmaların aldıkları eğitim göz önünde bulundurulduğunda beklentilerini karşıladıklarını düşünmektedirler. Olumlu görüşte bulunan öğrenciler ise eğitimin yeterli olduğu ama eğitimlerini desteklemek için özel ders almaları gerektiğini ve yine kendilerini daha fazla geliştirebilmek için masterclass - workshoplara katılma gereğini gördüklerini söylemişlerdir. Olumsuz cevap veren kişilerin beklentilerini karşılamama sebepleri; dil eğitimi yetersizliği, öğretmen sayısında yetersizlik, sahne derslerinde yetersizlik ve müfredat yetersizliği yönündedir.

Soru 3: Öğretmenlerin bilgisi/ uzmanlık düzeyine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Alınan cevaplar çok iyi, yeterli ve yeterli değildir şeklindedir. Yeterli değildir görüşünün sebebi; Türkiye’de bulunan konservatuvarların müfredat yetersizliği ve öğretmen kadrosundaki yetersizlikler olarak bildirilmiştir. Bu da var olan öğretmenlerin açığı kapatmak adına daha fazla ders yüklenmelerine sebep olduğundan öğretmenlerin verimini düşürmektedir. Kurumlarda görev alan öğretmen kadrosunun genişletilmesi gerekmektedir. Şan dersleri öğretmenlerinin sahne tecrübesi olan deneyimli ve öğrenci ile empati kurarak eğitim sürecini en iyi şekilde yürütebilen kişilerden seçilmesi beklenmektedir. Olumlu cevaplar arasında kendi kurumlarında görev alan öğretmen kadrosunu yeterli bulup,

yaptıkları çalışmalar, araştırmaları ve ders için yapılan uygulamaları yeterli bulduklarını belirten katılımcılar mevcuttur.

Soru 4: Verilen eğitimin süre yeterliliğine ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Eğitmen ve öğrencilerden vermiş olduğu cevapların çoğunluğu verilen eğitimin süre bakımından yetersiz olduğu görüşündedir. Bu yetersizlik sebep gösterilen cevap; daha önceden hazırlık sınıflarının olması ve alınan karar ile Türkiye’de bulunan konservatuvarlarda bulunan hazırlık sınıflarının kaldırılmasıdır. Öğrenci mezuniyetine kadar olan süreçte sıkıştırılmış bir eğitim almaktadır. Konservatuvara başlayan öğrencilerin bir kısmının güzel sanatlar lisesi dışındaki okullarda eğitim gördükten sonra konservatuvarlara gelmesi; onların solfej, teori ve dikte gibi derslerde zorluk çekmelerini de beraberinde getirir. Temel ders olan şan dersinin haftalık programda iki saat olması eğitmen ve öğrenciler tarafından yetersiz görülmüştür. Ders saatleri arttırılarak şan dersinin verimi arttırılmalıdır.

Soru 5: Eğitim sonrası profesyonel yaşamda daha verimli olunabilmesi için gereken derslere ve uygulamalara ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Alınan cevaplarda öğrencilerin mesleki eğitiminde verimli olacağını düşündükleri dersler örnekle şunlardır: yabancı dil eğitimi, oyunculuk, makyaj, eskrim, pandomim hatta olabilirse recitatif pratiğini arttırmaya yönelik bir çalışma. Yapılması beklenen uygulamalar ise; dinleti, konser, sahne çalışmaları, orkestra eşlikli konserler. Anket sonucunda konservatuvarlarda dil eğitimi konusunda öğrencilerin yeterli olmadığı görüşü ağır basmaktadır. Bunun sebebi verilen dil eğitiminin ders saatinin yetersizliği veya dil eğitiminin hiç olmamasıdır. Sahne derslerinin yetersizliği de verilen cevaplar arasındadır. Buna ek olarak konser, dinleti gibi uygulamaların azlığı da olumsuz görüşler arasında yer almaktadır. Öğrenciler yapılan konserler ile kendilerini profesyonel anlamda daha yeterli görmek istemektedirler çünkü yapılan bu konserler ile öğrenciler heyecanlarını kontrol edebilmeyi öğrenirlerken sık sık konser yapma veya sahne performansı onların sahne korkusu yaşamasını da minimize edecektir. Konserler ve sahne çalışmalarının opera bölümleri için önemi büyüktür.

Soru 6: Verilen eğitimin öğrencilerin kariyer hedeflerini karşılamasına ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Katılımcıların görüşlerinden elde edilen bulgular üç farklı şekilde oluşmuştur: Bunlar; Kariyer hedeflerini karşılıyor, sadece okul ile değil okul dışı faaliyet ve etkinliklere katılmak suretiyle hedefi karşılıyor ve karşılamıyor olarak ifade edilmiştir. Öğrenciler verilen eğitim haricinde kendisine katkı

sağlaması için konserlere giderek, atölye çalışması ve workshop programlarına katılım sağlayarak kendilerine olabildiğince katkı sağlamaya çalışmaktadırlar. Diğer taraftan imkan bulmaları halinde opera ve benzeri kurumlarda öğrencilerin figüran olarak çalışmaları da ilgili ortamı bizzat müşahede etmeleri bakımından gelişimlerine katkı sağlayacaktır. Karşılamaına ilişkin bulgular; öğrenciler mezuniyetlerine yakın ve mezun olduktan sonra kendilerini yetersiz hissetmektedirler. Yetersiz hissetmelerine sebep olan durumlardan bazıları şu şekilde sıralanmıştır: eğitim yetersizliği, eğitim sürecinde yapılamayan uygulamalar, eğitimin içerik bakımından gereksinimleri karşılamaması ve ders saatlerinin yeterli düzeyde olmaması.

Soru 7: Verilen eğitimin kalitesinin emsalleriyle kıyaslanarak değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Anket sonucunda çoğu katılımcı verilen eğitimin kalitesini emsallerine göre iyi şeklinde yanıtlamıştır. Diğer katılımcılardan emsallerine göre aynı, düşük ve emsallerine göre daha kötü şeklinde cevaplar alınmıştır. Kurumların buldukları şehir ve bölgelere göre değerlendirme yapılmış ve eğitim kalitesini okulların buldukları konuma göre değerlendiren görüşler olmuştur. Kurumların buldukları şehirlerde operaların bulunmaması öğrenciler için olumsuz olduğu düşünülse bile öğretmenler ve öğrenciler yaptıkları proje ve etkinliklerle bu durumu olumlu yöne çevirmiştir. Olumsuz yönden değerlendirenler ise öğretmenlerin öğrencilere pedagojik açıdan doğru yaklaşmadığı ve empati kuramadığı görüşünü savunmuşlardır.

Diğer taraftan eğitim süresince komple opera eseri çıkartılmadığı ve bunun da önemli bir eksiklik olduğu üstüne basılarak bildirilmiştir.

Soru 8: Bölüm öğrencileri için profesyonel mesleki hayata hazırlama konusunda etkili unsura ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Görüşme sonucunda öğretmenlerin ve öğrencilerin bu soruya verdiği cevaplar uyusmaktadır. Verilen cevaplar sırasıyla şunlardır: sahne dersleri, şan dersleri, solfej dersleri, piyano dersleri, dinleti ve konserler.

Verilen cevaplar arasında öğrencinin eğitimden iyi bir sonuç alabilmesi için mesleğine sevgi duyması, araştırmacı olması ve aldığı eğitime adapte olması beklenmektedir. Eğitimin öğrencilere daha verimli olabilmesi ve öğrencilerin mesleki empati kurabilmesi için öğretmenin sahne tecrübesine sahip olması büyük önem taşımaktadır. Sahne tecrübesi olan öğretmen öğrencinin aynı zamanda rol modeli olacağından önceleri taklit yollu sonraları ise tahkike dönüşen bu süreç son derece iyi idrak edilecektir.

Bir opera öğrencisinin sadece şan alanında gelişmesi beklenmemelidir. Kendisini yabancı dil, stil, piyano, oyunculuk gibi opera şarkıcılığını destekleyecek diğer alanlarda da geliştirmesi gerekmektedir. Sahne deneyimleri için yurt içi ve yurt dışında yapılmakta olan yarışmalara katılmak mesleki açıdan önem teşkil etmektedir.

Soru 9: Bölümde verilen mesleki dil eğitiminin opera sanatçısı adayları için yeterliliğine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Anket sonucunda katılımcıların çoğu bölümlerde verilen mesleki dil eğitimi için yetersiz görüşünde bulunmuşlardır. Bu soruya olumsuz cevap veren katılımcılar şu hususlara değinmişlerdir: Ders saatinin azlığı, dil eğitiminin ağırlıklı olarak gramer odaklı olması, pratik alıştırmaların az olması, konservatuvarlarda yabancı dil olarak çoğunlukla İtalyanca eğitiminin verilmesi, diğer mesleki dil derslerinin eğitim müfredatında olmaması. Bazı Konservatuvarlarda eğitim programlarının dört yıla indirilmesi ile programlar sıkıştırılmıştır; dolayısıyla alınması zorunlu olan mesleki derslerin sekteye uğratılmaması gerekçesiyle dil eğitimi geniş kapsamlı olmaktan ziyade kısa tutulmuştur. Bu olumsuz duruma eşlik eden bir diğer unsur öğretmen kadrosunda yaşanan eksikliklerdir. Diğer taraftan katılımcıların bir başka görüşü de; italyanca ve almanca dilinde olan opera ve liedlerin telaffuzu noktasında öğrencilerin problem yaşamasıdır.

Soru 10: Eğitim programlarında yer alan Lied repertuarı için Almanca dil eğitimi verilmesine ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Katılımcıların hepsi Lied repertuarı için Almanca dil eğitimi verilmesinin gerekliliğini savunurken sadece bir katılımcı bunun gerekli olmadığını düşünmektedir. Söylenilen eserleri anlamak, doğru telaffuz edebilmek ve eserin mahiyetini anlayarak duyguyu verebilmek adına Lied repertuarı için Almanca eğitimi önem arz etmektedir. Öğretmenler ve öğrencilerin ortak görüşleri; bu dilin yapısının bilinmemesinden dolayı vokallerin tam ve doğru söylenmediği yönündedir. Doğru eğitim alınmadığı için de çalışmalar esnasında problem yaşanmaktadır. Bu duruma getirilen önerilerden biri Almanca öğrenmeye yönelik dil eğitimi verilmesi dahi Almanca telaffuz için bir eğitim verilmesi yönündedir.

Soru 11: Şan eğitimi süresince soyut düşünme pratiğine yönelik çalışmaların yapılmasına ilişkin öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Öğretmen ve öğrencilerden alınan dönütlerin çoğunluğu soyut düşünme pratiğinin yapılması yönündedir. Öğretmenler, Opera bölümlerinde olan öğrencilerin soyut düşünme pratiklerinin geliştirilmesinin ses eğitimi sürecinde son derece önemli bir rol oynadığını ifade etmişlerdir çünkü ses eğitimi diğer enstrüman eğitimlerinden farklı olarak imajinasyon

anlatımına dayalıdır. Şan öğrencisinin enstrümanı vücududur bu sebeple kişi vücut içerisindeki devinimi göremediği için öğrenciye bu süreç soyut düşünme yöntemleriyle aktarılır. Birçok eğitmenin görüşü; bu bölümü okuyacak öğrencilerin hayal dünyalarının zengin olması gerektiği ve anlatılan hususların öğrenciler tarafından iyi imajine edilebilmesi yani beyinde konuyu iyi resimleyebilmeleri gerektiği yönündedir. Bu yöntemi eğitmenler bireysel ses eğitimi derslerinde zaten kullanırlar fakat öğrencilerin konuya intibak etmeleri ve süreci daha etkili kullanmaları bakımından müfredat içerisine konulabilmesi uygun olabilir.

Soru 12: Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonun önemine ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Anket sonucunda katılımcılar sporun vücut sağlığı, ses-nefes için önemli olduğu görüşündedir. Her spor dalının opera bölümü öğrencileri için uygun olmadığı belirtilmiştir. Yoga, pilates gibi vücudu esnetecek sporların öğrenciye daha iyi geldiği body building gibi kasları sertleştirmeye yönelik ağır sporların ise şan için iyi olmadığı düşünülmektedir. Öğrenciler yüzme, yoga, pilates gibi kendilerine iyi gelecek sporları yapmasalar bile en azından sabahları kültür fizik hareketleri yaparak, kısa yürüyüş ve koşularla vücutlarını dinç tutabilirler. Bu hareketlerle de vücut kondisyonu artırılmış olur.

Soru 13: Bölümde ses sağlığı ve korunmasına yönelik bir eğitim yapılmasına ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Alınan cevapların hemen tamamında katılımcılar ortak görüşü savunmuşlardır. Ses sağlığı ve korunmasına yönelik eğitim vermeyen okulların eğitmen ve öğrenci görüşleri ses sağlığı dersinin 1. Sınıftan itibaren müfredatta olması ve öğrencilerin ses sağlığı korumasına yönelik bilinçli bir şekilde davranmasını, sesin anatomik yapısını öğrenip farkındalık kazanması gerektiği yönünde cevaplar alınmıştır. Eğitmenler dersin okullarda verilmemesinden dolayı şan derslerinde öğrencilere ses hijyeni hakkında bilgiler vermektedirler. Okullarında ses sağlığı eğitimi yapılan eğitmen ve öğrenciler ise olumlu şekilde geri dönüşler alındığını söylemişlerdir. Ses eğitimiyle birlikte öğrencilerin ses sağlığı ve korunmasına yönelik yapacağı çalışmalar çok önemlidir çünkü öğrencilerin seslerini nasıl muhafaza edeceklerini, hangi davranışların seslerine iyi gelip gelmeyeceğini, sağlıklı bir ses için neler yapılması gerektiğini bilmeleri ses sağlıklarını koruyabilmeleri açısından çok elzemdir.

Soru 14: Eklemek istedikleri farklı bir konuya ilişkin eğitmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Eğitmenler öğrenci kalitesinden ve giderek bu kalitenin düşmesinden yana olumsuz cevap vermişlerdir. Eğitmenler öğrencilerin opera bölümüne sadece diploma

almak için geldiklerini veya eğitim aldıkları süre boyunca sebat göstermekten kaçınarak opera mesleğini yapmaktan imtina ettikleri görüşünü bildirmişlerdir. Katılımcılar ses eğitiminin önemli olduğu kadar oyunculuk ve sahne derslerinin de önemli olduğunu vurgulamış; azaltılan eğitim süresinin kısıtlı olduğu ve bu zamanın iyi değerlendirilmesi gerektiği yönünde görüşler beyan etmişlerdir.

Bu araştırma ile opera-şan bölümünde eğitim alan öğrencilerin ve bu bölümlerde görev alan öğretmenlerin görüşleri ortaya konulmuştur. Katılımcıların beyanları esas alınarak, öğrencilerin büyük bir bölümünün görüşleri opera-şan bölümlerinde verilen eğitimin yeterli seviyede olmadığı ve beklentileri karşılamadığı yönünde olsa dahi öğretmenler bu görüşün aksini beyan ederek sunulan eğitimin gerekli yeterliliklere sahip olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Buna mukabil, bazı konservatuvarlarda hazırlık eğitiminin olmaması eğitim süresini kısıtlı hale getiriyor görüşü her iki katılımcı grubu için mutabık kalınan hususlardan biridir. Bunun yanı sıra çalışma materyallerinin yetersizliği, çalışma odalarının yetersizliği ve fiziki şartların daha iyi hale getirilmesi konularında da tüm katılımcılar ortak görüş beyan etmişlerdir. Bu çalışmayla gerek müfredatın güncellenmesi gerekse fiziksel koşulların yeterli seviyeye ulaştırılması ve tabii eğitim kalitesinin artırılması hususları ön plana çıkmış bulunmaktadır. Ortaya konulan tüm bu görüşler ve veriler ışığında, Türkiye’de yeni kurulacak konservatuvarların opera-şan bölümleri için ve var olan konservatuvarların opera şan bölümlerinin yenilenebilmesi için bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Alakuş, A. O.(2007). Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği. *D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20.
- Birgiye, S. K. (2007). Kültür Politikaları, Türk Tiyatrosu ve DT Örneği. *İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölüm Dergisi*, 80.
- Buyurgan, S. (2020). S. B.-U. Buyurgan, *Sanat Eğitimi ve Öğretimi* (s. 12). Ankara: Pegem Akademi.
- Gordon, E. E. (2003). *A Music Learning Theory for Newborn and Young Children*.
- Kant, I. (2022). I. Kant, *Eğitim Üzerine* (s. 22). Say Yayınları.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* . Ankara: Nobel.
- M.K., E. (1989). Building Theories from Case Study Reserach. *The Academy of Manegement*, 532-550.
- Öz, N. B. (2001) İnsanın Külürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 104.
- Özcan, N. (1995) *Darülelhan Osmanlı Devleti'nde Kurulan İlk Musiki Mektebi* İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları .
- Platon, (2007) *Yasalar*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Polat, S. (2016). *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 43.
- Saygun, A. A. (1968). TRT Arşiv.
- Şenürkmez, K., & Boran , İ. (2007). İ. B.-K. Şenürkmez *Kültürel Tarih Işığında Çoksesli Batı Müziği* (s. 317). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Töreyn, A. M. (2000) Türkiye Türkesine Uygun Şan Eğitimi *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 83-91.
- Uçan, A. (2018) A. Uçan *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum* (s. 9) Arkadaş Yayınları.

EKLER

Ek 1. Öğrenci Görüşme Formu

Sayın ...,

.... amacıyla bir araştırma yapmaktayım. Bu konuda siz değerli öğrenci/bölüm arkadaşımın görüşlerine ihtiyaç duyuyorum. Vereceğiniz kişisel bilgiler üçüncü şahıslarla kesinlikle paylaşılmayacak, sadece bilimsel bir araştırma kapsamında kullanılacaktır. Verilerin kaybolmaması için eğer izin verirseniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Vereceğiniz değerli bilgiler için şimdiden teşekkür ederim.

Öğrencinin ismi:

SORULAR

Demografik sorular: Öğrenci için; Cinsiyetiniz, Üniversiteniz, Yaşınız, Kaçınıcı sınıfsınız, şu an mesleğiniz ile ilgili maaşlı bir işte çalışıyor musunuz?

1. Bölümünüzde aldığınız eğitimin niteliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

a. Eğitimin içeriği

b. Fiziksel koşullar

c. Kullanılan materyaller

d. Yapılan uygulamalar

2. Bölümünüzde aldığınız eğitimden sizin beklentileriniz nelerdir? Beklentilerinizi karşılayan/karşılamayan konular nelerdir?

3. Eğitimcilerin bilgisini/uzmanlık düzeyini yeterli görüyor musunuz?

4. Verilen eğitimin süresi sizce yeterli midir?

5. Verilen eğitim sırasında “şu ders veya şu çalışmalarda olsa eğitim sonrası profesyonel yaşamda daha verimli olabilirim” diyor musunuz? Diyorsanız Hangileri?

6. Verilen eğitim sizin kariyer hedeflerinizi karşılıyor mu?

7. Kurumunuzda verilen eğitimin kalitesini emsalleriyle kıyaslayarak değerlendiriniz?
8. Eğitim aldığınız bölümle ilgili profesyonel mesleki hayata hazırlanmada en etkili olduğunu düşündüğünüz unsur sizce nedir? Neden?
9. Opera - Şan eğitimi aldığınız kurumlarda alınan dil eğitimi ve çeşitliliği yeterli midir?
10. Eğitim programlarında yer alan Lied repertuarı için Almanca dil eğitimi verilmeli mi? Neden?
11. Şan eğitimi süresince soyut düşünme pratiğine yönelik çalışmalar yapılmalı mı? Neden? Yapılıyorsa; Nasıl?
12. Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonun önemi nedir? Sizce neler yapılmalıdır?
13. Ses sağlığı ve korunmasına yönelik bir eğitim yapılıyor mu? Nasıl? Yoksa; olmalı mı? Neden?
14. Eklemek istediğiniz başka bir konu var mı?

Ek 2. Öğretim Elemanı Görüşme Formu

Sayın hocam,

.... Amacıyla bir araştırma yapmaktayım. Bu konuda siz değerli hocalarımızın görüşlerine ihtiyaç duyuyorum. Vereceğiniz kişisel bilgiler üçüncü şahıslarla kesinlikle paylaşılmayacak, sadece bilimsel bir araştırma kapsamında kullanılacaktır. Verilerin kaybolmaması için eğer izin verirsiniz görüşmeyi kaydetmek istiyorum. Vereceğiniz değerli bilgiler için şimdiden teşekkür ederim.

Öğretim Elemanının İsmi:

Demografik sorular: Öğretim Elemanı için; Cinsiyetiniz, Üniversiteniz, Yaşınız, Unvanınız

1. Bölümünüzde verilen eğitimin niteliği hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

a. Eğitimin içeriği

b. Fiziksel koşullar

c. Kullanılan materyaller

d. Yapılan uygulamalar

2. Bölümünüzde verilen eğitim, öğrencilerin beklentilerini karşılıyor mu? Karşılama ve karşılamama nedenleri?

3. Öğretmenlerin bilgisi/uzmanlık düzeyi sizce nasıl?

4. Verilen eğitimin süresi sizce yeterli midir? Neden?

5. Verilen eğitimde “şu ders veya şu çalışmalar da olsa öğrenciler eğitim sonrası profesyonel yaşamda daha verimli olabilir” diyor musunuz? Diyorsanız Hangileri?

6. Verilen eğitim öğrencilerin kariyer hedeflerini karşılıyor mu?

7. Kurumunuzda verilen eğitimin kalitesini emsalleriyle kıyaslayarak değerlendiriniz?

8. Eğitim verdiğiniz bölüm öğrencilerini profesyonel mesleki hayata hazırlama konusunda en etkili olduğunu düşündüğünüz unsur sizce nedir? Neden?

9. Bölümünüz de verilen mesleki dil eğitimi sizce opera sanatçı adayları için yeterli midir?
Neden?

10. Eğitim programlarında yer alan Lied repertuarı için Almanca dil eğitimi verilmeli mi?
Neden?

11. Şan eğitimi süresince soyut düşünme pratiğine yönelik çalışmalar yapılmalı mı?
Neden? Yapılıyorsa; Nasıl?

12. Şan eğitimi süresince spor ve kondisyonun önemi nedir? Sizce neler yapılmalıdır?

13. Bölümünüzde Ses sağlığı ve korunmasına yönelik bir eğitim yapılıyor mu? Nasıl?
Yoksa; olmalı mı? Neden?

14. Eklemek istediğiniz başka bir konu var mı?